

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Aika 28.10.2019, klo 17:00 - 18:03

Paikka Kokoustila Ostari, Koskenmäenpolku 4

Käsitellyt asiat

- § 414 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 415 Pöytäkirjan tarkastus**
- § 416 Veroprosenttien määrääminen vuodelle 2020**
- § 417 Oy Apotti Ab, omavelkaisen takauksen myöntäminen**
- § 418 Omakotitonttien myyntihinnan ja vuokran suuruuden päättäminen vuonna 2020 luovutettavien tonttien osalta**
- § 419 Uusimaa-kaava 2050**
- § 420 Lukutaidon tukeminen, aloite**
- § 421 Kahdessa kodissa asuvien erityisoppilaiden koulukuljetusten järjestäminen, aloite**
- § 422 Viranhaltijapäätösten otto-oikeus**
- § 423 Toimielinten pöytäkirjojen otto-oikeus**
- § 424 Ilmoitusasiat**
- § 425 Muut asiat**

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Arto Lindberg, puheenjohtaja
Mika Mäki-Kuhna
Jussi Salonen
Annika Lappalainen
Jouko Riola
Karita Mäensivu
Pasi HUUHTANEN
Pekka Heikkinen
Pentti Mattila
Satu Heikkilä
Tuija Reinikainen
Jani Peltonen
Sarianna Laitinen

Muut saapuvilla olleet

Tuula Hyttinen, kunnansihteeri, sihteeri
Kati Lepojärvi, valtuuston puheenjohtaja
Kim Kiuru, valtuuston 1. varapuheenjohtaja
Kari Kinnunen, valtuuston 2. varapuheenjohtaja
Harri Lipasti, kansliapäällikkö
Paula Kylä-Harakka, vs. viestintäpäällikkö
Markku Vehmas, talousjohtaja, §:t 416 ja 417, poistui 17:40
Päivi Hämäläinen, maankäyttöpäällikkö, § 418, poistui 17:20

Poissa

Elina Väänänen
Lilli Salmi

Allekirjoitukset

Arto Lindberg
Puheenjohtaja

Tuula Hyttinen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

29.10.2019

29.10.2019

Pasi HUUHTANEN

Annika Lappalainen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Pöytäkirjan nähtävänäolo
Julkaistu yleisessä tietoverkossa 29.10.2019

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 414

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todetaan läsnäolijat.

Ehdotus

Esittelijä: Arto Lindberg, pormestari

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 415

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Arto Lindberg, pormestari

Valitaan tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi jäsenet

Pasi Huuhtanen ja Annika Lappalainen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 416

Veroprosenttien määrääminen vuodelle 2020

TUUDno-2019-2115

Valmistelija / lisätiedot:

Markku Vehmas

Kunnalle suoritettavat verot ovat lain nojalla kunnan tulovero ja kiinteistövero. Lisäksi kunnat saavat osuuden yhteisöveron tuotosta. Kuntalain mukaan valtuuston on viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Verohallinnolle veroprosentit tulee ilmoittaa viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä.

Tuusulan verotuloarviot perustuvat Kuntaliiton 22.10.2019 antamaan valtakunnalliseen arvioon ja sen kuntakohtaisiin tarkennuksiin.

Verotulojen kehitys Tuusulassa vuonna 2019

Tuusulan verotulojen ennakoitiin nousevan vuonna 2019 merkittävästi maan talouden tilanteen kohentuessa ja työllisyyden parantuessa. Osaltaan vuoden 2019 verokertymää kasvattaa vuoden 2018 jäännösverojen tilitysten siirtyminen pääosin vuodelle 2019, 2018 verotuksen joustavan valmistumisen vuoksi. Verotulojen kasvu on kuitenkin jäänyt hyvästä ansiotulo- ja työllisyyskehityksestä huolimatta hyvin vaatimattomaksi. Vuoden 2019 ennakkoverojen kertymävajeeksi on verokortti- ja tulorekisteriuudistusten vuoksi oletettu koko maan tasolla - 600 milj. euroa. Tuusulan osalta verotulojen määrä on jäämässä tuoreimman ennusteen mukaan 181,3 milj. euroon, kun TA2019 lähtökohtana oli 189.7 milj. euroa verokertymä.

Loppuvuoden aikana palkansaajien verokorttimuutokset sekä kunnallisveron tilitysoikaisut saattavat vielä muuttaa olennaisesti kuntien kuluvan vuoden verotulokertymää.

Seuraavassa taulukossa on eri verolajien tuoton kehitys vuosina 2016 - 2019 sekä vuosien 2018 - 2020 arviot (Kuntaliiton verotulojen ennustekehikko 9.10.2019):

Tilivuosi	2017	2018	2019	2020**	2021**	2022**
Verolaji						
<i>Kunnallisvero</i>	159 903	161 181	162 859	175 273	181 737	188 284
Muutos %	-0,8	0,8	1,0	7,6	3,7	3,6
<i>Yhteisövero</i>	7 652	7 817	8 207	8 594	9 024	9 324
Muutos %	17,2	2,2	5,0	4,7	5,0	3,3
<i>Kiinteistövero</i>	9 985	10 205	10 210	10 210	10 210	10 210
Muutos %	14,8	2,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Verotuloksi kirjattava	177 540	179 203	181 277	194 077	200 971	207 819
Muutos %	0,6	0,9	1,2	7,1	3,6	3,4

Verotulot vuoden 2020 talousarvion laidinnassa

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Vuonna 2020 Tuusulan kunnalle verotuloja ennustetaan kertyvän yhteensä 194,1 milj. euroa. Kokonaisuutena verotulokertymän ennakoitaan kasvavan peräti 12,8 milj. euroa (7,1 %) vuoden 2019 ennusteeseen nähden.

Kunnallisvero

Vuodelle 2020 koko maan kunnallisverojen ennakoitaan kasvavan 6,2 %. Tuusulan osalta kunnallisveron kasvuksi ennakoitaan peräti 7,6 %.

Kunnallisverojen kasvu johtuu pääasiassa erittäin heikosta vertailuvuodesta 2019. Vaikka kertymävaje korjaantuu vuoden 2019 kunnallisverojen osalta vuoden 2020 aikana, niin oletuksena on, että verovuoden 2020 ennakkoverot kertyvät taas samalla tavalla jättäen vuoden 2020 ennakot vastaavasti alemmalle tasolle. Täten ennusteessa ei ole huomioitu mahdollisia muutoksia verovelvollisten käyttäytymisessä. Lisäksi verovuoden 2019 jäännösverot tilitetään kunnille verotuksen joustavan valmistumisen myötä pääosin vasta kalenterivuoden 2020 aikana. Työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksun alentuminen nostaa omalta osaltaan verotuloja vuonna 2020, kuten myös parantunut työllisyystilanne. Veroperustemuutosten (ansiotuloindeksin korjaus sekä työtulo-, perus- ja eläketulovähennykset) arvioidaan vähentävän kuntien verotuloja -298 milj. eurolla vuonna 2020, jotka on talousarvioesityksessä esitetty kompensoitavaksi kunnille (285 milj. euroa).

Yhteisövero

Kuntaliiton yhteisöveroennusteessa on ennustettu 4,1 % kasvua, johtuen yritysten talouden kohtuullisen hyvistä ennusteluviista. Yhteisöverossa ei ole vielä huomioitu hallituksen vuosille 2020 - 2023 linjaamia kone- ja laiteinvestointien korotettuja poistoja eikä aineettomien investointien 50 % ylimääräistä verovähennystä. Kunnille muutosten vaikutukset aiotaan kompensoida yhteisöveron jako-osuutta korottamalla. Vuonna 2020 kuntien osuus koko maan yhteisöverotuloista on 31,3 %. Tuusulan kunnalle kertyvien yhteisöverotulojen kehitys on pitkälti sidoksissa kunnassa toimivien yritysten tuloskehitykseen sekä yritysten määrän kasvuun

Kiinteistövero

Kiinteistöverojen osalta Kuntaliitto ennustaa koko maassa 2,1 %:n kasvua.

Yleisen kiinteistöveroprosentin mukaan määrätään vero muista rakennuksista kuin vakituiseen asumiseen käytettävistä rakennuksista, ellei kesämökkien, yleishyödyllisten yhteisöjen, voimaloiden ja ydinvoimaloiden osalta ole vahvistettu eri prosenttia. Yleisen kiinteistöveroprosentin mukaan määrätään vero myös kaikista maa-alueista (myös asuinrakennusten tonteista), poikkeuksena yleishyödylliset yhteisöt ja rakentamattomat rakennuspaikat. Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli on nyt 0,93 % - 1,80 %. Tuusulan yleinen kiinteistöveroprosentti on tällä hetkellä alarajan mukainen 0,93 %, joten alarajatarkistus koskisi myös Tuusulan kuntaa.

Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli on 0,41 - 0,90 %. Tuusulassa vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti on tällä hetkellä 0,41 %.

Rakentamattoman rakennuspaikan osalta kiinteistöveroprosentin vaihteluväli on 2,00 - 6,00 %. Lisäksi kiinteistöverolain 12 b §:ssä mainituissa kunnissa

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

(pääkaupunkiseudun ja sen kehysalueen kunnat, mukaan lukien Tuusula) prosentti tulee määrätä vähintään 3,00 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin kunnan yleinen kiinteistöveroprosentti. Tämän seurauksena pääkaupunkiseudun kuntien rakentamattoman rakennusmaan veroprosentiksi tulee määrätä vähintään 3,93 %, mikä on myös Tuusulan voimassa oleva rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti.

Tuloverolain 22 §:ssä tarkoitetun yleishyödyllisen yhteisön omistaman kiinteistön, joka on pääasiassa yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä, kiinteistöveroprosentti voidaan päättää edellä esitettyä alemmaksi. Jos kunnanvaltuusto on määrännyt erillisen yleishyödyllisen yhteisön veroprosentin, sitä sovelletaan yleishyödyllisessä käytössä olevan rakennuksen lisäksi myös rakennuksen maapohjaan. Verohallinto päättää, täyttyvätkö yleishyödyllisyyden kriteerit, kunta päättää tässäkin tapauksessa vain kiinteistöveroprosentista.

Seuraavassa taulukossa on lain mahdollistama kiinteistöveron vaihteluväli vuonna 2019 sekä Tuusulan kunnassa noudatettavaksi ehdotetut veroprosentit:

	Lain sallima vaiheluväli	Tuusulan vero %
Yleinen kiinteistövero	0,93 - 2,00	0,93
Vakituinen asuinrakennus	0,41 - 0,90	0,41
Muu asuinrakennus	0,93 - 2,00	0,93
Rakentamaton rakennuspaikka	3,93 - 6,00	6,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 - 1,55	0,65

Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroon esitetään korotusta 3,93 %:sta 6,00 %:iin. Korotuksen keskeisenä perusteena on ohjausvaikutus; korotuksella pyritään osaltaan vauhdittamaan Tuusulan rakentamista. Korotuksen arvioidaan tuottavan kunnalle noin 0,19 milj. euron verotulojen lisäyksen.

Kunnan muut kiinteistöveroprosentit on asetettu kunkin kiinteistöverolajin osalta lain määrittelemälle alarajalle.

Kunnan vuoden 2020 kunnallisveroon ei esitetä muutoksia.

Kunnan verotulojen lopulliseen toteumaan vaikuttavat keskeisesti ansiotulojen kehitys, väestön kasvu, kunnassa toimivien yritysten liiketoiminnan kehitys sekä valtion ja kuntien välisen jako-osuuden muutokset.

Kunta seuraa alueen kuntien verojen ja maksujen tasoa, tavoitteena on pitää Tuusulan verotus kilpailukyisenä niin nykyiselle kuin uusille asukkaille. Samalla kuitenkin kunnan tulee turvata riittävän vahva rahoituspohja tulevien kasvu ja palveluverkkoinvestointien rahoittamiseksi.

Ehdotus

Esittelijä: Arto Lindberg, pormestari

Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- hyväksyä kunnan veroperusteet vuodelle 2020 seuraavasti:
 - 1. Kunnan tuloveroprosentti 19,50
 - 2. Kiinteistöveroprosentit

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- Yleinen kiinteistövero 0,93
- Vakituinen asuinrakennuksen kiinteistövero 0,41
- Muun asuinrakennuksen kiinteistövero 0,93
- Rakentamattoman rakennuspaikka kiinteistövero 6,00
- Yleishyödyllisten yhteisöjen erillinen kiinteistövero 0,65.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Markku Vehmas selosti asiaa kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 417

Oy Apotti Ab, omavelkaisen takauksen myöntäminen

TUUDno-2019-2117

Valmistelija / lisätiedot:
Markku Vehmas

Liitteet

1 Kustannusarvion erittely, laskutusperiaatteet ja rahoituslaskelma (Salassa pidettävä, JulkL 24 § 1 mom 20 k.), khall 28.10.2019
Salassa pidettävä, Julkisuuslaki (621/1999) § 24

Taustaa

Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien, Kirkkonummen kunnan sekä HUS:n käynnistämän yhteisen Apotti-hankkeen tarkoituksena on parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja palveluja. Apottihankkeen yhtenä osana on asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto.

Perustajaosakkaat ovat kesällä 2013 solmineet sopimuksen sosiaalihuollon, perusterveyshuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintayhteistyöstä. Apotti-hankkeen ohjausryhmä päätti kokouksessaan 9.1.2014 esittää mm., että asiakas- ja potilastietojärjestelmän tuotannon aikaista toimintaa varten perustetaan osakeyhtiö. Neuvottelut yhtiön omistuksen jakautumisesta ja osakassopimuksen sisällöstä käytiin vuoden 2014 ja kevään 2015 aikana.

Oy Apotti Ab:n toiminnan tarkoituksena on tuottaa omistajakunnille ja kuntayhtymille sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmä sekä huolehtia järjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä asiakastarpeiden ja päätösten mukaisesti. Yhtiön toiminnasta aiheutuva riski on lähtökohtaisesti kunnalle sama, kuin kunta itse kehittäisi ja ylläpitäisi sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmää. Oy Apotti Ab:n tapauksessa omistajakunnat ovat ulkoistaneet asiakas- ja potilasjärjestelmän rakentamisen ja kehittämisen Oy Apotti Ab:lle. Yhtä kuntaa tai kuntayhtymää laajemman omistaja- ja käyttäjäkunnan uskotaan tuovan pidemmällä aikajänteellä omistajille alhaisempia käyttäjäkohtaisia kustannuksia kuin yksin tekemällä. Oy Apotti Ab:n lainojen takaukseen ei siten liity kunnan tai kuntayhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvelvoitetta laajempia tai suurempia riskejä, koska tietojärjestelmät tulee olla joka tapauksessa.

Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit ja Kirkkonummen kunta Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymän kanssa päättivät kesällä 2015 mm. hyväksyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja omistajilleen omakustannushintaan tuottavan Oy Apotti Ab -nimisen osakeyhtiön (yhtiö) perustamisen yhdessä.

Yhtiö rekisteröitiin 15.7.2015 ja sen toimialana on tietojärjestelmäalan palvelutoiminta, ohjelmistojen ja laitteistojen hankinta, suunnittelu ja kehittäminen. Lisäksi yhtiö voi tarjota tietojärjestelmiin liittyvää konsultointia, koulutusta sekä tuki- ja käyttöpalveluita. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain mukaisena

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

osakkeenomistajiensa sidosyksikkönä, jonka tarkoituksena on tuottaa palveluja yhtiön osakkeenomistajille.

Yhtiön perustajaosakkaat, Oy Apotti Ab, järjestelmätoimittaja ja KL-Kuntahankinnat Oy ovat allekirjoittaneet hankittavaa asiakas- ja potilastietojärjestelmää koskevan hankintasopimuksen 21.4.2016.

Tuusulan valtuusto päätti 27.6.2016 § 74 hakea Oy Apotti Ab:n osakkaaksi sekä valtuutti kunnanhallituksen hyväksymään osakkuuteen liittyvät sopimukset ja KL-Kuntahankinnoille annettavan sitoumuksen. Tuusulan valtuusto päätti 19.3.2018 § 21 myöntää Oy Apotti Ab:lle asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaa varten enintään 4,8 milj. euron määräisen Tuusulan kunnan omavelkaisen takauksen osana yhtiön yhteensä n. 202 milj. euron suuruista rahoitusjärjestelyä, yhtiön järjestelmähankintaa varten nostamien lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi. Annettavien takausten voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2028 saakka

Nykytilanne ja esityksen perustelut

Arvio Oy Apotti Ab:n kustannuksista on kasvanut alkuperäisestä suunnitelmasta, jolloin myös lainavakuuksien tarve on kasvanut. Osakkaat vastaavat yhtiön pääomarahoituksesta omistusosuksiensa suhteessa. Kustannusten kasvu johtuu muun muassa osakkaiden alkuperäisiä arvioita suuremmista käyttäjämääristä, jotka ovat kasvattaneet lisenssimaksuja.

Lisäksi järjestelmään on tarpeen tehdä osakaskohtaista kehitystyötä, joka myös kasvattaa kustannuksia. Tieto yksityiskohtaisista lisenssimaksuista on katsottu Oy Apotti Ab:n julkisuuslain 1999/621 24 § 1 momentin kohdassa 20) tarkoitetuksi yksityisen liikesalaisuudeksi, jonka vuoksi tässä yhteydessä ei avata lisenssikustannuksia tarkemmin. Kustannusarvion erittely vuosilta 2016-2021 on liitteenä.

Tuusulan kunnan näkökulmasta on järjestelmähankkeen loppuunsaattamisen kannalta perusteltua hyväksyä aiemman Oy Apotti Ab:n rahoitukseen liittyvän lainavakuuksia koskevan päätöksen muuttaminen siten, että aiemmin päätettyjä takauksia korotetaan yhteensä kahteensataankahdeksaankymmeneen miljoonaan euroon (280 M€) siten, että kukin osakas myöntää korotuksen takausmäärään omistusosuuttaan vastaavalle summalle, jo tehdyt takauspäätökset huomioiden.

Tuusulan kunnan osalta tämä tarkoittaa vakuuksien lisäämistä aiemmin päätettyjen vakuuksien (4,8 milj. euroa) lisäksi 1 624 000 eurolla. Osakkailta kokonaisuudessaan haettava lisävakuusmäärä on 54,9 miljoonaa euroa. Lisävakuuksien myöntäminen tarkoittaa yhteensä noin 7,8 miljoonan euron uutta SVOP-maksua omistusosuuksittain jaettuna. Tuusulan osalta SVOP-sijoitusosuus olisi noin 179 000 euroa. Pääomittamista koskeva asia tuodaan päätöksentekoon talousarvion 2020 yhteydessä. Asia on huomioitu kunnan talousarvioehdotuksen 2020 valmistelun yhteydessä.

Kuntalain 129 § huomioiden omistajat edellyttävät vastavakuuksia antamilleen vakuuksille. Tämän tarpeen täyttämiseksi Oy Apotti Ab on hakenut yritys kiinnitysten vahvistamista takausten vastavakuuksiksi. Oy Apotti Ab:n osakkaiden alkuperäiset omistusosuudet perustuivat näiden vuoden 2013 asukaslukuihin. Perustajaosakkaiden lisäksi yhtiön omistajiksi ovat sittemmin liittyneet Keravan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

kaupunki ja Tuusulan kunta. Nykyiset omistusosuudet yhtiössä ovat: HUS 44,0 %, Helsinki 36,3 %, Vantaa 12,4 %, Kirkkonummi 2,4 %, Tuusula 2,3 %, Kerava 2,1 % ja Kauniainen 0,5 %.

Vakuustarve

Oy Apotti Ab:n palvelutuotanto on osalla osakkaista tuotannossa ja muille järjestelmää kehitetään kunkin osakkaan käyttöönoton edellyttämällä tavalla. Palvelutuotannosta ja järjestelmäkehityksestä aiheutuu merkittäviä kustannuksia, jotka toimittajat laskuttavat sopimusten mukaisesti Oy Apotti Ab:ltä ja Oy Apotti Ab edelleen omilta asiakkailtaan.

Eriaikaisista laskutus- ja maksuaikatauluista johtuen voi tulla tarvetta lyhytaikaisen ulkopuolisen rahoituksen käyttämiseen rahoituksen toimivuuden ja joustavuuden varmistamiseksi. Yritystodistusten käyttäminen on varsin yleinen käytäntö lyhytaikaisen rahoituksen turvaamiseen. Se vastaa rahoitusinstrumenttina kunnissa käytettyä kuntatodistusta, ja on nykyisessä markkinatilanteessa nopea ja varsin edullinen tapa rahoituksen järjestämiseen lyhyellä aikajänteellä. Osana kokonaisrahoitusta on suunniteltu, että Oy Apotti Ab voi hakea toiminnan edellyttämän riittävän rahoituksen järjestämiseksi yritystodistuksilla myös lyhytaikaista rahoitusta enintään 60 miljoonan euron arvosta.

Lyhytaikaisen rahoituksen enimmäismäärä huomioiden Oy Apotti Ab on laatinut uuden rahoituslaskelman pitkäaikaisen rahoituksen edellyttämän vakuusmäärän tarkentamiseksi, rahoitustarpeen ajoittumisajat ja lyhytaikaisen rahoituksen mahdollistavien yritystodistusten juoksuajat huomioiden.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen valtioneuvoston päätöksen 107 (1) mukaisesti tuki on kielletty, jos kaikki seuraavat kriteerit täyttyvät yhtäaikaaisesti:

- (1) tuki on muodossa tai toisessa myönnetty valtion varoista;
- (2) tuki on valikoiva eli se suosii tiettyä yritystä tai tuotannon alaa;
- (3) tuki vaikuttaa kilpailuun vääristämällä tai uhkaamalla vääristää sitä;

ja

- (4) tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Kyseessä on takauksen myöntäminen Oy Apotti Ab:lle, jonka julkisyhteisöt ovat perustaneet hoitamaan niiden toimialaan kuuluvaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen liittyvää tehtävää, ja yhtiön tarkoituksena on tuottaa omakustannusperusteisia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja vain omistajilleen.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinta on kilpailutettu julkisista hankinnoista annetussa laissa säädetyssä menettelyssä ja hankinta-asiakirjoissa on määritelty ne muut julkisyhteisöt, jotka voivat puitejärjestelyn perusteella ja yhtiön osakkaaksi tulemisen kautta käyttöönottaa järjestelmän. Yhtiö ei toimi lainkaan kilpailluilla markkinoilla, vaan se on perustettu ainoastaan toteuttamaan omistajilleen niiden yhteiseen tietojärjestelmähankintaan perustuvaa palvelua.

Yllä olevilla perusteilla Oy Apotti Ab ei harjoita valtioneuvoston päätöksen 107 (1) mukaisesti taloudellista toimintaa. Takauksen myöntäminen ko. yhtiölle ei siten sisällä kiellettyä valtioneuvoston päätöksen 107 (1) mukaisesti, koska kaikki valtioneuvoston päätöksen 107 (1) mukaisesti koskevat kriteerit eivät täyty.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kuntalain 129 §:n vaatimukset huomioiden, kunnan talouden tunnuslukujen perusteella arvioituna voidaan todeta, että myönnettäväksi esitettävä takaus ei vaaranna kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Takaukseen ei myöskään sisälly kuntalaissa tarkoitettua merkittävää taloudellista riskiä ottaen huomioon edellä selostetun yhtiön tarkoituksen sekä sen, että yhtiön omistajina on pelkästään julkisyhteisöjä.

Takauksesta vaadittavat vastavakuudet kattavat riittävän osan kunnan riskienhallinnan näkökulmasta.

Ehdotus

Esittelijä: Arto Lindberg, pormestari

Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- korottaa kunnan omavelkaisen takauksen määrää 1 624 000 euroa osana yhtiön yhteensä noin 54,9 milj. euron suuruista rahoitusjärjestelyä, yhtiön järjestelmähankintaa varten nostamien lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi. Taattavien lainojen uusi yhteismäärä on enintään 6 424 000 euroa. Takauksen voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2028 saakka.
- että takausjärjestelyt tulee toteuttaa siten, ettei kunnan omavelkainen takaus koskaan ylitä kunnan omistusprosentin mukaista osuutta taattavien rahoitusjärjestelyjen kokonaismäärästä tai yksittäisistä lainoista/järjestelyistä.
- että Oy Apotti Ab panttaa nyt myönnettävän ja aiemmin myönnetyn takauksen vastavakuudeksi yrityskiinnityksen (Oy Apotti Ab, 2699989-5).
- että kunta pidättää oikeuden vaatia lisää turvaavia vastavakuuksia siinä tilanteessa, jossa yhtiön omistuspohja muuttuu siten, että yli puolet sen osakkeista siirtyy uudelle omistajalle, tai sen toiminnan tarkoitus (tuottaa omistajilleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja) käynnissä olevan palvelurakennemuutoksen seurauksena muuttuu.
- että Oy Apotti Ab:lle myönnettävistä yksittäisistä omavelkaisista takauksista voidaan edellä mainitussa kohdassa mainituissa olosuhteissa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.
- että päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että kaikki muut Oy Apotti Ab:n omistajat (Helsingin, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupungit, Kirkkonummen kunta sekä Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä) tekevät omalta osaltaan vastaavat, määrällisesti omien omistussuhteidensa mukaiset päätökset Oy Apotti Ab:n lainojen omavelkaisesta takaamisesta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Samalla kunnanhallitus päättää, että mikäli valtuusto hyväksyy takauspäätöksen, kunnanhallitus valtuuttaa kansliapäällikön tai talousjohtajan allekirjoittamaan takaussitoumukset.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Markku Vehmas selosti asiaa kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 418

Omakotitonttien myyntihinnan ja vuokran suuruuden päättäminen vuonna 2020 luovutettavien tonttien osalta

TUUDno-2019-1359

Valmistelija / lisätiedot:
Sari Tennijärvi, Päivi Hämäläinen

Tuusulan kunnan maapoliittisten tavoitteiden mukaisesti kunta pyrkii vuonna 2020 luovuttamaan omakotitontteja omatoimiseen rakentamiseen. Kunnanvaltuusto voi aiempien vuosien tapaan tehdä päätöksen luovutettavien kohteiden hinnoittelusta alueittain. Hinnoittelun lähtökohtana voidaan pitää kohtuullisia käypiä hintoja. Valtuusto on vahvistanut hinnat vuosittain vuodeksi kerrallaan.

Valtuuston 10.12.2018 § 150 hyväksymän hallintosäännön mukaan toimivalta tonttien luovutuspäätösten tekemiseen valtuuston hyväksymin hinnoin ja ehdoin on maankäyttöpäälliköllä 200.000 e saakka ja yli 200.000 e kuntakehitysjohtajalla.

Etelä-Tuusulassa vuonna 2017 tuli voimaan Anttilanrannan ja Lahelanpelto II asemakaava-alueet. Anttilanrannan alueelle valmistui kunnallistekniikka 15.6.2018 mennessä. Alueella oli kunnan omistuksessa 41 kpl tontteja, joista tällä hetkellä on vapaana 16 kpl. Tontit ovat jatkuvassa haussa tarjouskilpailuna valtuuston päättämin pohjahinnoin vuoden 2019 loppuun. Lahelanpelto II -alueella on kunnalla omakotitonttivarantoa 119 kpl. Alueelle rakennetaan parhaillaan kunnallistekniikkaa. I-vaihe rakentui kesäkuun loppuun mennessä siihen valmiuteen, että rakentamisen pystyi aloittamaan yhdeksän (9) omakotitontin osalta. Näistä on yksi (1) vapaana. Kunnallistekniikan rakentamisen II-vaiheessa rakennetaan kaava-alueen loppuosa, joka on kesällä 2020 siinä valmiudessa, että tontit ovat rakennettavissa. Alueelta voidaan luovuttaa jatkuvalla haulalla tontteja tarpeen mukaan kortteleittain.

Asuntomessualueen tonteille on valtuusto 13.3.2017 § 31 päättänyt hinnat. Hinnat ovat voimassa 31.8.2020 saakka. Messutoiminnoille varatut tontit vapautuvat luovutettavaksi messujen jälkeen. Asuntomessualueen hintapäätöksen voimassaoloaika on syytä jatkaa siten, että hinnat ovat voimassa siten kuin tässä päätöksessä päätetään. Vuokrattaessa vuokratprosentti on 5 % valtuuston päätöksen 13.11.2017 § 196 mukaisesti.

Asuntomessualueen v. 2020 omakotitonttien sekä tuottajamuotoisten tonttien myyntihinnat ovat seuraavat:

tonttitehokkuuden ollessa

- $e=0,3$ on hinta 425 e/k-m²
- yli $e=0,3$, mutta alle $e=0,5$ on hinta 400 e/k-m²
- yli $e=0,5$ on hinta 375–380 e/k-m²
- tuottajamuotoiset A-tontit 245 e/k-m²

Pohjois-Tuusulassa, Jokelan Peltokaaren asemakaava-alueella on tonttivarantoa useiksi vuosiksi. Tontit ovat jatkuvassa haussa. Alueen tonttien markkinointia tehostettiin valtuuston päätöksen 8.10.2018 § 106 mukaisesti kilpailuttamalla

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

kiinteistövälittäjät. Kahdelta välitysliikkeeltä tuli tarjoukset, joiden kanssa tehtiin myyntitoimeksianto 10 tontin markkinoinnista Peltokaaresta. Heidän kauttaan ei ole saatu toistaiseksi yhtään yhteydenottoa.

Peltokaaren alueelta on 2019 aikana luovutettu kuusi (6) omakotitonttia ja kolmen (3) tontin osalta on luovutuspäätökset tehty.

Kellokoskella ei ole tällä hetkellä luovutettavia omakotitontteja. Kaavoitusohjelman mukaan seuraavat omakotitaloalueiden asemakaavat ovat Linjapuisto II ja Joenranta. Linjapuisto II asemakaava on saanut lainvoiman 12.6.2019. Alueen kunnallistekniikan rakentaminen aloitetaan vuoden 2020 puolella siten, että tonteilla rakentamaan pääsee kesällä 2021. Tonttien luovuttaminen aloitetaan vuoden 2020 syksyllä. Linjapuisto II -alueella on AO-tontteja 26 kpl. Joenrannan asemakaavoitus on käynnistynyt ja sen osalta tämän hetkisen arvion mukaan tontteja päästään luovuttamaan vuoden 2022 puolella riippuen kaavoituksen etenemisestä ja kunnallistekniikan rakentamisen aikataulusta.

Kunnan omakotitonttien hinnoitteluperuste muutettiin vuonna 2015 kerrosneliöpohjaiseksi, joka on käytössä suurimmalla osalla kuntia ja kaupunkeja.

Vuoden 2019 tonttien hinnat ovat seuraavat:

Kiinteähintaiset AO-tontit

Kellokoski	225 e/k-m ²
Jokela	225 e/k-m ²
Etelä-Tuusula	425 e/k-m ²

Tarjouskilpailulla myytävien Anttilanrannan tonttien pohjahinnat ovat 600–700 e/k-m².

Varausmaksu on 1.000 euroa.

Hintoihin ei esitetä muutoksia 2020. Tavoitteena on alkuvuoden 2020 aikana laatia nk. vyöhykehinnointelu koskemaan kaikkia tämän päätöksen mukaisia alueita, jolla varmistetaan luovutettavien tonttien markkinaehtoisuus kuntalain 130 §:n mukaisesti ja huomioidaan EU:n tukisäännökset. Esitetään, että tämä hintapäätös olisi voimassa toistaiseksi, kunnes uusi vyöhykehinnointelu on valtuustossa hyväksytty, kuitenkin enintään 31.12.2020 asti.

Vuokrattujen omakotitonttien lunastushinta

Hallintosäännön mukaan maankäyttöpäällikkö päättää ja allekirjoittaa sopimukset kunnan vuokraamien omakotitonttien myynnistä vuokrasopimuksen ehtojen ja kunnanvaltuuston hintapäätöksen mukaisesti.

Vuokralaisella on vuokrasopimuksen ehtojen mukaan oikeus lunastaa tontti omaksi vuokrasopimuksen allekirjoitushetkellä voimassa olleella myyntihinnalla kolmen vuoden kuluessa vuokrasopimuksen allekirjoitushetkestä lukien. Tämän jälkeen myytävän vuokratontin käypä hinta seuraa luovutettavien omakotitonttien hinnoittelua.

Etelä-Tuusulassa Pekkolan asemakaava-alueella on asemakaavassa mahdollistettu sivuasunnon rakentaminen erillisen lisärakennusoikeuden perusteella. Sivuasunnon rakentamisen mahdollistavan lisärakennusoikeuden hintana kerrosneliömetriä kohden on pidetty puolta varsinaisen rakennusoikeuden hinnasta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Ehdotus

Esittelijä: Arto Lindberg, pormestari

Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- että yli 3 vuotta voimassa olleiden vuokrattujen omakotitonttien lunastushinta noudattaa lunastushetkellä kulloinkin voimassa olevaa valtuuston omakotitonttien hintapäätöstä ellei vuokrasopimuksessa ole muuta sovittu
- että Etelä-Tuusulassa Pekkolan asemakaava-alueella on asemakaavassa mahdollistettu sivuasunnon rakentaminen erillisen lisärakennusoikeuden perusteella. Sivuasunnon rakentamisen mahdollistavan lisärakennusoikeuden hintana kerrosneliometriä kohden voidaan pitää puolta varsinaisen rakennusoikeuden hinnasta.
- myydä ja vuokrata toistaiseksi, kuitenkin enintään 31.12.2020 saakka seuraavilla, luovutus sopimuksissa tarkemmin sovittavilla ehdoilla Pohjois-Tuusulassa Jokelan ja Kellokosken taajamissa asemakaavojen mukaiset pientalotontit (AO) hintaan 225 e/k-m² ja Etelä-Tuusulassa asemakaavojen mukaiset pientalotontit (AO) hintaan 425 e/k-m²
- jatkaa Asuntomessualueen valtuuston 13.3.2017 § 31 sekä 13.11.2017 § 196 hintapäätösten voimassaoloaikaa toistaiseksi, kuitenkin enintään 31.12.2020 saakka.
- edellä mainitusta kiinteästä hinnoittelusta poiketen jatkaa Anttilanranta -nimisellä asemakaava-alueella kunnanosassa 1 tonttien myyntiä tarjouskilpailuna seuraavasti:
 - seuraavien kortteleiden kaavatonttien pohjahinta on 700 e/k-m²:
 - kortteli 8093
 - kortteli 8092
 - kortteli 8090
 - kortteli 8089 tontti 1
 - seuraavien kortteleiden kaavatonttien pohjahinta on 600 e/k-m²:
 - kortteli 8089 tontit 2-7
- tontit voidaan laittaa vapaaseen myyntiin
- lisäksi peritään tonttiliittymän ja tonttikohtaisten vesihuoltojohtojen rakentamisesta aiheutuneet kustannukset tehtyjen rasitesopimusten mukaisesti niiltä kiinteistöiltä joita asia koskee
- periä kiinteistönmuodostus- ja toimitusmaksuja sopimuksentekohetkellä voimassa olevan valtuuston hyväksymän kiinteistötoimitustaksan mukaisesti
- että rakennuspaikan rakentajan ja haltijan tulee esittää hankekohtainen maaperätutkimus ja perustamistapalausunto hakiessaan rakennuslupaa tai

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

esittäessään rakennesuunnitelmia hyväksyttäväksi

- että rakennuspaikan varaamisesta tulee suorittaa varausmaksua 1.000 e. Varausmaksu hyvitetään lopullisen luovutuskirjan allekirjoituksen yhteydessä. Mikäli varaus peruuntuu rakennuspaikan varauksen saajan toimesta, varausmaksua ei palauteta.
- että korvaukset vesihuoltoverkkoon (vesi- ja viemäri) liittymisestä peritään erillisinä liittymähetkellä voimassaolevien taksojen mukaan
- että vuokrausehdot ovat seuraavat:
 - vuokra-aika on 50 vuotta
 - vuotuinen vuokra kaikilla nyt päätettävillä rakennuspaikoilla on 5 % kauppahinnasta sidottuna vuokrasopimuksen allekirjoitusvuotta edeltävän kalenterivuoden keskimääräiseen elinkustannusindeksin pistelukuun siten kuin voimassa oleva laki sallii
 - vuokra peritään siten, että sopimuksen tekovuoden osavuokra vuokra-ajan alkamisesta vuoden loppuun sekä seuraavan vuoden koko vuokra peritään vuokrasopimuksen allekirjoituksen yhteydessä, muutoin vuokra maksetaan vuosittain kesäkuun loppuun mennessä
 - jos vuokrasopimus peruuntuu vuokralaisesta johtuvista syistä, niin suoritettua vuokraa ei makseta takaisin
 - vuokralaisella on oikeus lunastaa rakennuspaikka nyt vahvistettavaan hintaan kolmen (3) vuoden kuluessa vuokrasopimuksen allekirjoituspäivästä lukien edellyttäen, että vuokrat on maksettu
 - muilta osin noudatetaan maanvuokralain säännöksiä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Päivi Hämäläinen selosti asiaa kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kuntakehityslautakunta, § 43,21.03.2018

Kunnanhallitus, § 111,26.03.2018

Valtuusto, § 44,07.05.2018

Kunnanhallitus, § 364,29.10.2018

Kuntakehityslautakunta, § 117,31.10.2018

Kunnanhallitus, § 383,05.11.2018

Valtuusto, § 126,12.11.2018

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta, § 113,13.11.2018

Kuntakehityslautakunta, § 64,08.05.2019

Kunnanhallitus, § 195,20.05.2019

Valtuusto, § 85,10.06.2019

Kunnanhallitus, § 419, 28.10.2019

§ 419

Uusimaa-kaava 2050

TUUDno-2018-350

Kuntakehityslautakunta, 21.03.2018, § 43

Valmistelijat / lisätiedot:
Henna Lindström
henna.lindstrom@tuusula.fi
yleiskaavasuunnittelija

Liitteet

- 1 Rakennekaavakartta, merkinnät ja määräykset 27.2.2018 Uusimaa-kaava 2050
- 2 Valmisteluaineiston selostus 27.2.2018 Uusimaa-kaava 2050

Lausuntopyyntö

Uudenmaan liitossa on vireillä Uusimaa-kaava 2050 laadinta. Kaksiportainen Uusimaa-kaava tulee kattamaan koko Uudenmaan maakunnan alueen ja sen aikatahtain on vuodessa 2050. Kaava koostuu yleispiirteisestä, strategisesta pitkän aikavälin rakennekaavasta ja sitä tarkentavista seutujen vaihemaakuntakaavoista. Rakennekaavassa ratkaistaan koko Uudeltamaalta vain valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät asiat. Esitystapa on pelkistetty ja kaaviomainen. Vaihekaavat vastaavat vuorostaan seutujen erilaisiin tarpeisiin, ja ne laaditaan Helsingin seudulle, Itä-Uudellemaalle ja Länsi-Uudellemaalle. Rakennekaava ja kolme seuduittaista vaihekaavaa muodostavat yhdessä Uusimaa-kaavan 2050.

Uudenmaan rakennekaavan valmisteluaineisto on nähtävillä 27.2. - 13.4.2018 välisenä aikana. Valmisteluaineisto koostuu Uudenmaan rakennekaavan luonnoksesta ja valmisteluaineiston selostuksesta. Lisäksi on mahdollisuus antaa palautetta valmisteluaineiston taustaselvityksistä. Seutujen vaihemaakuntakaavat tarkentuvat vasta kevään 2018 aikana, eikä nyt nähtävillä olevassa valmisteluaineistossa esitetä vaihekaavojen kaavakarttoja tai muuta yksityiskohtaista aineistoa. Syksyllä 2018 vaihekaavaehdotusten lisäksi lausunnoille lähetetään rakennekaavan alustava ehdotus. Tavoitteena on kaavan hyväksyminen vuoden 2019 aikana maakuntavaltuustossa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Lausunnon antaa hallintosäännön mukaan valtuusto. Aikataulusyistä kunnanhallituksen päätös tulee lähettää Uudenmaan liittoon ennakkolausuntona ja valtuusto voi antaa lopullisen lausuntonsa kokouksessaan 7.5.2018.

Valmisteluaineisto on nähtävillä verkkosivuilla: https://www.uudenmaanliitto.fi/aluesuunnittelu/valmistelussa_uusimaa-kaava_2050/valmisteluaineisto

Taustaa ja kaavan tavoitteet

Uusimaa kasvaa ennusteiden mukaan jopa 550 000 asukkaalla ja 290 000 työpaikalla vuoteen 2050 mennessä, jolloin Uudellamaalla on lähes 2,2 miljoonaa asukasta ja noin miljoona työpaikkaa. Kasvu sijoittuu etenkin pääkaupunkiseudulle sekä kehyskuntien ja muiden seutujen pääkeskuksiin. Kasvun kestävä ohjaaminen ja sen mukanaan tuomat ilmiöt ovat keskiössä Uusimaa-kaavan laadinnassa.

Uusimaa-kaava tulee olemaan entistä strategisempi ja joustavampi, mutta samalla myös fokusoidumpi. Jokaiselle seudulle on perustettu kaavatyön tueksi seutujen päättäjistä muodostuvat poliittiset ohjaustoimikunnat sekä seutujen asiantuntijaryhmät. Tavoitteena on entistäkin avoimempi ja osallistavampi kaavaprosessi.

Kaavan päätavoitteet ovat:

- Kasvun kestävä ohjaaminen ja alueiden välinen tasapaino
- Ilmastonmuutokseen vastaaminen sekä luonnonvarojen ja luonnon kestävä käyttö
- Hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden lisääminen
- Kestävä kilpailukyky

Uudenmaan rakennekaavan sisältö

Kaavatyö on edennyt tulevaisuustarkasteluista kaavan tavoitteiden luomiseen, teemakohtaisiin kehityskuviin ja rakennemallityöhön. Näistä on muodostettu kaavan suunnitteluperiaatteet ja sitä myötä kaavan valmisteluaineisto.

Uudenmaan rakennekaavan luonnoksessa osoitetaan yleispiirteisellä tasolla:

- Alueet joille maakunnan kasvu voisi sijoittua kestävästi
- Liikenne- ja keskusverkko
- Viherrakenteen pääelementit

Kaavaluonnos pitää sisällään yleispiirteisen kartan sekä karttaa selittävät merkinnät ja määräykset. Tämä kokonaisuus on oikeusvaikutteinen. Rakennekaavan ratkaisuja perustellaan tarkemmin valmisteluaineiston selostuksessa. Lisäksi esitellään suunnitteluperiaatekortit, jotka kuvaavat kaavaratkaisun lähtökohtia ja ohjaavat rakennekaavan ja seutujen kaavojen ratkaisuja. Suunnitteluperiaatekorteilla on jokaisesta aihealueesta tausta-analyyysien synteesikartta, joka on lähtökohtana kaavaratkaisulle. Korteilla on myös kirjattu asioita, joita tullaan osoittamaan seutujen vaihemaakuntakaavoissa. Suunnitteluperiaatekorteille on listattu kysymyksiä lausunnonantajille.

Uudenmaan rakennekaavan ratkaisu Tuusulassa

Rakennekaavassa ei esitetä pohjakarttaa eikä kuntarajoja. Pääradan varrelle ja lentokentän pohjoispuolelle on osoitettu ydinalueeseen tukeutuva kasvuvyöhyke,

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

johon Tuusulan Keravan rajautuvat alueet sekä Focus-alue voidaan nähdä kuuluvaksi. Jokela on merkitty monipuoliseksi ja merkittäväksi keskuukseksi, josta on olemassa oleva joukkoliikennekäytävä, päärata. Merkinnoilla on osoitettu alueet, joille rakentaminen ensisijaisesti kohdistuu. Alueilla on hyvät edellytykset kestäväälle liikkumiselle ja palvelujen saavutettavuudelle olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen. Tavoitteena on, että uutta maa-alaa ei oteta merkittävästi rakennuskäyttöön, vaan olemassa oleva infrastruktuuri hyödynnetään ensin täysimittaisesti.

Tuusula sijoittuu myös Helsingin seudun viherkehään ja koko kunta on rasteroitu osaksi logistiikan kehityskäytävää – Lahden ja Hämeenlinnan moottoriteiden välisenä alueena. Logistiikan kehityskäytävä -merkinnällä osoitetaan alueet, jotka ovat merkittäviä valtakunnallisten ja kansainvälisten kuljetusten kannalta. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava mm. ekologisten yhteyksien säilymisestä. Viherkehänä osoitetaan ympäristö, jossa virkistyskysynnän odotetaan kasvavan ja jonka viherrakenteeseen kohdistuu erityisiä käyttöpaineita. Rakennekaavassa on lisäksi esitetty kansainvälisesti merkittävät satamat ja mm. yhteys Tallinnaan. Suunnittelumääräysten mukaan myös Lentoradalle on luotava edellytykset.

Kaavassa on koko aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä, joissa painotetaan muun muassa uuden maankäytön sijoittamista olemassa olevaa rakennetta tiivistäen ja täydentäen. Saavutettavuus ennen kaikkea joukkoliikenteellä on vahvasti esillä. Kaavan tavoitteina ovat lisäksi elinkeinoelämän tukeminen, monipuolinen asuminen, Helsinki-Vantaan lentoaseman sekä satamien ja logistiikka-alueiden vahvistaminen. Suunnittelumääräyksissä korostetaan myös liityntäliikennettä ja -pysäköintiä, luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja luontoarvojen säilymistä. Lisäksi yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden pirstomista tulee välttää ja uusiutuvia energiamuotoja, kierto- ja biotaloutta suosia. Suunnittelumääräyksissä mainitaan myös suoja-alueiden osoittamisen tarve asumisen ja elinympäristön viihtyisyyttä ja terveyttä heikentävien toimintojen välillä.

Tuusulan kunnan lausunto Uusimaa 2050 –rakennekaavan valmisteluaineistosta

Uusimaa-kaavan tavoitteet ovat kaikinensa kannattavia. Aineistoa on taustaselvitykset mukaan lukien valtavasti. Lausuntoaika on kovin lyhyt ottaen huomioon kunnallisen päätöksenteon kokousaikataulut sekä kaavan tärkeysaste – kyse on kuitenkin kuntaa ja koko seutua koskevista merkittävistä strategisista linjauksista.

Kaavassa painotetaan sanallisia määräyksiä kaavakartan ollessa hyvin yleispiirteinen. Kaavalla on tarkoitus ohjata tarkempaa suunnittelua, mutta valmisteluvaiheen kaavakartan yleispiirteisyyden ja määräysten muotoilun myötä ohjausvaikutus voi jäädä ohueksi ja kaavassa on aikaisempia kaavoja enemmän tulkinnanvara.

Selvityksistä:

Koko maakuntakaavaratkaisun taustalla olevassa selvityksessä *Aluetalouden skenaariot sekä väestö- ja työpaikkaprojektiot* kaikki mitoitusvaihtoehdot ovat kunnan näkemyksen mukaan Tuusulan osalta liian pieniä (38 010 – 49 390 asukasta vuoteen 2050). Kunnan väestöennusteen mukaan Tuusulassa on jo vuonna 2040 56 000 asukasta. Tilastokeskuksen ennuste olettaa aikaisemman kehityksen jatkuvan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

samansuuruisena, eikä ennuste ota huomioon uudisrakentamista. Tuusulaan on viime vuosista poiketen saatu lainvoimaiseksi paljon uutta asumisen kerrosalaa, miltei 400 000 k-m² pelkästään vuosien 2016 ja 2017 aikana. Patoutuneen kysynnän vuoksi, valtaosan kerrosalasta uskotaan toteutuvan.

Selvityksessä *Liikenteen ja maankäytön vuorovaikutus* on esitetty liikennehankkeiden toteuttamisjärjestys. Tuusulan kunta pitää erinomaisena hankkeiden vaiheistamista, sillä hankkeiden priorisointi parantaa niiden toteutumisedellytyksiä. Selvityksessä ei ole kuitenkaan esitetty maantie 152:sta (Kehä IV) uusissa tiehankkeissa. Uusi kehätie on seudullisesti merkittävä ja se liittyy seudun maankäytön kehittymiseen ja erityisesti 4. vaihemaakuntakaavassa osoitettuihin logistiikka-alueisiin. Se tulisikin esittää hankekartalla ja jatkossa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa. Vaikka tie on pääosin logistiikan ja tavaraliikenteen tarpeita varten, se muodostaa myös uuden henkilöliikenteen poikittaisyhteyden, joka parantaa seudun työmatkayhteyksiä merkittävästi.

FinEst Link -selvityksen kuva Helsinki-Tallinna-rautatietunnelin liittymisestä Suomen rataverkkoon on havainnollinen ja ratkaisultaan Tuusulan näkemyksen mukainen (kaavaselostus s. 106). Tuusulaan on merkitty rahtiterminaali ja järjestelypiha, jonka kautta on yhteydet tie- ja rataverkkoon sekä lentoasemalle. Tuusula näkee varikon osoittamisen Etelä-Tuusulaan kannatettavana asiana. Teemakartalle varikon symboli on asetettu Senkkerin alueelle, toivottavampi sijainti on idemmässä, heti Focus-alueen pohjoispuolella. Karttaan on merkitty myös tärkeä yhteys maantie 152:sta (Kehä IV) sekä uusi raideliikenteen yhteystarve rahtiliikenteelle, Hanko-Hyvinkää -radalle. Kaavaselostuksen mukaan Tallinna-tunnelin merkitsemistä Uusimaa-kaavaan, erityisesti Helsingin seudun vaihekaavaan tutkitaan kevään 2018 aikana. Tallinna-tunneli on merkittävä hanke, jolla on huomattavia liikennevaikutuksia myös muuhun liikenneverkkoon ja tunnelin esittäminen kaavassa edellyttää myös sen vaatimien keskeisten tieverkkoratkaisuiden, erityisesti mt 152 rakentaminen välillä vt3 - kt45, esittämistä.

Kaavaselostuksen kuvassa on esitetty myös Lentorata. Selvityksissä ei ole kuitenkaan varauduttu siihen vaihtoehtoon, että Lentoradalle tulisi paikallisliikennettä ja paikallisliikenteen asemia. Vaihtoehto tulisi tutkia – voisiko samassa ratatunnelissa kulkea esimerkiksi toiset raiteet hitaampaa paikallisliikennettä varten.

Kaavojen sisältö ja suhde toisiinsa

Rakennekaavaratkaisu on hyvin yleispiirteinen. Rakennekaavassa esitetään valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät asiat. Rakennekaavaan ei ole kuitenkaan merkitty esimerkiksi uusia ratayhteyksiä. Ratalinjat ylittävät jatkossa laadittavien tarkempien seuduittaisten kaava-alueiden rajat, joten nämä radat olisi perusteltua esittää koko seutua koskevassa rakennekaavassa. Tallinna-tunnelin, tunnelista jatkuvan radan varikkoineen sekä Lentoradan mahdollisten ratkaisujen esittämistä rakennekaavassa tulisi pohtia, koska kyseessä on valtakunnallisesti merkittävä hanke. Ratkaisut tulee esittää viimeistään tarkemmassa Helsingin seudun kaavassa. Helsingin seudun kaavassa tulee esittää myös lentomelukyvät ja selvittää mahdollisia Helsingin kaupunkibulevardien vaikutuksia koko seutuun. Mikäli kaupunkibulevardit aiotaan toteuttaa, tulisi järjestää korvaava liikkumismuoto esimerkiksi raideliikenteen muodossa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Suunnitteluperiaatteet

1. Kasvu kestäville vyöhykkeille

Kasvun ohjaaminen kestäville vyöhykkeille on tärkeä periaate. Aihealueessa painottuu radanvarsi. Periaatekortin mukaan joukkoliikenne ja kestävä liikkuminen nähdään kuitenkin laajemmin kuin aiemmissa kaavatoissa (ei vain raideliikennepainotteisuus), mikä on kannatettava periaate. Kasvun ohjaaminen raideliikenteen ohella myös muille keskeisille olemassa olevan joukkoliikenteen vyöhykkeille tukee myös nykyisen maankäytön joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja parantaa nykyisen maankäytön kestävä liikkumisen mahdollisuuksia. Joukkoliikenteen runkoyhteyksien vaihtopaikkojen sijaintiin ja tasoon ja niiden ohjaamiseen tulee kiinnittää huomiota seudullisessa vaihekaavassa.

Seudun vaihemaakuntakaavassa tulee osoittaa tarkemmin keskusverkko, jossa ohjataan kasvua olemassa oleviin keskuksiin tukien tiivistymisen myötä myös kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytyksiä lyhentämällä matkoja palveluiden ja asumisen keskittyessä. Olemassa olevien joukkoliikennekäytävien varteen sijoitettava uusi maankäyttö tukee joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Joukkoliikennekäytävien osalta on vaihekaavojen yhteydessä osoitettava kasvua myös muiden kuin raideliikenteen varteen parantaen samalla nykyisen maankäytön joukkoliikenteen ja kestävien kulkumuotojen käytön edellytyksiä.

Kestävä liikkumisen näkökulmasta rakennekaavassa tulisi esittää seudullinen runkoverkko ja keskeisimmät runkoverkon vaihto- ja solmupisteet. Seudun vaihekaavassa joukkoliikenteen runkoverkko tulee täydentää osoittaen runkoyhteydet riippumatta niiden toteutustavasta ja liikennevälineestä. Joukkoliikenteen solmukohtien ja keskeisimpien vaihtopaikkojen osalta vaihekaavassa tulee määräyksin ohjata vaihtopaikkojen suunnittelua matkaketjujen sujuvuuden turvaamiseksi.

Seudullisessa vaihekaavassa tulee joukkoliikenteen ohella osoittaa keskusten ja keskeisten matkakohteiden osalta pyöräilyn seudullinen pääverkko, jonka tarkemman suunnittelun ohjaamiseksi tulee vaihekaavassa antaa sitovia verkollista jatkuvuutta ja laatutasoa koskevia määräyksiä.

Seuduittaisissa kaavoissa voidaan tarkemmin ohjata kasvua kestäville vyöhykkeille. Muun muassa Helsingin seudun vaihekaavan sitominen osaltaan MAL-suunnitteluun tukisi tätä.

Voimassa olevan maakuntakaavan valkoisten alueiden määräys on osaltaan hyvä keino ohjata merkittävä kasvu taajamiin. Merkittävien, laajojen metsäalueiden osoittamisella seutujen kaavoissa toivotaan olevan ohjausvaikutusta hajakenttämiseen. Yksittäisiin hajakenttämisen paikkoihin on kuitenkin vaikea maakuntakaavalla puuttua. Maakuntakaavan lähtöaineistona ja suosituksena voisi olla kylien kaavoituksen ohjeistaminen jollakin tasolla. Seutujen vaihemaakuntakaavoissa ei suunnitteluperiaatekortin *Elinvoimaisten keskuksien verkosto* mukaan osoiteta kyläalueita. Kyläalueiden käsittelemistä vähintään liitekartalla tulisi pohtia.

2. Elinvoimaisten keskuksien verkosto

Keskusten luokittelu on Tuusulan kannalta onnistunut. Hyrylä on synteetikartalla merkitty kehyskunnan keskustana, kuten myös Jokela, samanarvoisina esimerkiksi Keravan ja Järvenpään kanssa. Kellokoski on tunnistettu palvelukeskittymänä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Ristikytö on osoitettu mahdollisena uutena keskuksena tai palvelukeskittymänä. Ristikytö ei kuitenkaan näy vuoden 2050 saavutettavuuskartalla. Tausta-analyysejä synteetikartalle on merkitty myös Lentorata. Kunta on laatimassa yleissuunnitelmaa Ristikytöön ja vaikuttaisi siltä, että alueelle voi sijoittua kasvua vasta maakuntakaavan tavoitevuoden loppupuolella. Aluetta ympäröivän maankäytön kehittyminen sekä rataverkon suunnitteluratkaisut vaikuttavat oleellisesti Ristikydyssä tehtäviin maankäyttöratkaisuihin. Tästä näkökulmasta alue on hyvä säilyttää tulevaisuuden varauksena, joka voidaan toteuttaa kun aika sille on otollinen. Ristikydyksen potentiaali on kuitenkin hyvä tunnistaa maakuntakaavoituksessa.

3. Liikutaan kestävästi

Lentoradan yhteydessä tulee varautua lähiliiketeen asemaan Hyrylään, vaikkakin rata on lähtökohtaisesti tarkoitettu kaukoliikenteelle. Suunnittelun tulee jo tavoitteiden asettamisesta lähtien olla riittävän kaukonäköistä, sillä ratatunnelin täydentäminen uusilla asemilla ei enää jälkikäteen ole mahdollista. Olemassa olevan infrastruktuurin ja uusien hankkeiden osalta tulee pyrkiä niiden tarjoaman potentiaalinen täysimittaiseen hyödyntämiseen kaikkien liikkumistarpeiden osalta ja muodostaa niiden avulla mahdollisimman tehokas ja resurssiviisas liikenneverkko.

Aikaisemmista maakuntakaavoista poiketen, liikennehankkeille esitetään toteuttamisjärjestys. Kaavassa ei eritellä, millä liikennöintivälineellä joukkoliikenne hoidetaan, vaan keskeistä on, että muodostetaan hyvän palvelutason runkoyhteyksiä ja niiden myötä toimiva ja tehokas verkostomainen joukkoliikenneverkko. Tämä on kannatettava lähestymistapa, joka huomioi aiempaa paremmin myös olemassa olevan maankäytön ja joukkoliikennekäytävät.

Lentomelu -tarkastelu puuttuu rakennekaavasta. Kaavaselostuksen mukaan valmisteilla olevan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan laatimisen yhteydessä on tarkoitus ratkaista, miten Helsinki-Vantaan lentoasema melualueineen otetaan maakuntakaavoituksessa huomioon. Kaavaratkaisun pohjaksi Uudenmaan liitto käynnistää kevään 2018 aikana vuorovaikutteisen prosessin lentoaseman keskeisimpien sidosryhmien kanssa. Tuusulan tulee olla mukana tässä prosessissa. Lentomelun jonkinasteinen käsittelyminen jo rakennekaavavaiheessa olisi suotavaa, koska kyseessä on maakunnallisesti merkittävä asia.

Helsingin suunnittelemissa kaupunkibulevardeilla on laajaa seudullista merkitystä ja maakuntakaavalla tulisi ottaa näihin kantaa. Mikäli bulevardeja lähdetään toteuttamaan, tulee taata korvaava, toimiva joukkoliikenne sekä liityntäpaikat.

Seudullisella tasolla tulee esittää uudet poikittaiset, ensisijaisesti logistiikan tarpeita palvelevat Keski-Uudenmaan poikittaisyhteydet. Poikittaisyhteyksillä on merkittävä vaikutus uusien logistiikka-alueiden toteuttamisedellytyksiin ja ne tukevat myös olemassa olevien taajamien kehittämistä ja tiivistämistä ohjaamalla raskaan liikenteen pois taajamista.

4. Hyvin saavutettava Uusimaa

Seudun vaihemaakuntakaavassa tulee esittää maantie 152 (Kehä IV) seudullisesti ja elinkeinoelämän kannalta merkittävänä tienä. Yhteys parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja tukee koko lentoaseman ympäristön kehittämistä seudun ja koko Suomen kannalta merkittävänä logistisena ja taloudellisena keskuksena.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Lentoaseman ympäristön liikenneverkon kehittäminen parantaa myös lentoaseman saavutettavuutta ja mt 152 yhteys parantaa yhteyksiä vt3:n suunnasta myös Vuosaaren satamaan tukien sataman ja lentoaseman kehittämistä ja toimintaa.

Rakennekaavassa tulisi pohtia myös valtakunnallisesti merkittävän Lentoradan osoittamista.

5. Erikoistuvat seudut ja elinkeinot

Kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta on tärkeää, että maakuntakaava tukee lentoaseman elinvoimaa ja vahvistaa lentoasemaan tukeutuvan elinkeinoelämän kehittymisedellytyksiä. Etelä-Tuusulan maankäyttö on murroksessa ja kaavoituksen tulee vastata nopeasti muuttuviin tarpeisiin. Maakuntakaavan tulisi olla tältä osin joustava, eikä saisi nousta esteeksi lentoaseman lähiympäristön maankäyttöratkaisuja suunniteltaessa

Kaupun laadun ohjauksen sijaan saavutettavuus saa painoarvoa maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen myötä. Maakuntakaavatyössä kuntakaavoitukselle tulee jättää suunnitteluvaraa ja vähentää kaupan ohjaamista maakuntatasolla. Kaupan palveluille tulee luoda riittävästi mahdollisuuksia ja vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja. Lisäksi kaavan tulee olla joustava muuttuvien kaupan konseptien vuoksi.

Tuusulanjärven ympäristö nähdään kulttuuri- ja kaupunkimatkailun kasvualueena. Kulttuuriteema puuttuu kuitenkin koko aluetta koskevista suunnittelumääräyksissä – teeman voisi nostaa vahvemmin esille. Kestävän kasvun vyöhykkeiden suunnittelumääräyksissä mainitaan kulttuuriympäristöjen hyödyntämistä yksityiskohtaisemman suunnittelun ja alueiden kehittämisen lähtökohtana.

6. Vetovoimainen ympäristö

Luonnon monimuotoisuutta kuvaava kartta perustuu SYKEN tietoihin 23.10.2017. Tämän jälkeen Tuusulassa on tehty päätös usean uuden luonnonsuojelualueen perustamisesta (Suomi 100 -luontolahjat ja luonnonsuojelulain luontotyytit, yhteensä lähes 100 hehtaaria). Lisäksi Tuusulassa on valmistunut vuoden 2017 lopussa joukko uusia luontoselvityksiä, joissa on tunnistettu myös maakunnallisia kohteita. Nämä tulee huomioida jatkotyössä.

Uudenmaan ekologisten verkostojen selvityksessä erottautuvat jokivarret. Etelä-Tuusulan Senkkerin alue on merkitty laajaksi käytäväksi. Alue on kuitenkin oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa varattu maa-aineistenottoon, eivätkä alueen ekologiset käytävät tule säilymään.

Vetovoimaisen ympäristön teeman käsitteleminen jatkossa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa on tärkeää, sillä aihe puuttuu seudun yhteisestä MAL – suunnittelutyöstä. Seudun vaihekaavaan, tai oikeusvaikutteiselle liitekartalle, tulisi myös merkitä luonnonsuojelualueet ja seudullisesti tärkeät viheryhteydet, jotta ne voidaan turvata maakunnallisesti. Ekologisten yhteyksien kaavamääräyksillä toivotaan ohjattavan alempitasoisia kaavoja.

Lopuksi

Uusimaa-kaava 2050 –työn pohjaksi on laadittu kattava joukko selvityksiä, joiden pohjalta on hyvä jatkaa seuduittaisten tarkempien kaavojen laadintaa. Tuusulan kunta toteaa, että lausunnossa esitetyt kommentit tulee huomioida jatkotyössä. Kunta

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

toivoo pidempää lausuntoaikaa syksyllä lausunnoille tulevien seuduittaisten vaihekaavojen osalta, koska niillä on suuri merkitys kuntakaavoituksen ohjaamisessa.

Yhteenvetona todetaan

- Tuusulan kunnan kehityksen kannalta on välttämätöntä, että kunnan oman kasvuennusteen mukainen kasvu on myös jatkosuunnittelussa lähtökohtana. Kunnalla on loistavat edellytykset kasvaa aiempia vuosia enemmän, mitä ei tule Uusimaa-kaavalla rajoittaa.
- Tuusulan kannalta erityisen merkittävät ovat ja uudet ratakäytävät tulee korostaa Uusimaa-kaavassa. Uusien ratakäytävien hyödyntäminen myös lähiliikenteen käyttöön tulee olla lähtökohtana, mikä puolestaan vaikuttaa kehityskäytäviin.
- Tämän ohella Kehä IV:n kiireellisyys tulee olla jatkosuunnittelussa huomioitu esitettyä vahvemmin. Kehä IV on seudullisesti merkittävä logistiikkakäytävä ja mahdollistaa seudullisestikin merkittävän FOCUS-työpaikka-alueen rakentamisen.

Ehdotus

Esittelijä: Asko Honkanen, kuntasuunnittelupäällikkö

Kuntakehityslautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää

- antaa Uusimaa-kaavan 2050 valmisteluaineistosta edellä esitetyn lausunnon.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Lisäksi kuntakehityslautakunta päätti

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa

Kunnanhallitus, 26.03.2018, § 111

Valmistelijat / lisätiedot:
Henna Lindström
henna.lindstrom@tuusula.fi
yleiskaavasuunnittelija

Liitteet

- 1 Rakennekaavakartta, merkinnät ja määräykset 27.2.2018 Uusimaa-kaava 2050
- 2 Valmisteluaineiston selostus 27.2.2018 Uusimaa-kaava 2050

.

Ehdotus

Esittelijä: Harri Lipasti, kansliapäällikkö

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- antaa Uusimaa-kaavan 2050 valmisteluaineistosta edellä esitetyn lausunnon.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Henna Lindström oli asiantuntijana kokouksessa.

Valtuusto, 07.05.2018, § 44

Valmistelijat / lisätiedot:

Henna Lindström

henna.lindstrom@tuusula.fi

yleiskaavasunnittelija

Liitteet

1 Rakennekaavakartta, merkinnät ja määräykset 27.2.2018 Uusimaa-kaava 2050

2 Valmisteluaineiston selostus 27.2.2018 Uusimaa-kaava 2050

Ehdotus

Valtuusto päättää

- antaa Uusimaa-kaavan 2050 valmisteluaineistosta edellä esitetyn lausunnon.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 29.10.2018, § 364

Valmistelijat / lisätiedot:

Henna Lindström

Liitteet

1 Linkit Uusimaa-kaava 2050 -luonnoksen aineistoihin, KKL 31.10.2018

2 Uusimaa-kaava 2050 -luonnos, kaavakarttaote, KKL 31.10.2018

3 Uusimaa-kaava 2050 -luonnos, merkinnät ja määräykset, KKL 31.10.2018

Lausuntopyyntö

Uudenmaan liitossa on vireillä Uusimaa-kaava 2050 laadinta. Uusimaa-kaava laaditaan koko Uudenmaan alueelle ja sen aikatahtain on vuodessa 2050. Kaava muodostuu kolmesta maakuntakaavasta, jotka laaditaan Helsingin seudulle, Itä-Uudellemaalle ja Länsi-Uudellemaalle. Tätä kolmesta eri kaavasta muodostuvaa kokonaisuutta kutsutaan nimellä Uusimaa-kaava 2050. Tullessaan voimaan Uusimaa-kaava 2050 korvaa nyt Uudellamaalla voimassa olevat maakuntakaavat. Valmisteluvaiheessa Uusimaa-kaavaan kuului myös Uudenmaan rakennekaava.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Saadun palautteen perusteella rakennekaavan nimi on muutettu rakennesuunnitelmaksi eikä sillä ole enää maakuntakaavojen tapaan oikeusvaikutuksia.

Uusimaa-kaavan 2050 laadintaa ohjaavat päätavoitteet ovat kasvun kestävä ohjaaminen ja alueiden välinen tasapaino, ilmastonmuutokseen vastaaminen sekä luonnon ja luonnonvarojen kestävä käyttö, hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden lisääminen sekä kestävä kilpailukyky. Näitä päätavoitteita tarkentavat alatavoitteet, kaavan suunnitteluperiaatteet sekä kunkin seudun vaihekaavan omat erityiskysymykset. Tavoitteet, suunnitteluperiaatteet ja erityiskysymykset on muodostettu yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Luonnosvaiheen aineisto koostuu Uudenmaan rakennesuunnitelmasta sekä seutujen vaihemaakuntakaavojen luonnoksista, joihin kuuluvat kaavakartat, merkinnät ja määräykset sekä kaavaselostus liitekarttoineen. Lausunnonantajilla ja osallisilla on mahdollisuus antaa palautetta myös muista luonnosvaiheen taustaselvityksistä.

Rakennesuunnitelma osoittaa yleispiirteisellä tasolla ne alueet, joille maakunnan kasvu voisi sijoittua kestävästi. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan liikenteen ja keskusverkon sekä viherrakenteen pääelementit.

Seutujen vaihemaakuntakaavat tarkentavat rakennesuunnitelman yleispiirteisiä periaatteita ja merkintöjä. Seutujen kaavoissa osoitetaan olemassa olevat, uudet ja kehittämistä edellyttävät kohteet, alueet, vyöhykkeet ja yhteydet ja määritellään niiden kehittämisen periaatteet.

Helsingin seudun erityiskysymykset ovat:

- Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan ja MAL 2019 -suunnitelman yhteensovittaminen
- Edellytysten luominen asuntotuotannon sekä palvelu- ja elinkeinotoiminnan merkittävälle kasvulle olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen
- Kasvun hallittu ohjaaminen keskuksiin, raideliikenteen vyöhykkeille ja muille kestävän liikkumisen alueille ympäristön arvot huomioiden
- Verkostomaisen joukkoliikenteen kehittämisedellytysten parantaminen. Samalla edistäen liikkumisen sujuvuutta, turvallisuutta ja vähäpäästöisyyttä.
- Kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta tärkeiden keskittymien ja liikenneyhteyksien toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaaminen
- Helsinki-Vantaan lentoaseman merkityksen ja vaikutusten huomioon ottaminen
- Elinkeino- ja yritystoiminnan edistäminen seudun erilaiset tarpeet ja vahvuudet huomioiden
- Viherkehän vetovoiman vahvistaminen vastaamaan kasvavaan virkistys- ja matkailukysyntään

Uusimaa-kaavan luonnosaineisto on nähtävillä 8.10.- 9.11.2018, jonka aikana osalliset voivat antaa siitä palautetta. Pyydytetyt lausunnot tulee toimittaa Uudenmaan liittoon 30.11.2018 mennessä. Lausunnon antaa hallintosäännön mukaan valtuusto.

Kaavaehdotukset asetetaan lausunnoille alkuvuodesta 2019 ja nähtäville alkusyksystä 2019. Uusimaa-kaavan kokonaisuus on tarkoitus hyväksyä maakuntavaltuustossa vuoden 2019 aikana.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaratkaisu Tuusulassa

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Taajamat

Hyrylä on osoitettu keskuksena, jonka väestöpohja tai alueellinen sijainti mahdollistaa monipuolisten palvelujen järjestämisen ja joka on myös hyvin joukkoliikenteellä saavutettava. Jokela ja Kellokoski ovat pieniä keskuksia, joissa on asumista, työpaikkoja ja palveluja. Pieni keskus -merkinnällä halutaan korostaa keskusten erilaista merkitystä ja roolia keskusverkossa. Pienet keskuksat voivat olla esimerkiksi tärkeitä oman alueensa hallinnon tai palvelujen keskuksia.

Hyrylän ja Jokelan ympärille on merkitty kehittämisperiaatemerkinällä taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä, jotka keskusten lisäksi ovat maakunnan ensisijaisia maankäytön kehittämisen vyöhykkeitä. Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden maankäytön tehostamisella pyritään luomaan nykyistä paremmat edellytykset monipuolisille lähipalveluille, lyhyille asiointimatkoille, kävelyille ja pyöräilylle sekä joukkoliikenteen käyttämiselle. Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden rajaukset perustuvat analyyseihin, joissa on otettu huomioon nykyinen yhdyskuntarakenteen sekä kestävän liikkumisen edellytykset nyt ja tulevaisuudessa. Aikaisemmissa maakuntakaavoissa taajamatoimintojen alue oli aluevarausmerkintänä kehittämisperiaatemerkinän sijaan. (*Kehittämisperiaatemerkinöillä ja niihin liittyvillä määräyksillä osoitetaan ensisijaisesti alueita ja yhteyksiä, jotka ovat merkittäviä maakunnan tavoitellun kehityksen kannalta, mutta joita ei maakuntakaavan esitystarkkuuden, suunnittelutilanteen keskeneräisyyden tai muun vastaavan syyn takia ole tarkoituksenmukaista osoittaa selkeästi kohdennettuna aluevarauksena tai viivamerkinä kartalla. Kehittämisperiaatemerkinä voi olla päällekkäinen aluevarausmerkinnän ja ominaisuusmerkinnän kanssa.*)

Kaavan yleisten suunnittelumääräysten mukaan asumista ja työpaikkarakentamista on ohjattava ensisijaisesti keskuksiin ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeille. Ennen yhdyskuntarakenteen laajentamista uusille alueille, tulee selvittää nykyisten taajamien täydennysrakentamismahdollisuudet.

Kyliä ei enää osoiteta maakuntakaavassa. Ristikytö on osoitettu uutena raideliikenteeseen tukeutuvana taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeenä. Poikkeuksena aikaisempaan maakuntakaavamääräykseen, vyöhykkeen toteuttaminen voi alkaa jo ennen kuin alueelle on rakennettu juna-asema. Alue voi tukeutua aluksi esimerkiksi tehokkaaseen bussiliikenteeseen, mutta alueen rakentamisessa tulee huomioida asemanseudun vaatima tehokkuus.

Liikkuminen, logistiikka ja kauppa

Kaavaluonnoksessa on osoitettu Tallinna-tunnelin vaihtoehtoiset linjaukset: sekä EU-rahoitteinen FinEst Link-projektin mukainen linjaus että yksityisrahoitteisen Finest Bay Area -projektin kaksi vaihtoehtoista linjausta. Sekä FinEst Link että Finest Bay Area projekteissa esitetyt vaihtoehdot esitetään Uusimaa-kaavassa ohjeellisina linjauksina ja molemmissa vaihto Suomen valtakunnalliseen rataliikenteeseen on mahdollista vain lentoasemalla. Tarkemmat suunnitelmat tunnelin ja siihen liittyvien ratakäytävien osalta vaativat yksityiskohtaisempaa selvittämistä mm. yleissuunnitelman ja ympäristövaikutusten arvioinnin kautta.

Tallinna-tunnelin lisäksi Helsinki-Vantaan lentoaseman pohjoispuolelle tarvitaan tavaraliikenteen terminaalit ja ratayhteys Hanko-Hyvinkää-radalle. Terminaalissa rahti siirretään maantiekuljetukseen tai suomalaisen raidelevyden raiteille. Nämä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

järjestelyt ovat samanlaiset kaikissa vaihtoehtoisissa toteutustavoissa. Rahtiliikenteen kannalta merkittäviä uusia yhteyksiä olisivat valtatie 3 ja 4 Tuusulan kautta yhdistävä maantie 152 (Kehä IV) sekä tavaraliikenteen raideyhteystarve rahtiterminaalista Hanko-Hyvinkää radan kautta pääradalle. Tämä yhteystarve osoitetaan kehittämisperiaatemerkinällä, tarkka sijainti tai toteutustapa vaatii tarkempaa selvittämistä.

Kehä IV on osoitettu maakunnallisesti merkittävänä tienä. Merkintään liittyy MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Itäinen radanvarsitie (Kellokosken ohikulkutie) on merkitty kaavaan tavoitevuoden 2050 jälkeen toteutettavana ohjeellisena liikenneyhteytenä.

Lentorata on merkitty ohjeellisena liikennetunnelina ja myös tähän merkintään liittyy MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Lentoradan ohjeellinen linjaus vastaa vuosien 2010 ja 2018 Lentorataselvitysten linjausta ja vuoden 2012 Nopea ratayhteys Helsingistä itään selvityksen linjaus-vaihtoehtoa A2.2. Lentorata on linjattu Tuusulan Itäväylän paikkeille, kun se lainvoimaisessa maakuntakaavassa on yli kilometrin pohjoisempana, lähempänä Hyrylää. Lentorata on suunnitelmien mukaan nopean kaukoliikenteen rata ja osa Helsinki–Tampere tunnin juna -yhteyden kehittämistä, minkä takia sen linjaus on suurin tutkituista vaihtoehdoista. Vuoden 2018 Lentorataselvityksessä tarkennettiin suunnitelmia Lentoaseman aseman kohdalta ja Lentoradan, pääradan ja oikoradan yhtymiskohdasta. Lentoradan tarkempi sijainti linjaosuuksilla selviää jatkosuunnittelussa. Lentoradan ja Itäradan ohjeellinen linjaus ei ota kantaa Itäradan mahdolliseen asemaan Keravalla.

Focuksen ja Hyrylän eteläosan (Sulan) kaupan alueet sijoittuvat taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle. Kaupan alueiden mitoitukset ovat 100 000 k-m², joissa keskustahakuista kauppaa voi olla alle 4 000 k-m². Järvenpään eteläisessä liittymässä oleva yksikkö sijoittuu taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeelle ja siellä voi olla keskustahakuista kauppaa alle 10 000 k-m² kokonaiskerrosalasta.

Focus-alueelle on merkitty kaksi tuotanto- ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen kohdemerkintää. Tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen kohdemerkinnällä osoitettaville alueille voi sijoittua sellaisia elinkeinotoimintoja, joiden laatu, laajuus tai ympäristövaikutukset vaativat sijoittumista kauemmaksi asutuksesta. Elinkeinotoiminta voi tällöin olla teollisuutta, vaarallisten kemikaalien käsittelyä, logistiikkaa ja sitä tukevia toimintoja sekä kiviaineshuoltoon tai kiertotalouteen liittyviä toimintoja.

Ympäristö

Kaavassa on osoitettu virkistysalueina yli 50 hehtaarin kokoiset yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitetut pääsääntöisesti valtion, kuntien tai Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistamat tai hallinnoimat alueet. Alueilla voidaan rakentaa yleistä virkistyskäyttöä palvelevia rakennuksia ja rakenteita. Muutoin alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus, minkä vuoksi alueet osoitetaan selkeällä rajauksella. Rakentamisrajoituksesta huolimatta virkistysalueet ovat yleispiirteisiä aluevarauksia, joita on mahdollista muuttaa ja tarkentaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Virkistysalueina on osoitettu Temmonmäki – Lepokallio, Kupukallio, Sarvikallio, Tuomalansuo, Ruotsinkylä / Mätäkevnummi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Viheryhteystarpeina on osoitettu ekologisesta ja virkistyksestä verkostosta ne yhteystarpeet, joiden toteuttaminen edellyttää muusta maankäytöstä johtuvaa yhteensovittamista. Merkintä ei osoita yhteyden tarkkaa sijaintia eikä määritä yhteyden leveyttä maastossa. Tuusulassa kulkee yhteystarve, joka yhdistää Espoon Luukin alueen Ruotsinkylän /Mätäkivennummen metsäntutkimuslaitoksen metsiin. Yhteyttä tarvitaan valtatie 3:n, tulevan Kehä IV:n ja siihen liittyvien logistiikka- ja työpaikka-alueiden sekä mahdollisesti uuden radan lentokentän pohjoispuolelta Hanko-Hyvinkää -radalle aiheuttamien estevaikutusten yhteensovittamisen vuoksi. Viheryhteystarve on osoitettu myös Luukista Seutulaan ja yhtymään pohjoisessa Tuusulaan Ruotsinkylän / Mätäkivennummen viheryhteystarpeeseen. Kolmas viheryhteystarveosuus on merkitty metsäntutkimuslaitoksen metsistä Ruotsinkylä /Mätäkivennummi -alueelta kohti Sipoonkorpea. Tarve on parantaa heikentyneitä yhteyttä moottoriteiden, ratojen ja taajaman poikki. Kyseessä on ainut länsi-itäsuuntainen yhteys Seutulan-Ruotsinkylän metsäalueilta Sipoonkorpeen.

Maakuntakaavassa osoitetaan suojelualueina yli 5 hehtaarin kokoiset alueet, jotka on suojeltu tai joita on tarkoitus suojella luonnonsuojelulain mukaisina luonnonsuojelualueina. Merkintä on aluevarausmerkintä, jolla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamista koskeva rajoitus. Alueet perustuvat kuntakaavoituksen yhteydessä tuotettuihin luontoinventointitietoihin ja Uudenmaan liiton tekemien luontoselvitysten tuloksiin. Kaikki uusina esitettävät alueet on arvioitu maakunnallisesti arvokkaiksi yhtenäisellä luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristöillä. Kohteita on Tuusulassa 17, joista yksi ulottuu myös Keravan ja yksi myös Nurmijärven puolelle. Kohteet ovat: Tuusulanjärven lintuvesi, Mustojan lehto, Tuusulanjärven lintuvesi 2, Lonkerinkorpi, Keravanjokikanjoni, Myllykylä, Miilumäen metsä, Heinisuon metsä, Inkilän Haarajoen eteläinen metsä, Sarvikallio, Tuomalansuo, Kivimäen jokivarsi, Krapuojan puro ja alajuoksu, Palojoen metsä, Maarinjärvi-Degkärr, Harminkallio-Harminsuo-Matkoissuo ja Rajakosken lehto.

Kulttuuriympäristöt perustuvat Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ratkaisuun. Uusimaa-kaavassa osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt yhtenäisellä ominaisuusmerkinnällä.

Aluevarausmerkinnällä osoitetaan kiertotalouden ja jätehuollon laaja alue Seutulan kaatopaikan yhteyteen, Kiilan alue. Alueella ei saa loppusijoittaa jätettä. Lisäksi kaavaan on merkitty 110kV:n ja 400 kV:n voimajohdot, korkeapaineiset maakaasun siirtoputket, Päijänne-tunneli sekä vedenhankinnan kannalta arvokkaat pinta- ja pohjavesialueet.

Uusimaa-kaavassa Helsinki-Vantaan lentoaseman melualueet esitetään vuonna 2015 lainvoiman saaneen ympäristöluvan mukaisesti. Melualueet osoitetaan aaltoviivamerkinnällä, joita kuvataan melusuureilla L_{DEN} 60 dB ja L_{DEN} 55 dB.

Lentoliikenteen aiheuttaman melun ja muun maankäytön kehittämisen lähtökohtana on, että uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei sijoiteta lentomelualueelle L_{DEN} yli 55 dB. Alueilla, joiden melutaso L_{DEN} on 55 - 60 dB, voidaan hyväksyä mittakaavaltaan pienimuotoista täydennysrakentamista, jos alue muuten sopii erityisen hyvin asumiseen tai jos rakentamiselle on muita erityisen hyviä perusteita.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Lentomelualueiden lisäksi maakuntakaavassa osoitetaan uutena merkintänä kolme kiitoteiden suuntaista lentoliikenteen laskeutumisvyöhykettä ominaisuusmerkintänä. Vyöhykkeet osoitetaan lentoaseman toiminnan kannalta kriittisten laskeutumiskiitoteiden suuntaisesti. Laskeutuvat lentokoneet lähestyvät lentoasemaa kiitotien suuntaista linjaa pitkin useita kilometrejä ja niiden melu koetaan usein voimakkaampana ja häiritsevämpänä kuin nousevien lentokoneiden melu. Lentoliikenteen laskeutumisvyöhykkeiden osoittamisessa lähtökohtana on terveellisen ja turvallisen asuinympäristön turvaaminen sekä lentoaseman ja lentoliikenteen kehittämisedellytysten turvaaminen. Vyöhykkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa lentomelu huomioon.

Ehdotus

Esittelijä: Harri Lipasti, kansliapäällikkö

Kunnanhallitus päättää

- ottaa asian valtuuston 12.11.2018 pidettävän kokouksen esityslistalle
- tehdä ehdotuksensa valtuustolle 5.11.2018 pidettävässä kokouksessa

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kuntakehityslautakunta, 31.10.2018, § 117

Valmistelijat / lisätiedot:
Henna Lindström
henna.lindstrom@tuusula.fi
yleiskaavasunnittelija

Liitteet

- 1 Linkit Uusimaa-kaava 2050 -luonnoksen aineistoihin, KKL 31.10.2018
- 2 Uusimaa-kaava 2050 -luonnos, kaavakarttaote, KKL 31.10.2018
- 3 Uusimaa-kaava 2050 -luonnos, merkinnät ja määräykset, KKL 31.10.2018

Lausuntopyyntö

Uudenmaan liitossa on vireillä Uusimaa-kaava 2050 laadinta. Uusimaa-kaava laaditaan koko Uudenmaan alueelle ja sen aikatahtain on vuodessa 2050. Kaava muodostuu kolmesta maakuntakaavasta, jotka laaditaan Helsingin seudulle, Itä-Uudellemaalle ja Länsi-Uudellemaalle. Tätä kolmesta eri kaavasta muodostuvaa kokonaisuutta kutsutaan nimellä Uusimaa-kaava 2050. Tullessaan voimaan Uusimaa-kaava 2050 korvaa nyt Uudellamaalla voimassa olevat maakuntakaavat. Valmisteluvaiheessa Uusimaa-kaavaan kuului myös Uudenmaan rakennekaava. Saadun palautteen perusteella rakennekaavan nimi on muutettu rakennesuunnitelmaksi eikä sillä ole enää maakuntakaavojen tapaan oikeusvaikutuksia.

Uusimaa-kaavan 2050 laadintaa ohjaavat päätavoitteet ovat kasvun kestävä ohjaaminen ja alueiden välinen tasapaino, ilmastonmuutokseen vastaaminen sekä luonnon ja luonnonvarojen kestävä käyttö, hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

lisääminen sekä kestävä kilpailukyky. Näitä päätavoitteita tarkentavat alatavoitteet, kaavan suunnitteluperiaatteet sekä kunkin seudun vaihekaavan omat erityiskysymykset. Tavoitteet, suunnitteluperiaatteet ja erityiskysymykset on muodostettu yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Luonnosvaiheen aineisto koostuu Uudenmaan rakennesuunnitelmasta sekä seutujen vaihemaakuntakaavojen luonnoksista, joihin kuuluvat kaavakartat, merkinnät ja määräykset sekä kaavaselostus liitekarttoineen. Lausunnonantajilla ja osallisilla on mahdollisuus antaa palautetta myös muista luonnosvaiheen taustaselvityksistä.

Rakennesuunnitelma osoittaa yleispiirteisellä tasolla ne alueet, joille maakunnan kasvu voisi sijoittua kestävästi. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan liikenteen ja keskusverkon sekä viherrakenteen pääelementit.

Seutujen vaihemaakuntakaavat tarkentavat rakennesuunnitelman yleispiirteisiä periaatteita ja merkintöjä. Seutujen kaavoissa osoitetaan olemassa olevat, uudet ja kehittämistä edellyttävät kohteet, alueet, vyöhykkeet ja yhteydet ja määritellään niiden kehittämisen periaatteet.

Helsingin seudun erityiskysymykset ovat:

- Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan ja MAL 2019 -suunnitelman yhteensovittaminen
- Edellytysten luominen asuntotuotannon sekä palvelu- ja elinkeinotoiminnan merkittävälle kasvulle olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen
- Kasvun hallittu ohjaaminen keskuksiin, raideliikenteen vyöhykkeille ja muille kestävän liikkumisen alueille ympäristön arvot huomioiden
- Verkostomaisen joukkoliikenteen kehittämisellä parantaminen. Samalla edistäen liikkumisen sujuvuutta, turvallisuutta ja vähäpäästöisyyttä.
- Kansainvälisen kilpailukykyyn kannalta tärkeiden keskittymien ja liikenneyhteyksien toiminta- ja kehittämisellä turvaaminen
- Helsinki-Vantaan lentoaseman merkityksen ja vaikutusten huomioon ottaminen
- Elinkeino- ja yritystoiminnan edistäminen seudun erilaiset tarpeet ja vahvuudet huomioiden
- Viherkehän vetovoiman vahvistaminen vastaamaan kasvavaan virkistys- ja matkailukysyntään

Uusimaa-kaavan luonnosaineisto on nähtävillä 8.10.- 9.11.2018, jonka aikana osalliset voivat antaa siitä palautetta. Pyydetty lausunnot tulee toimittaa Uudenmaan liittoon 30.11.2018 mennessä. Lausunnon antaa hallintosäännön mukaan valtuusto.

Kaavaehdotukset asetetaan lausunnoille alkuvuodesta 2019 ja nähtäville alkusyksystä 2019. Uusimaa-kaavan kokonaisuus on tarkoitus hyväksyä maakuntavaltuustossa vuoden 2019 aikana.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaratkaisu Tuusulassa

Taajamat

Hyrylä on osoitettu keskuksena, jonka väestöpohja tai alueellinen sijainti mahdollistaa monipuolisten palvelujen järjestämisen ja joka on myös hyvin joukkoliikenteellä saavutettava. Jokela ja Kellokoski ovat pieniä keskuksia, joissa on asumista,

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

työpaikkoja ja palveluja. Pieni keskus -merkinnällä halutaan korostaa keskusten erilaista merkitystä ja roolia keskusverkossa. Pienet keskukset voivat olla esimerkiksi tärkeitä oman alueensa hallinnon tai palvelujen keskuksia.

Hyrylän ja Jokelan ympärille on merkitty kehittämisperiaatemerkinnällä taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä, jotka keskusten lisäksi ovat maakunnan ensisijaisia maankäytön kehittämisen vyöhykkeitä. Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden maankäytön tehostamisella pyritään luomaan nykyistä paremmat edellytykset monipuolisille lähipalveluille, lyhyille asiointimatkoille, kävelyille ja pyöräilylle sekä joukkoliikenteen käyttämiselle. Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden rajaukset perustuvat analyyseihin, joissa on otettu huomioon nykyinen yhdyskuntarakenne sekä kestävä liikunnan edellytykset nyt ja tulevaisuudessa. Aikaisemmissa maakuntakaavoissa taajamatoimintojen alue oli aluevarausmerkintänä kehittämisperiaatemerkinnän sijaan. (*Kehittämisperiaatemerkinnällä ja niihin liittyvillä määräyksillä osoitetaan ensisijaisesti alueita ja yhteyksiä, jotka ovat merkittäviä maakunnan tavoitellun kehityksen kannalta, mutta joita ei maakuntakaavan esitystarkkuuden, suunnittelutilanteen keskeneräisyyden tai muun vastaavan syyn takia ole tarkoituksenmukaista osoittaa selkeästi kohdennettuna aluevarauksena tai viivamerkintänä kartalla. Kehittämisperiaatemerkintä voi olla päällekkäinen aluevarausmerkinnän ja ominaisuusmerkinnän kanssa.*)

Kaavan yleisten suunnittelumääräysten mukaan asumista ja työpaikkarakentamista on ohjattava ensisijaisesti keskuksiin ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeille. Ennen yhdyskuntarakenteen laajentamista uusille alueille, tulee selvittää nykyisten taajamien täydennysrakentamismahdollisuudet.

Kyliä ei enää osoiteta maakuntakaavassa. Ristikytö on osoitettu uutena raideliikenteeseen tukeutuvana taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeenä. Poikkeuksena aikaisempaan maakuntakaavamääräykseen, vyöhykkeen toteuttaminen voi alkaa jo ennen kuin alueelle on rakennettu juna-asema. Alue voi tukeutua aluksi esimerkiksi tehokkaaseen bussiliikenteeseen, mutta alueen rakentamisessa tulee huomioida asemanseudun vaatima tehokkuus.

Liikkuminen, logistiikka ja kauppa

Kaavaluonnoksessa on osoitettu Tallinna-tunnelin vaihtoehtoiset linjaukset: sekä EU-rahoitteinen FinEst Link-projektin mukainen linjaus että yksityisrahoitteisen Finest Bay Area -projektin kaksi vaihtoehtoista linjausta. Sekä FinEst Link että Finest Bay Area projekteissa esitetyt vaihtoehdot esitetään Uusimaa-kaavassa ohjeellisina linjauksina ja molemmissa vaihto Suomen valtakunnalliseen rataliikenteeseen on mahdollista vain lentoasemalla. Tarkemmat suunnitelmat tunnelin ja siihen liittyvien ratakäytävien osalta vaativat yksityiskohtaisempaa selvittämistä mm. yleissuunnitelman ja ympäristövaikutusten arvioinnin kautta.

Tallinna-tunnelin lisäksi Helsinki-Vantaan lentoaseman pohjoispuolelle tarvitaan tavaraliikenteen terminaalit ja ratayhteys Hanko-Hyvinkää-radalle. Terminaalissa rahti siirretään maantiekuljetukseen tai suomalaisen raidelevyden raiteille. Nämä järjestelyt ovat samanlaiset kaikissa vaihtoehtoisissa toteutustavoissa. Rahtiliikenteen kannalta merkittäviä uusia yhteyksiä olisivat valtatie 3 ja 4 Tuusulan kautta yhdistävä maantie 152 (Kehä IV) sekä tavaraliikenteen raideyhteystarve rahtiterminaalista Hanko-Hyvinkää radan kautta pääradalle. Tämä yhteystarve osoitetaan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

kehittämisperiaatemerkinnällä, tarkka sijainti tai toteutustapa vaatii tarkempaa selvittämistä.

Kehä IV on osoitettu maakunnallisesti merkittävänä tienä. Merkintään liittyy MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Itäinen radanvarsitie (Kellokosken ohikulkutie) on merkitty kaavaan tavoitevuoden 2050 jälkeen toteutettavana ohjeellisena liikenneyhteytenä.

Lentorata on merkitty ohjeellisena liikennetunnelina ja myös tähän merkintään liittyy MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Lentoradan ohjeellinen linjaus vastaa vuosien 2010 ja 2018 Lentorataselvitysten linjausta ja vuoden 2012 Nopea ratayhteys Helsingistä itään selvityksen linjaus-vaihtoehtoa A2.2. Lentorata on linjattu Tuusulan Itäväylän paikkeille, kun se lainvoimaisessa maakuntakaavassa on yli kilometrin pohjoisempana, lähempänä Hyrylää. Lentorata on suunnitelmien mukaan nopean kaukoliikenteen rata ja osa Helsinki–Tampere tunnin juna -yhteyden kehittämistä, minkä takia sen linjaus on suurin tutkituista vaihtoehdoista. Vuoden 2018 Lentorataselvityksessä tarkennettiin suunnitelmia Lentoaseman aseman kohdalta ja Lentoradan, pääradan ja oikoradan yhtymiskohdasta. Lentoradan tarkempi sijainti linjaosuuksilla selviää jatkosuunnittelussa. Lentoradan ja Itäradan ohjeellinen linjaus ei ota kantaa Itäradan mahdolliseen asemaan Keravalla.

Focuksen ja Hyrylän eteläosan (Sulan) kaupan alueet sijoittuvat taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle. Kaupan alueiden mitoitus ovat 100 000 k-m², joissa keskustahakuista kauppaa voi olla alle 4 000 k-m². Järvenpään eteläisessä liittymässä oleva yksikkö sijoittuu taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeelle ja siellä voi olla keskustahakuista kauppaa alle 10 000 k-m² kokonaiskerrosalasta.

Focus-alueelle on merkitty kaksi tuotanto- ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen kohdemerkintää. Tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen kohdemerkinnällä osoitettaville alueille voi sijoittua sellaisia elinkeinotoimintoja, joiden laatu, laajuus tai ympäristövaikutukset vaativat sijoittumista kauemmaksi asutuksesta. Elinkeinotoiminta voi tällöin olla teollisuutta, vaarallisten kemikaalien käsittelyä, logistiikkaa ja sitä tukevia toimintoja sekä kiviaineshuoltoon tai kiertotalouteen liittyviä toimintoja.

Ympäristö

Kaavassa on osoitettu virkistysalueina yli 50 hehtaarin kokoiset yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitetut pääsääntöisesti valtion, kuntien tai Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistamat tai hallinnoimat alueet. Alueilla voidaan rakentaa yleistä virkistyskäyttöä palvelevia rakennuksia ja rakenteita. Muutoin alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus, minkä vuoksi alueet osoitetaan selkeällä rajauksella. Rakentamisrajoituksesta huolimatta virkistysalueet ovat yleispiirteisiä aluevarauksia, joita on mahdollista muuttaa ja tarkentaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Virkistysalueina on osoitettu Temmonmäki – Lepokallio, Kupukallio, Sarvikallio, Tuomalansuo, Ruotsinkylä / Mätäkiivennummi.

Viheryhteystarpeina on osoitettu ekologisesta ja virkistyksellisestä verkostosta ne yhteystarpeet, joiden toteuttaminen edellyttää muusta maankäytöstä johtuvaa yhteensovittamista. Merkintä ei osoita yhteyden tarkkaa sijaintia eikä määritä yhteyden leveyttä maastossa. Tuusulassa kulkee yhteystarve, joka yhdistää Espoon

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Luukin alueen Ruotsinkylän /Mätäkivennummen metsäntutkimuslaitoksen metsiin. Yhteyttä tarvitaan valtatie 3:n, tulevan Kehä IV:n ja siihen liittyvien logistiikka- ja työpaikka-alueiden sekä mahdollisesti uuden radan lentokentän pohjoispuolelta Hanko-Hyvinkää -radalle aiheuttamien estevaikutusten yhteensovittamisen vuoksi. Viheryhteystarve on osoitettu myös Luukista Seutulaan ja yhtymään pohjoisessa Tuusulaan Ruotsinkylän / Mätäkivennumeen viheryhteystarpeeseen. Kolmas viheryhteystarveosuus on merkitty metsäntutkimuslaitoksen metsistä Ruotsinkylä /Mätäkivennummi -alueelta kohti Sipoonkorpea. Tarve on parantaa heikentyneitä yhteyttä moottoriteiden, ratojen ja taajaman poikki. Kyseessä on ainut länsi-itäsuuntainen yhteys Seutulan-Ruotsinkylän metsäalueilta Sipoonkorpeen.

Maakuntakaavassa osoitetaan suojelualueina yli 5 hehtaarin kokoiset alueet, jotka on suojeltu tai joita on tarkoitus suojella luonnonsuojelulain mukaisina luonnonsuojelualueina. Merkintä on aluevarausmerkintä, jolla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamista koskeva rajoitus. Alueet perustuvat kuntakaavoituksen yhteydessä tuotettuihin luontoinventointitietoihin ja Uudenmaan liiton tekemien luontoselvitysten tuloksiin. Kaikki uusina esitettävät alueet on arvioitu maakunnallisesti arvokkaiksi yhtenäisellä luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristöillä. Kohteita on Tuusulassa 17, joista yksi ulottuu myös Keravan ja yksi myös Nurmijärven puolelle. Kohteet ovat: Tuusulanjärven lintuvesi, Mustojan lehto, Tuusulanjärven lintuvesi 2, Lonkerinkorpi, Keravanjokikanjoni, Myllykylä, Miilumäen metsä, Heinisuon metsä, Inkilän Haarajoen eteläinen metsä, Sarvikallio, Tuomalansuo, Kivimäen jokivarsi, Krapuojan puro ja alajuoksu, Palojoen metsä, Maarinjärvi-Degkärr, Harminkallio-Harminsuo-Matkoissuo ja Rajakosken lehto.

Kulttuuriympäristöt perustuvat Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ratkaisuun. Uusimaa-kaavassa osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt yhtenäisellä ominaisuusmerkinnällä.

Aluevarausmerkinnällä osoitetaan kiertotalouden ja jätehuollon laaja alue Seutulan kaatopaikan yhteyteen, Kiilan alue. Alueella ei saa loppusijoittaa jätettä. Lisäksi kaavaan on merkitty 110kV:n ja 400 kV:n voimajohdot, korkeapaineiset maakaasun siirtoputket, Päijänne-tunneli sekä vedenhankinnan kannalta arvokkaat pinta- ja pohjavesialueet.

Uusimaa-kaavassa Helsinki-Vantaan lentoaseman melualueet esitetään vuonna 2015 lainvoiman saaneen ympäristöluvan mukaisesti. Melualueet osoitetaan aaltoviivamerkinnällä, joita kuvataan melusuureilla L_{DEN} 60 dB ja L_{DEN} 55 dB.

Lentoliikenteen aiheuttaman melun ja muun maankäytön kehittämisen lähtökohtana on, että uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei sijoiteta lentomelualueelle L_{DEN} yli 55 dB. Alueilla, joiden melutaso L_{DEN} on 55 - 60 dB, voidaan hyväksyä mittakaavaltaan pienimuotoista täydennysrakentamista, jos alue muuten sopii erityisen hyvin asumiseen tai jos rakentamiselle on muita erityisen hyviä perusteita.

Lentomelualueiden lisäksi maakuntakaavassa osoitetaan uutena merkintänä kolme kiitoteiden suuntaista lentoliikenteen laskeutumisyöhykettä ominaisuusmerkintänä. Vyöhykkeet osoitetaan lentoaseman toiminnan kannalta kriittisten laskeutumiskiitoteiden suuntaisesti. Laskeutuvat lentokoneet lähestyvät lentoasemaa

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

kiitotien suuntaista linjaa pitkin useita kilometrejä ja niiden melu koetaan usein voimakkaampana ja häiritsevämpänä kuin nousevien lentokoneiden melu. Lentoliikenteen laskeutumisvyöhykkeiden osoittamisessa lähtökohtana on terveellisen ja turvallisen asuin ympäristön turvaaminen sekä lentoaseman ja lentoliikenteen kehittämisedellytysten turvaaminen. Vyöhykkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa lentomelu huomioon.

Tuusulan kunnan lausunto Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaluonnoksesta

Tuusulan kunta edellyttää muutoksia seuraaviin:

- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeet
- Kehä IV ja Focus
- Lentorata
- Hyrylän itäinen ohikulkutie
- Palojoenmetsä
- Viheryhteystarve
- Lentoliikenteen laskeutumisvyöhyke

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke

Tuusulan keskeiset taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeet tulee monin paikoin laajentaa. Maakunnan kehittämisen kannalta merkittävät taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeet on osoitettu kehittämisperiaatemerkinnoilla. Voimassa olevissa kaavoissa taajamatoimintojen alueet osoitettiin aluevarauksina.

Kehittämisperiaatemerkinnoita on haastava, koska kaavan oikeusvaikutuksen mukaan sitä ei ole maakuntakaavan esitystarkkuuden, suunnittelutilanteen keskeneräisyyden tai muun vastaavan syyn takia tarkoituksenmukaista osoittaa selkeästi kohdennettuna aluevarauksena. Kuitenkin kaupan ratkaisussa tulkitaan tarkasti, sijoittuuko kaupan alue taajamatoimintojen kehittämisalueelle vai ei ja tämän mukaan määräytyy, paljonko alueelle voidaan sijoittaa paikallista keskustahakuista kauppaa.

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa Hyrylän taajaman eteläosaan, Tuusulanväylän käytävässä Riihikallioon. Alueelta on hyvä liikenteen ja joukkoliikenteen palvelutaso etelään ja alueelle on suunnitteilla nykyistä Riihikallion taajamaa täydentävää rakentamista. Tuusulanväylän joukkoliikennetarjonta kehittyi jatkossa mm. kehäradan suuntaan tukien Riihikallion alueen taajamatoimintoja.

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa myös Hyrylän taajamasta länteen Lahelan alueelle, jossa on olemassa vahvaa taajamarakennetta ja alueelle on tulossa merkittävästi myös uutta asuinrakentamista. Alueen saavutettavuus paranee uusien liikennehankkeiden sekä joukkoliikenteen järjestelyjen myötä (mm. Koskenmäen kiertoliittymän parantaminen, Lahelan orsi, nopea pyöräilyn ja jalankulun laatukäytävä Hyrylän keskustaan, joukkoliikenteen liityntäyhteydet kehäradalle ja Hyrylään, yleiskaavan varaus Tuusulanjoentien jatkeelle).

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa myös merkittäville työpaikka-alueille Sulassa sekä lentoasemaan rajautuvalla ja tukeutuvalla Focus-alueella. Sulassa taajamatoimintojen kehittämisalueen tulee kattaa koko Tuusulan Itäväylän rajaama alue, jolle kasvaa merkittävä työpaikka-alueen ja seudullisen vähittäiskaupan keskittymä. Focus-alueelle rakentuu noin miljoona kerrosneliometriä maakuntakaavan tavoitevuoteen mennessä. Kehittämisperiaatemerkinnoilla osoitetaan maakunnan ensisijaisia maankäytön vyöhykkeitä, joilla

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

luodaan edellytyksiä mm. elinkeinoelämälle ja tuetaan alueen kilpailukykyä. Focus-alue rajautuu lentokenttäalueeseen ja sille on mahdollista sijoittaa toimintoja, jotka tukevat maakunnan ja koko valtakunnan tasolla tärkeimmän lentoaseman toimintaa. Focus-alue tulee esittää maakunnan kehittämisen kannalta merkittävänä taajamatoimintojen vyöhykkeenä samoin kuin lentokenttäalueen eteläpuoli on merkitty. Tuusulan kunta näkee, että viimeistään kaavan tavoitevuoden loppupuolella lentokenttäalue on täydentynyt kokonaisuudeksi myös pohjoispuoleltaan, maankäytön tiivistyttyä siinä määrin eteläosassa, että lentokenttäalueen kehittyminen vaatii alueita myös pohjoispuolelta.

Kehä IV, Focus, Tallinna-tunneli ja varikko

Kehä IV on erittäin tarpeellinen uusi tiehanke ja tärkeä Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteys, jota tulee edistää rinnan Järvenpää-Nurmijärvi -poikittaisyhteyden kanssa. Tuleva Kehä IV tukee valtakunnallisesti ja kansantaloudellisesti merkittävän lentoaseman toimintaedellytyksiä ja toiminnankehittämistä. Kehä IV parantaa myös Kehä III:n toimintavarmuutta, siirtäen liikennettä ja raskaita toimintoja pois tiivistyvän maankäytön tieltä. Uusi kehätie palvelee erityisesti lentoasemaa ja sen lähiympäristöön keskittyvää yritystoimintaa, kuten kehätien varrelle rakentuvaa seudullisesti merkittävää uutta logistiikka-aluetta - Focusta.

Helsinki-Tallinna -tunneli tarjoaa loistavan liityntäyhteyden koko Suomen logistiikkaverkon kehittämiseksi. Lentokentän yhteyteen sijoituessaan yhteys tarjoaa hyvän mahdollisuuden kehittää lähialuetta vahvana logistiikan keskittymänä. Kehä IV -yhteys on näitä liikenneverkon erittäin merkittäviä solmukohtia tukeva seudun poikittainen liikenneyhteys ja osa tätä kokonaisuutta.

Kehä IV -yhteys on elintärkeä myös suunnitellulle Helsinki-Tallinna -tunnelin rahtiterminaalille. Tallinna-tunnelin suunnittelun edetessä tulee Tuusulan kunta ottaa mukaan suunnittelutyöhön. Rahtiterminaalien sijoittumista suunniteltaessa tulee huomioida alueella toimiva laajamittainen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan mukainen maa-ainesten ottotoiminta, joka tulee jatkumaan pitkälle tulevaisuuteen ja on maakunnallisestikin merkittävää. Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalien sijoittaminen eivät saa vaarantaa tätä toimintaa.

Focuksen alueelle on osoitettu seudullinen vähittäiskaupan suuryksikköalue. Uusimaakaavan 2050 suunnitteluperiaatteiden mukaan kaavalla tuetaan elinkeinoelämän toiminta- ja kehittymisedellytyksiä maakunnan erityyppisillä alueilla ja mahdollistetaan erityispiirteiden hyödyntäminen. Koska alue rajautuu Suomen suurimpaan ja tärkeimpään lentoasemaan sekä vilkkaiden liikenneväylien solmukohtaan, tulee tätä sijaintitekijää pystyä hyödyntämään alueen kaupallisen konseptin suunnittelussa. Focus-alueella toiminnan tulee tukeutua lentokentän ja erityisesti matkustajaliikenteen avaamiin mahdollisuuksiin, mutta vastavuoroisesti alueen kehittämisen tulee tukea lentoaseman kilpailukykyä ja palvelutarjontaa. Alue on myös liikenteellisen sijaintinsa ja erilaisten tavaraliikenteen lentokenttäintegraatiomahdollisuuksien puolesta otollinen erilaisten varastomyymälä- ja verkkokauppa-konseptien kehittämiseen, joissa logistiikka on keskiössä. Maakuntakaavan tulee edistää ja mahdollistaa näiden uudenlaisten ja kehittyvien kaupan konseptien sekä liiketoimintamallien syntymistä. Laadittavan maakuntakaavan aikajänne on kuitenkin todella pitkä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kehä IV rakentaminen tukee maakuntakaavaluonnoksessa Tuusulan ja Vantaa rajalle osoitetun Kiilan kiertotalouskeskittymän kehittämistä. Kiertotaloustoiminta on nopeasti kasvava ja kokonaisvaltainen ala, joka luo uusia liiketoimintamalleja, mutta se tukee myös kestäväen kehityksen periaatetta, eli toiminnan mahdollistamiselle on vahvat ympäristö- ja ilmastoperusteet.

Lentorata ja Ristikytö

Lentorata tulee suunnitella ja toteuttaa myös taajamajunaliikennettä ja pääkaupunkiseudun paikallisliikennettä palvelevana ratana. Uudelle radalle tulee toteuttaa asema Hyrylään ja rata tulee linjata sitovana merkintänä siten, että se kulkee Uusimaa -kaavassa Hyrylän keskustatoimintojen kautta. Tuusulan kunta katsoo, että kehysalueelta Helsingin niemelle johtavan väylästä liikennöinnin hidastuessa ja liikkujien määrän noustessa, Lentoradan hyödyntäminen nopeana taajamajunakäytävänä tulee olemaan perusteltua ja tarpeellista. Vähäisenkin paikallisliikenteen mahdollistaminen ja aseman sijoittaminen Hyrylän taajama-alueelle antaa mahdollisuuden tehostaa maankäyttöä merkittävästi, mikä on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista.

Lentorata tulee linjata Hyrylän jälkeen siten, että se yhtyy pää- ja oikorataan Ristikydössä, jonne on mahdollista toteuttaa uusi merkittävä vaihtoasema ja taajamarakennetta maakuntakaavan tavoitevuoden jälkeen. Näin merkittävien infrapanostusten osalta tulee ennakoida tulevaisuuden tarpeita maakuntakaavan tavoitevuotta pidemmälle.

Hyrylän itäinen ohikulkutie

Hyrylän itäinen ohikulkutie välillä Mäyräkorpi – Kirkonkylä tulee lisätä kaavaan. Väylä on seudullisesti merkittävä ja merkitys tulee vielä korostumaan Rykmentinpuiston rakentumisen myötä.

Palojoenmetsän luonnonsuojelualue

Maakuntakaavaan ei tule merkitä Palojoenmetsän luonnonsuojelualueita. Jokelan taajaman eteläosaan Palojoen eteläpuolelle on vireillä Jokelan hevoskylä -hanke. Alueen luontoarvoja on selvitetty asemakaavatasoisena selvityksenä. Alueelle tavoitellaan asumisen, hevosharrastamisen ja -elinkeinon yhdistävää toteutusta. Tällainen maankäytöllisesti tavanomaista tehottomampi toiminta edellyttää ympärilleen siinä määrin tilaa, että se mahdollistaa myös luontoarvojen säilyttämisen. Noin neljännes kaikista Suomen eliölajeista elää maatalousympäristössä ja hevoskylätoiminta edesauttaa omalta osaltaan maatalouselin ympäristön säilymistä. Vireillä olevassa Tuusulan yleiskaava 2040 -ehdotuksessa kaavaan osoitetaan arvokkaina luontokohteina sl-rajauksella Palojoenvarsi (noin 14 ha) ja kaksi merkittävintä viitasammakon kutulammikkoa (noin 6 ha ja 2 ha). Nämä alueet on osoitettu yleiskaavaehdotukseen Environ Palojoen molemmin puolin tekemien luontoselvitysten perusteella (Jokelan hevoskylän luontoselvitys 2015 ja Tuusulan Jokelan kartanon alueen luontoselvitys 2014). Luontoselvityksien mukaan arvokkaat lajit keskittyvät näille pienvesille ja niiden läheisyyteen. Palojoen varressa arvokkaan luontokohteen rajausta ulottuu etelämmäs kuin Uudenmaan liiton rajauksessa eli lähenee Lepänojan luonnonsuojelualueita ja turvaa paremmin puronvarren ekologista yhteyttä. Tuusulan kunta tunnistaa alueen luontoarvojen olevan maakunnallisesti merkittäviä, mutta katsoo, että tämän alueen maankäyttö tulisi

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

ratkaista maakuntakaavatasoa tarkemman suunnittelun keinoin ja että maakuntakaavaan ei tule merkitä luonnonsuojelualuetta. Vesilaki turvaa purona Palojoen.

Viheryhteystarve

Koillis-lounais-suuntainen viheryhteys (Liiteaineistossa 1: viheryhteystarpeiden kuvaukset, kohdenumero 66) tulee siirtää Vantaanjoki- ja/tai Tuusulanjokivarteen. Kaavaluonnoksessa on osoitettu viheryhteystarve Luukista Seutulaan ja yhtymään pohjoisessa Tuusulaan Ruotsinkylän / Mätäkivennummen viheryhteystarpeeseen. Yhtymäkohta sijoittuu maa-ainesten ottoalueelle. Alueella on lainvoimainen osayleiskaava ja kiviainesten ottoa vuosia eteenpäin. Alueella ei voi kulkea viheryhteyttä.

Tuusulan kunta yhtyy Kuuma-kuntien näkemykseen siitä, että Kuuma-kunnat eivät halua profiloitua pääkaupunkiseudun viheralueiksi. Tiivistyvien kaupunkiseutujen päivittäiset virkistystarpeet tulee hoitaa asukkaita lähellä, kävelyetäisyydellä. Laajemmat retkeilymaastot on jo muodostettu kansallispuistoiksi tai virkistysalueiksi. Maakuntakaavalla ei saa määritellä kaikkia kehyskuntien rakentamattomia alueita kategorisesti viherkehäksi, jossa rakentaminen haittaa pääkaupunkiseudun virkistäytymismahdollisuuksia.

Lentoliikenteen laskeutumisvyöhyke

Luonnoksessa esitetty lentoliikenteen laskeutumisvyöhyke -merkintä tulee poistaa. Merkinnän kuvauksen mukaan alueen melutaso L_{DEN} on keskimäärin alle 55 dBA ja melu on toistuvaa. Määräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa lentomelu huomioon. Laskeutumisvyöhykkeen merkitys on jäänyt kaavamääräyksessä epäselväksi. Vaarana on että se tosiasiallisesti rajoittaa tai estää alueiden tulevaa käyttöä.

Tuusulan kunnalla ei ole lausuttavaa Uudenmaan rakennesuunnitelmasta

Yhteenveto

Tuusulan kunta edellyttää seuraavia muutoksia Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaluonnokseen:

- taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa Riihikallioon, Lahelaan, Sulaan ja Focukseen
- Kehä IV:sta tulee painottaa maakunnallisesti merkittävänä väylänä ja Focusta maakunnallisena logistiikka-alueena, jonne tulee sallia monimuotoisia kaupan konsepteja
- Lentorata tulee merkitä sitovana Hyrylään, sekä edelleen Ristikytöön
- Hyrylän itäinen ohikulkutie välillä Mäyräkorpi – Kirkonkylä tulee lisätä kaavaan.
- Palojoenmetsän luonnonsuojelualue tulee poistaa
- Koillis-lounais-suuntainen viheryhteystarve tulee siirtää Vantaanjoki- ja/tai Tuusulanjokivarteen
- Lentoliikenteen laskeutumisvyöhyke tulee poistaa

Ehdotus

Esittelijä: Asko Honkanen, kuntasuunnittelupäällikkö

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kuntakehityslautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää

- antaa Uusimaa-kaava 2050 luonnoksesta edellä esitetyn lausunnon. Lisäksi kuntakehityslautakunta päättää

- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa.

Puheenjohtajan avattua asiasta keskustelun Liisa Sorri Margita Winqvistin kannattamana teki seuraavan muutosesityksen:

"- Taajamatoimintojen kehittämisyöhyke 3. kappale, poistetaan teksti: *yleiskaavan varaus Tuusulanjoentien jatkeelle*

- Kehä IV, Focus, Tallinna-tunneli ja varikko 3 kappale, poistetaan teksti: *Rahtiterminaalien sijoittumista suunniteltaessa tulee huomioida alueella toimiva laajamittainen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan mukainen maa-ainesten ottotoiminta, joka tulee jatkumaan pitkälle tulevaisuuteen ja on maakunnallisestikin merkittävää. Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalien sijoittaminen eivät saa vaarantaa tätä toimintaa. Kolmannen kappaleen loppuun lisätään: Tuusulan kunta suhtautuu myönteisesti Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalien sijoittamiseen kunnan alueelle".*

Koska oli tehty kannatettu muutosesitys, oli asia ratkaistava äänestämällä.

Kuntakehityslautakunta hyväksyi puheenjohtajan äänestysesityksen, että ne jotka kannattavat pohjaehdotusta äänestävät "jaa" ja ne, jotka kannattavat Sorrin muutosesitystä äänestävät "ei".

- jaa-äänien antoivat: Pasi Huuhtanen, Vesa Lundberg, Päivö Kuusisto, Klaus Koivunen, Jouko Riola, Mika Mäki-Kuhna, Tiia Kaukolampi, Pirjo Maula, Ulla Palomäki
 - ei-äänien antoivat: Margita Winqvist, Jari Anttalainen, Liisa Sorri, Jari Raita
- Puheenjohtaja totesi kuntakehityslautakunnan päättäneen äänin 9 -4 hyväksyä esittelijän pohjaehdotuksen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Liisa Sorri ja Margita Winqvist jättivät asiasta eriävän mielipiteen:

"Kohdassa **Taajamatoimintojen kehittämisyöhyke** perusteluista olisi mielestämme tullut poistaa maininta yleiskaavan varauksesta Tuusulanjoentien jatkeesta. Yleiskaava 2040 ei ole vielä ollut päätöskäsittelyssä edes kuntakehityslautakunnassa eikä Tuusulanjoentien jatkeen tarpeellisuudesta ole yksimielisyyttä. Yleiskaavaan liittyvässä liikenneselvityksessäkin on todettu, että Maisalantien parantaminen olisi halvempi vaihtoehto uudelle tielle.

Kohdassa **Kehä IV, Focus, Tallinna-tunneli ja varikko** olisimme halunneet painotettavan kunnan myönteistä suhtautumista Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalien sijoittamiseen kunnan alueelle sekä tämän tuomia positiivisia vaikutuksia. Nyt lausunnossa korostetaan maa-ainesten oton turvaamista. Siksi esitimme

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

poistettavaksi lauseita: Rahtiterminaalin sijoittumista suunniteltaessa tulee huomioida alueella toimiva laajamittainen oikeusvaikutteisen oasyleiskaavan mukainen maa-ainesten ottotoiminta, joka tulee jatkumaan pitkälle tulevaisuuteen ja on maakunnallisestikin merkittävää. Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalin sijoittaminen eivät saa vaarantaa tätä toimintaa. Tämän tilalle esitimme lausetta: Tuusulan kunta suhtautuu myönteisesti Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalin sijoittumiseen kunnan alueelle. "

Kunnanhallitus, 05.11.2018, § 383

Valmistelijat / lisätiedot:
Henna Lindström

Liitteet

- 1 Linkit Uusimaa-kaava 2050 -luonnoksen aineistoihin, KKL 31.10.2018
- 2 Uusimaa-kaava 2050 -luonnos, kaavakarttaote, KKL 31.10.2018
- 3 Uusimaa-kaava 2050 -luonnos, merkinnät ja määräykset, KKL 31.10.2018

Ehdotus

Esittelijä: Harri Lipasti, kansliapäällikkö

Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- antaa Uusimaa-kaava 2050 -luonnoksesta seuraavan lausunnon:
Tuusulan kunnan lausunto Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaluonnoksesta

Tuusulan kunta edellyttää muutoksia seuraaviin:

- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeet
- Kehä IV ja Focus
- Lentorata
- Hyrylän itäinen ohikulkutie
- Palojoenmetsä
- Viheryhteystarve
- Lentoliikenteen laskeutumisyöhyke

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke

Tuusulan keskeiset taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeet tulee monin paikoin laajentaa. Maakunnan kehittämisen kannalta merkittävät taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeet on osoitettu kehittämisperiaatemarkkinöillä. Voimassa olevissa kaavoissa taajamatoimintojen alueet osoitettiin aluevarauksina.

Kehittämisperiaatemarkintä on haastava, koska kaavan oikeusvaikutuksen mukaan sitä ei ole maakuntakaavan esitystarkkuuden, suunnittelutilanteen keskeneräisyyden tai muun vastaavan syyn takia tarkoituksenmukaista osoittaa selkeästi kohdennettuna aluevarauksena. Kuitenkin kaupan ratkaisussa tulkitaan tarkasti, sijoittuuko kaupan alue taajamatoimintojen kehittämisalueelle vai ei ja tämän mukaan määräytyy, paljonko alueelle voidaan sijoittaa paikallista keskustahakuista kauppaa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa Hyrylän taajaman eteläosaan, Tuusulanväylän käytävässä Riihikallioon. Alueelta on hyvä liikenteen ja joukkoliikenteen palvelutaso etelään ja alueelle on suunnitteilla nykyistä Riihikallion taajamaa täydentävää rakentamista. Tuusulanväylän joukkoliikennetarjonta kehitty jatkossa mm. kehäradan suuntaan tukien Riihikallion alueen taajamatoimintoja.

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa myös Hyrylän taajamasta länteen Lahelan alueelle, jossa on olemassa vahvaa taajamarakennetta ja alueelle on tulossa merkittävästi myös uutta asuinrakentamista. Alueen saavutettavuus paranee uusien liikennehankkeiden sekä joukkoliikenteen järjestelyjen myötä (mm. Koskenmäen kiertoliittymän parantaminen, Lahelan orsi, nopea pyöräilyn ja jalankulun laatukäytävä Hyrylän keskustaan, joukkoliikenteen liityntäyhteydet kehäradalle ja Hyrylään, yleiskaavan varaus Tuusulanjoentien jatkeelle).

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa myös merkittäville työpaikka-alueille Sulassa sekä lentoasemaan rajautuvalla ja tukeutuvalla Focus-alueella. Sulassa taajamatoimintojen kehittämisalueen tulee kattaa koko Tuusulan Itäväylän rajaama alue, jolle kasvaa merkittävä työpaikka-alueen ja seudullisen vähittäiskaupan keskittymä. Focus-alueelle rakentuu noin miljoona kerrosneliometriä maakuntakaavan tavoitevuoteen mennessä. Kehittämisperiaatemerkinnän mukaan merkinnällä osoitetaan maakunnan ensisijaisia maankäytön vyöhykkeitä, joilla luodaan edellytyksiä mm. elinkeinoelämälle ja tuetaan alueen kilpailukykyä. Focus-alue rajautuu lentokenttäalueeseen ja sille on mahdollista sijoittaa toimintoja, jotka tukevat maakunnan ja koko valtakunnan tasolla tärkeimmän lentoaseman toimintaa. Focus-alue tulee esittää maakunnan kehittämisen kannalta merkittävänä taajamatoimintojen vyöhykkeenä samoin kuin lentokenttäalueen eteläpuoli on merkitty. Tuusulan kunta näkee, että viimeistään kaavan tavoitevuoden loppupuolella lentokenttäalue on täydentynyt kokonaisuudeksi myös pohjoispuoleltaan, maankäytön tiivistyttyä siinä määrin eteläosassa, että lentokenttäalueen kehittyminen vaatii alueita myös pohjoispuolelta.

Kehä IV, Focus, Tallinna-tunneli ja varikko

Kehä IV on erittäin tarpeellinen uusi tiehanke ja tärkeä Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteys, jota tulee edistää rinnan Järvenpää-Nurmijärvi -poikittaisyhteyden kanssa. Tuleva Kehä IV tukee valtakunnallisesti ja kansantaloudellisesti merkittävän lentoaseman toimintaedellytyksiä ja toiminnan kehittämistä. Kehä IV parantaa myös Kehä III:n toimintavarmuutta, siirtäen liikennettä ja raskaita toimintoja pois tiivistyvän maankäytön tieltä. Uusi kehätie palvelee erityisesti lentoasemaa ja sen lähiympäristöön keskittyvää yritystoimintaa, kuten kehätien varrelle rakentuvaa seudullisesti merkittävää uutta logistiikka-aluetta - Focusta.

Helsinki-Tallinna -tunneli tarjoaa loistavan liityntäyhteyden koko Suomen logistiikkaverkon kehittämiseksi. Lentokentän yhteyteen sijoittuessaan yhteys tarjoaa hyvän mahdollisuuden kehittää lähialuetta vahvana logistiikan keskittymänä. Kehä IV -yhteys on näitä liikenneverkon erittäin merkittäviä solmukohtia tukeva seudun poikittainen liikenneyhteys ja osa tätä kokonaisuutta.

Kehä IV -yhteys on elintärkeä myös suunnitellulle Helsinki-Tallinna -tunnelin rahtiterminaalille. Tallinna-tunnelin suunnittelun edetessä tulee Tuusulan kunta ottaa

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

mukaan suunnittelutyöhön. Rahtiterminaalin sijoittumista suunniteltaessa tulee huomioida alueella toimiva laajamittainen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan mukainen maa-ainesten ottotoiminta, joka tulee jatkumaan pitkälle tulevaisuuteen ja on maakunnallisestikin merkittävää. Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalin sijoittaminen eivät saa vaarantaa tätä toimintaa.

Focuksen alueelle on osoitettu seudullinen vähittäiskaupan suuryksikköalue. Uusimaa-kaavan 2050 suunnitteluperiaatteiden mukaan kaavalla tuetaan elinkeinoelämän toiminta- ja kehittymisedellytyksiä maakunnan erityyppisillä alueilla ja mahdollistetaan erityispiirteiden hyödyntäminen. Koska alue rajautuu Suomen suurimpaan ja tärkeimpään lentoasemaan sekä vilkkaiden liikenneväylien solmukohtaan, tulee tätä sijaintitekijää pystyä hyödyntämään alueen kaupallisen konseptin suunnittelussa. Focus-alueella toiminnan tulee tukeutua lentokentän ja erityisesti matkustajaliikenteen avaamiin mahdollisuuksiin, mutta vastavuoroisesti alueen kehittämisen tulee tukea lentoaseman kilpailukykyä ja palvelutarjontaa. Alue on myös liikenteellisen sijaintinsa ja erilaisten tavaraliikenteen lentokenttäintegraatiomahdollisuuksien puolesta otollinen erilaisten varastomyymälä- ja verkkokauppakonseptien kehittämiseen, joissa logistiikka on keskiössä. Maakuntakaavan tulee edistää ja mahdollistaa näiden uudenlaisten ja kehittyvien kaupan konseptien sekä liiketoimintamallien syntymistä. Laadittavan maakuntakaavan aikajänne on kuitenkin todella pitkä.

Kehä IV rakentaminen tukee maakuntakaavaluonnoksessa Tuusulan ja Vantaa rajalle osoitetun Kiilan kiertotalouskeskittymän kehittämistä. Kiertotaloustoiminta on nopeasti kasvava ja kokonaisvaltainen ala, joka luo uusia liiketoimintamalleja, mutta se tukee myös kestävän kehityksen periaatetta, eli toiminnan mahdollistamiselle on vahvat ympäristö- ja ilmastoperusteet.

Lentorata ja Ristikytö

Lentorata tulee suunnitella ja toteuttaa myös taajamajunaliikennettä ja pääkaupunkiseudun paikallisliikennettä palvelevana ratana. Uudelle radalle tulee toteuttaa asema Hyrylään ja rata tulee linjata sitovana merkintänä siten, että se kulkee Uusimaa -kaavassa Hyrylän keskustatoimintojen kautta. Tuusulan kunta katsoo, että kehysalueelta Helsingin niemelle johtavan väylästäön liikennöinnin hidastuessa ja liikkujien määrän noustessa, Lentoradan hyödyntäminen nopeana taajamajunakäytävänä tulee olemaan perusteltua ja tarpeellista. Vähäisenkin paikallisliikenteen mahdollistaminen ja aseman sijoittaminen Hyrylän taajama-alueelle antaa mahdollisuuden tehostaa maankäyttöä merkittävästi, mikä on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista.

Lentorata tulee linjata Hyrylän jälkeen siten, että se yhtyy pää- ja oikorataan Ristikydössä, jonne on mahdollista toteuttaa uusi merkittävä vaihtoasema ja taajamarakennetta maakuntakaavan tavoitevuoden jälkeen. Näin merkittävien infrapanostusten osalta tulee ennakoida tulevaisuuden tarpeita maakuntakaavan tavoitevuotta pidemmälle.

Hyrylän itäinen ohikulkutie

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Hyrylän itäinen ohikulkutie välillä Mäyräkorpi – Kirkonkylä tulee lisätä kaavaan. Väylä on seudullisesti merkittävä ja merkitys tulee vielä korostumaan Rykmentinpuiston rakentumisen myötä.

Palojoenmetsän luonnonsuojelualue

Maakuntakaavaan ei tule merkitä Palojoenmetsän luonnonsuojelualueita. Jokelan taajaman eteläosaan Palojoen eteläpuolelle on vireillä Jokelan hevoskylä –hanke. Alueen luontoarvoja on selvitetty asemakaavatasoisena selvityksenä. Alueelle tavoitellaan asumisen, hevosharrastamisen ja –elinkeinojen yhdistävää toteutusta. Tällainen maankäytöllisesti tavanomaista tehottomampi toiminta edellyttää ympärilleen siinä määrin tilaa, että se mahdollistaa myös luontoarvojen säilyttämisen. Noin neljännes kaikista Suomen eliölajeista elää maatalousympäristössä ja hevoskylätoiminta edesauttaa omalta osaltaan maatalousympäristön säilymistä. Vireillä olevassa Tuusulan yleiskaava 2040 -ehdotuksessa kaavaan osoitetaan arvokkaina luontokohteina sl-rajauksella Palojoenvarsi (noin 14 ha) ja kaksi merkittävintä viitasammakon kutulammikkoa (noin 6 ha ja 2 ha). Nämä alueet on osoitettu yleiskaavaehdotukseen Environ Palojoen molemmin puolin tekemien luontoselvitysten perusteella (Jokelan hevoskylän luontoselvitys 2015 ja Tuusulan Jokelan kartanon alueen luontoselvitys 2014). Luontoselvityksien mukaan arvokkaat lajit keskittyvät näille pienvesille ja niiden läheisyyteen. Palojoen varressa arvokkaan luontokohteen raja-alue ulottuu etelämmäs kuin Uudenmaan liiton rajauksessa eli lähenee Lepänojan luonnonsuojelualueita ja turvaa paremmin puronvarren ekologista yhteyttä. Tuusulan kunta tunnistaa alueen luontoarvojen olevan maakunnallisesti merkittäviä, mutta katsoo, että tämän alueen maankäyttö tulisi ratkaista maakuntakaavatasoa tarkemman suunnittelun keinoin ja että maakuntakaavaan ei tule merkitä luonnonsuojelualueita. Vesilaki turvaa purona Palojoen.

Viheryhteystarve

Koillis-lounais-suuntainen viheryhteys (Liiteaineistossa 1: viheryhteystarpeiden kuvaukset, kohdenumero 66) tulee siirtää Vantaanjoki- ja/tai Tuusulanjokivarteen. Kaavaluonnoksessa on osoitettu viheryhteystarve Luukista Seutulaan ja yhtymään pohjoisessa Tuusulaan Ruotsinkylän / Mätäkiivennummen viheryhteystarpeeseen. Yhtymäkohta sijoittuu maa-ainesten ottoalueelle. Alueella on lainvoimainen osayleiskaava ja kiviainesten ottoa vuosia eteenpäin. Alueella ei voi kulkea viheryhteyttä.

Tuusulan kunta yhtyy Kuuma-kuntien näkemykseen siitä, että Kuuma-kunnat eivät halua profiloitua pääkaupunkiseudun viheralueiksi. Tiivistyvien kaupunkiseutujen päivittäiset virkistystarpeet tulee hoitaa asukkaita lähellä, kävelytäisyydellä. Laajemmat retkeilymaastot on jo muodostettu kansallispuistoiksi tai virkistysalueiksi. Maakuntakaavalla ei saa määritellä kaikkia kehyskuntien rakentamattomia alueita kategorisesti viherkehäksi, jossa rakentaminen haittaa pääkaupunkiseudun virkistäytymismahdollisuuksia.

Lentoliikenteen laskeutumisvyöhyke

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Luonnoksessa esitetty lentoliikenteen laskeutumisvyöhyke -merkintä tulee poistaa. Merkinnän kuvauksen mukaan alueen melutaso L_{DEN} on keskimäärin alle 55 dBA ja melu on toistuvaa. Määräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa lentomelu huomioon. Laskeutumisvyöhykkeen merkitys on jäänyt kaavamääräyksessä epäselväksi. Vaarana on että se tosiasiallisesti rajoittaa tai estää alueiden tulevaa käyttöä. Tuusulan kunnalla ei ole lausuttavaa Uudenmaan rakennesuunnitelmasta

Yhteenveto

Tuusulan kunta edellyttää seuraavia muutoksia Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaluonnokseen:

- taajamatoimintojen kehittämisyöhykettä tulee laajentaa Riihikallioon, Lahelaan, Sulaan ja Focukseen
- Kehä IV:sta tulee painottaa maakunnallisesti merkittävänä väylänä ja Focusta maakunnallisena logistiikka-alueena, jonne tulee sallia monimuotoisia kaupan konsepteja
- lentorata tulee merkitä sitovana Hyrylään, sekä edelleen Ristikytöön
- Hyrylän itäinen ohikulkutie välillä Mäyräkorpi – Kirkonkylä tulee lisätä kaavaan.
- Palojoenmetsän luonnonsuojelualue tulee poistaa
- Koillis-lounais-suuntainen viheryhteystarve tulee siirtää Vantaanjoki- ja/tai Tuusulanjokivarteen
- lentoliikenteen laskeutumisvyöhyke tulee poistaa.

Puheenjohtajan avattua asiassa keskustelun Jussi Salonen Veikko Seunan kannattamana esitti, että lausunnon kohdasta *Taajamatoimintojen kehittämisyöhyke 3*. kappale, poistetaan teksti: yleiskaavan varaus Tuusulanjoentien jatkeelle.

Koska oli tehty kannatettu muutosesitys, oli asia ratkaistava äänestämällä. Kunnanhallitus hyväksyi puheenjohtajan esityksen, että ne, jotka kannattava pohjaehdotusta, äänestävät "jaa" ,ja ne, jotka kannattavat Salosen tekemää muutosesitystä, äänestävät "ei". Suoritetussa äänestyksessä annettiin 9 jaa-ääntä (Lappalainen, Koivunen, Mäki-Kuhna, Nyman, Peltonen, Rosenqvist, Salmi, Sipiläinen ja Lindberg) ja 3 ei-ääntä (Friman, Seuna ja Salonen). Tamminen oli poissa. Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen päätökseksi.

Tämän jälkeen Salonen Seunan kannattamana esitti, että lausunnon kohdasta *Kehä IV, Focus, Tallinna-tunneli ja varikko 3* kappale, poistetaan teksti: Rahtiterminaalin sijoittumista suunniteltaessa tulee huomioida alueella toimiva laajamittainen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan mukainen maa-ainesten ottotoiminta, joka tulee jatkumaan pitkälle tulevaisuuteen ja on maakunnallisestikin merkittävää. Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalin sijoittaminen eivät saa vaarantaa tätä toimintaa.

Koska oli tehty kannatettu muutosesitys, oli asia ratkaistava äänestämällä. Kunnanhallitus hyväksyi puheenjohtajan esityksen, että ne, jotka kannattava pohjaehdotusta, äänestävät "jaa" ,ja ne, jotka kannattavat Salosen tekemää muutosesitystä, äänestävät "ei". Suoritetussa äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Lappalainen, Koivunen, Mäki-Kuhna, Peltonen, Rosenqvist, Salmi, Sipiläinen ja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Lindberg ja 4 ei-ääntä (Friman, Seuna, Nyman ja Salonen). Tamminen oli poissa. Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen päätökseksi.

Salonen esitti vielä, että em. 3. kappaleen loppuun lisätään: Tuusulan kunta suhtautuu myönteisesti Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalin sijoittamiseen kunnan alueelle. Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Kunnanhallitus päätti hyväksyä pohjaehdotuksen em. lisäyksellä.

Valtuusto, 12.11.2018, § 126

Valmistelijat / lisätiedot:
Henna Lindström

Liitteet

- 1 Linkit Uusimaa-kaava 2050 -luonnoksen aineistoihin, KKL 31.10.2018
- 2 Uusimaa-kaava 2050 -luonnos, kaavakarttaote, KKL 31.10.2018
- 3 Uusimaa-kaava 2050 -luonnos, merkinnät ja määräykset, KKL 31.10.2018

Ehdotus

Valtuusto päättää

- antaa Uusimaa-kaava 2050 -luonnoksesta seuraavan lausunnon:
Tuusulan kunnan lausunto Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaluonnoksesta

Tuusulan kunta edellyttää muutoksia seuraaviin:

- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeet
- Kehä IV ja Focus
- Lentorata
- Hyrylän itäinen ohikulkutie
- Palojoenmetsä
- Viheryhteystarve
- Lentoliikenteen laskeutumisyöhyke

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke

Tuusulan keskeiset taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeet tulee monin paikoin laajentaa. Maakunnan kehittämisen kannalta merkittävät taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeet on osoitettu kehittämisperiaatemarkinnoilla. Voimassa olevissa kaavoissa taajamatoimintojen alueet osoitettiin aluevarauksina.

Kehittämisperiaatemarkintä on haastava, koska kaavan oikeusvaikutuksen mukaan sitä ei ole maakuntakaavan esitystarkkuuden, suunnittelutilanteen keskeneräisyyden tai muun vastaavan syyn takia tarkoituksenmukaista osoittaa selkeästi kohdennettuna aluevarauksena. Kuitenkin kaupan ratkaisussa tulkitaan tarkasti, sijoittuuko kaupan alue taajamatoimintojen kehittämisalueelle vai ei ja tämän mukaan määräytyy, paljonko alueelle voidaan sijoittaa paikallista keskustahakuista kauppaa.

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa Hyrylän taajaman eteläosaan, Tuusulanväylän käytävässä Riihikallioon. Alueelta on hyvä liikenteen ja joukkoliikenteen palvelutaso etelään ja alueelle on suunnitteilla nykyistä Riihikallion

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

taajamaa täydentävää rakentamista. Tuusulanväylän joukkoliikennetarjonta kehittyy jatkossa mm. kehäradan suuntaan tukien Riihikallion alueen taajamatoimintoja.

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa myös Hyrylän taajamasta länteen Lahelan alueelle, jossa on olemassa vahvaa taajamarakennetta ja alueelle on tulossa merkittävästi myös uutta asuinrakentamista. Alueen saavutettavuus paranee uusien liikennehankkeiden sekä joukkoliikenteen järjestelyjen myötä (mm. Koskenmäen kiertoliittymän parantaminen, Lahelan orsi, nopea pyöräilyn ja jalankulun laatukäytävä Hyrylän keskustaan, joukkoliikenteen liityntäyhteydet kehäradalle ja Hyrylään, yleiskaavan varaus Tuusulanjoentien jatkeelle).

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa myös merkittäville työpaikka-alueille Sulassa sekä lentoasemaan rajautuvalla ja tukeutuvalla Focus-alueella. Sulassa taajamatoimintojen kehittämisalueen tulee kattaa koko Tuusulan Itäväylän rajaama alue, jolle kasvaa merkittävä työpaikka-alueen ja seudullisen vähittäiskaupan keskittymä. Focus-alueelle rakentuu noin miljoona kerrosneliometriä maakuntakaavan tavoitevuoteen mennessä. Kehittämisperiaatemerkinän mukaan merkinnällä osoitetaan maakunnan ensisijaisia maankäytön vyöhykkeitä, joilla luodaan edellytyksiä mm. elinkeinoelämälle ja tuetaan alueen kilpailukykyä. Focus-alue rajautuu lentokenttäalueeseen ja sille on mahdollista sijoittaa toimintoja, jotka tukevat maakunnan ja koko valtakunnan tasolla tärkeimmän lentoaseman toimintaa. Focus-alue tulee esittää maakunnan kehittämisen kannalta merkittävänä taajamatoimintojen vyöhykkeenä samoin kuin lentokenttäalueen eteläpuoli on merkitty. Tuusulan kunta näkee, että viimeistään kaavan tavoitevuoden loppupuolella lentokenttäalue on täydentynyt kokonaisuudeksi myös pohjoispuoleltaan, maankäytön tiivistyttyä siinä määrin eteläosassa, että lentokenttäalueen kehittyminen vaatii alueita myös pohjoispuolelta.

Kehä IV, Focus, Tallinna-tunneli ja varikko

Kehä IV on erittäin tarpeellinen uusi tiehanke ja tärkeä Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteys, jota tulee edistää rinnan Järvenpää-Nurmijärvi -poikittaisyhteyden kanssa. Tuleva Kehä IV tukee valtakunnallisesti ja kansantaloudellisesti merkittävän lentoaseman toimintaedellytyksiä ja toiminnankehittämistä. Kehä IV parantaa myös Kehä III:n toimintavarmuutta, siirtäen liikennettä ja raskaita toimintoja pois tiivistyvän maankäytön tieltä. Uusi kehätie palvelee erityisesti lentoasemaa ja sen lähiympäristöön keskittyvää yritystoimintaa, kuten kehätien varrelle rakentuvaa seudullisesti merkittävää uutta logistiikka-aluetta - Focusta.

Helsinki-Tallinna -tunneli tarjoaa loistavan liityntäyhteyden koko Suomen logistiikkaverkon kehittämiseksi. Lentokentän yhteyteen sijoittuessaan yhteys tarjoaa hyvän mahdollisuuden kehittää lähialuetta vahvana logistiikan keskittymänä. Kehä IV -yhteys on näitä liikenneverkon erittäin merkittäviä solmukohtia tukeva seudun poikittainen liikenneyhteys ja osa tätä kokonaisuutta.

Kehä IV -yhteys on elintärkeä myös suunnitellulle Helsinki-Tallinna -tunnelin rahtiterminalille. Tallinna-tunnelin suunnittelun edetessä tulee Tuusulan kunta ottaa mukaan suunnittelutyöhön. Rahtiterminalin sijoittumisesta suunniteltaessa tulee huomioida alueella toimiva laajamittainen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan mukainen maa-ainesten ottotoiminta, joka tulee jatkumaan pitkälle tulevaisuuteen ja on maakunnallisestikin merkittävää. Tallinna-tunnelin ja rahtiterminalin sijoittaminen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

eivät saa vaarantaa tätä toimintaa. Tuusulan kunta suhtautuu myönteisesti Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalin sijoittamiseen kunnan alueelle.

Focuksen alueelle on osoitettu seudullinen vähittäiskaupan suuryksikköalue. Uusimaa-kaavan 2050 suunnitteluperiaatteiden mukaan kaavalla tuetaan elinkeinoelämän toiminta- ja kehittymisedellytyksiä maakunnan erityyppisillä alueilla ja mahdollistetaan erityispiirteiden hyödyntäminen. Koska alue rajautuu Suomen suurimpaan ja tärkeimpään lentoasemaan sekä vilkkaiden liikenneväylien solmukohtaan, tulee tätä sijaintitekijää pystyä hyödyntämään alueen kaupallisen konseptin suunnittelussa. Focus-alueella toiminnan tulee tukeutua lentokentän ja erityisesti matkustajaliikenteen avaamiin mahdollisuuksiin, mutta vastavuoroisesti alueen kehittämisen tulee tukea lentoaseman kilpailukykyä ja palvelutarjontaa. Alue on myös liikenteellisen sijaintinsa ja erilaisten tavaraliikenteen lentokenttäintegraatiomahdollisuuksien puolesta otollinen erilaisten varastomyymälä- ja verkkokauppa-konseptien kehittämiseen, joissa logistiikka on keskiössä. Maakuntakaavan tulee edistää ja mahdollistaa näiden uudenlaisten ja kehittyvien kaupan konseptien sekä liiketoimintamallien syntymistä. Laadittavan maakuntakaavan aikajänne on kuitenkin todella pitkä.

Kehä IV rakentaminen tukee maakuntakaavaluonnoksessa Tuusulan ja Vantaa rajalle osoitetun Kiilan kiertotalouskeskittymän kehittämistä. Kiertotaloustoiminta on nopeasti kasvava ja kokonaisvaltainen ala, joka luo uusia liiketoimintamalleja, mutta se tukee myös kestävä kehityksen periaatetta, eli toiminnan mahdollistamiselle on vahvat ympäristö- ja ilmastoperusteet.

Lentorata ja Ristikytö

Lentorata tulee suunnitella ja toteuttaa myös taajamajunaliikennettä ja pääkaupunkiseudun paikallisliikennettä palvelevana ratana. Uudelle radalle tulee toteuttaa asema Hyrylään ja rata tulee linjata sitovana merkintänä siten, että se kulkee Uusimaa -kaavassa Hyrylän keskustatoimintojen kautta. Tuusulan kunta katsoo, että kehysalueelta Helsingin niemelle johtavan väylästä liikennöinnin hidastuessa ja liikkujien määrän noustessa, Lentoradan hyödyntäminen nopeana taajamajunakäytävänä tulee olemaan perusteltua ja tarpeellista. Vähäisenkin paikallisliikenteen mahdollistaminen ja aseman sijoittaminen Hyrylän taajama-alueelle antaa mahdollisuuden tehostaa maankäyttöä merkittävästi, mikä on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista.

Lentorata tulee linjata Hyrylän jälkeen siten, että se yhtyy pää- ja oikorataan Ristikydössä, jonne on mahdollista toteuttaa uusi merkittävä vaihtoasema ja taajamarakennetta maakuntakaavan tavoitevuoden jälkeen. Näin merkittävien infrapanostusten osalta tulee ennakoida tulevaisuuden tarpeita maakuntakaavan tavoitevuotta pidemmälle.

Hyrylän itäinen ohikulkutie

Hyrylän itäinen ohikulkutie välillä Mäyräkorpi – Kirkonkylä tulee lisätä kaavaan. Väylä on seudullisesti merkittävä ja merkitys tulee vielä korostumaan Rykmentinpuiston rakentamisen myötä.

Palojoenmetsän luonnonsuojelualue

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Maakuntakaavaan ei tule merkitä Palojoenmetsän luonnonsuojelualuetta. Jokelan taajaman eteläosaan Palojoen eteläpuolelle on vireillä Jokelan hevoskylä -hanke. Alueen luontoarvoja on selvitetty asemakaavatasoisena selvityksenä. Alueelle tavoitellaan asumisen, hevosharrastamisen ja -elinkeino yhdistävää toteutusta. Tällainen maankäytöllisesti tavanomaista tehottomampi toiminta edellyttää ympärilleen siinä määrin tilaa, että se mahdollistaa myös luontoarvojen säilyttämisen. Noin neljännes kaikista Suomen eliölajeista elää maatalousympäristössä ja hevoskylätoiminta edesauttaa omalta osaltaan maatalouselin ympäristön säilymistä. Vireillä olevassa Tuusulan yleiskaava 2040 -ehdotuksessa kaavaan osoitetaan arvokkaina luontokohteina sl-rajauksella Palojoenvarsi (noin 14 ha) ja kaksi merkittävintä viitasammakon kutulammikkoa (noin 6 ha ja 2 ha). Nämä alueet on osoitettu yleiskaavaehdotukseen Environ Palojoen molemmin puolin tekemien luontoselvitysten perusteella (Jokelan hevoskylän luontoselvitys 2015 ja Tuusulan Jokelan kartanon alueen luontoselvitys 2014). Luontoselvityksien mukaan arvokkaat lajit keskittyvät näille pienvesille ja niiden läheisyyteen. Palojoen varressa arvokkaan luontokohteen rajausta ulottuu etelämmäs kuin Uudenmaan liiton rajauksessa eli lähenee Lepänojan luonnonsuojelualuetta ja turvaa paremmin puronvarren ekologista yhteyttä. Tuusulan kunta tunnistaa alueen luontoarvojen olevan maakunnallisesti merkittäviä, mutta katsoo, että tämän alueen maankäyttö tulisi ratkaista maakuntakaavatasoa tarkemman suunnittelun keinoin ja että maakuntakaavaan ei tule merkitä luonnonsuojelualuetta. Vesilaki turvaa purona Palojoen.

Viheryhteystarve

Koillis-lounais-suuntainen viheryhteys (Liiteaineistossa 1: viheryhteystarpeiden kuvaukset, kohdenumero 66) tulee siirtää Vantaanjoki- ja/tai Tuusulanjokivarteen. Kaavaluonnoksessa on osoitettu viheryhteystarve Luukista Seutulaan ja yhtymään pohjoisessa Tuusulaan Ruotsinkylän / Mätäkiivennummen viheryhteystarpeeseen. Yhtymäkohta sijoittuu maa-ainesten ottoalueelle. Alueella on lainvoimainen osayleiskaava ja kiviainesten ottoa vuosia eteenpäin. Alueella ei voi kulkea viheryhteyttä.

Tuusulan kunta yhtyy Kuuma-kuntien näkemykseen siitä, että Kuuma-kunnat eivät halua profiloitua pääkaupunkiseudun viheralueiksi. Tiivistyvien kaupunkiseutujen päivittäiset virkistystarpeet tulee hoitaa asukkaita lähellä, kävelyetäisyydellä. Laajemmat retkeilymaastot on jo muodostettu kansallispuistoiksi tai virkistysalueiksi. Maakuntakaavalla ei saa määritellä kaikkia kehyskuntien rakentamattomia alueita kategorisesti viherkehäksi, jossa rakentaminen haittaa pääkaupunkiseudun virkistytymismahdollisuuksia.

Lentoliikenteen laskeutumisvyöhyke

Luonnoksessa esitetty lentoliikenteen laskeutumisvyöhyke -merkintä tulee poistaa. Merkinnän kuvauksen mukaan alueen melutaso L_{DEN} on keskimäärin alle 55 dBA ja melu on toistuvaa. Määräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa lentomelu huomioon. Laskeutumisvyöhykkeen merkitys on jäänyt kaavamääräyksessä epäselväksi. Vaarana on että se tosiasiallisesti rajoittaa tai estää alueiden tulevaa käyttöä.

Tuusulan kunnalla ei ole lausuttavaa Uudenmaan rakennesuunnitelmasta

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Yhteenveto

Tuusulan kunta edellyttää seuraavia muutoksia Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaluonnokseen:

- taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa Riihikallioon, Lahelaan, Sulaan ja Focukseen
- Kehä IV:sta tulee painottaa maakunnallisesti merkittävänä väylänä ja Focusta maakunnallisena logistiikka-alueena, jonne tulee sallia monimuotoisia kaupan konsepteja
- lentorata tulee merkitä sitovana Hyrylään, sekä edelleen Ristikytöön
- Hyrylän itäinen ohikulkutie välillä Mäyräkorpi – Kirkonkylä tulee lisätä kaavaan.
- Palojoenmetsän luonnonsuojelualue tulee poistaa
- Koillis-lounais-suuntainen viheryhteystarve tulee siirtää Vantaanjoki- ja/tai Tuusulanjokivarteen
- lentoliikenteen laskeutumisyöhyke tulee poistaa.

Puheenjohtajan avattua asiassa keskustelun Anna Yltävä Ilona Toivasen, Seppo Noron, Kati Lepojärven, Sanna Tuhkusen ja Markus Meckelborgin kannattamana esitti, että lausunnon kohdasta Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke, 3. kappaleesta, poistetaan teksti: yleiskaavan varaus Tuusulanjoentien jatkeelle.

Sanna Kervinen esitti, että lausunnosta poistetaan kokonaan kappale: Hyrylän itäinen ohikulkutie. Esitys raukesi kannattamattomana.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty kannatettu muutosesitys, on asia ratkaistava äänestämällä. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan esityksen, että ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta äänestävät "jaa" ja ne, jotka kannattavat Yltävän tekemää muutosesitystä äänestävät "ei".

Suoritetussa äänestyksessä

- jaa- ääniä antoivat Pasi Huuhtanen, Jouko Riola, Kim Kiuru, Eetu Niemelä, Aila Koivunen, Johanna Sipiläinen, Aarno Järvinen, Jorma Sulander, Mika Mäki-Kuhna, Ilmari Sjöblom, Ulla Palomäki, Kari Kinnunen, Jani Peltonen, Jere Pulska, Janne Mellin, Mari Vainionpää, Jerry Airikka, Emmi Sirniö, Karita Mäensivu, Arto Lindberg, Jukka Ahlgren, Lilli Salmi, Merja Kuusisto, Arto Nätkynmäki, Tapani Miettinen, Vesa Lundberg
- ei-ääniä antoivat Pekka Heikkinen, Anna Yltävä, Seppo Noro, Eeva-Liisa Nieminen, Liisa Palvas, Ilona Toivanen, Jussi Salonen, Kati Lepojärvi, Sanna Tuhkunen, Satu Taiveaho, Antti Kaikkonen, Kirsi Viitanen, Elisa Laitila, Markus Meckelborg, Lea Ahonen, Ulla Rosenqvist, Margita Winqvist, Matti Alanko, Satu Heikkilä, Ari Nyman, Sanna Kervinen, Kari Friman, Anu Åberg, Raimo Stenvall, Taina Ketvel.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 26 jaa-ääntä ja 25 ei-ääntä. Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen valtuuston päätökseksi.

Päätös

Pohjaehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kati Lepojärvi ilmoitti päätöksestä seuraavan Tuusulan puolesta valtuustoryhmän eriävän mielipiteen:

"Maakuntakaavalausunnossa ilmaistaan kunnan yhteinen tahtotila. Tupu katsoo, että kohdan "Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke" perusteluissa maininta yleiskaavan varauksesta Tuusulanjoentien jatkeesta, eli sanat "yleiskaavan varaus Tuusulanjoentien jatkeelle", olisi tullut poistaa, sillä: Yleiskaava 2040 ei ole vielä ollut päätöskäsittelyssä edes kuntakehityslautakunnassa, sitä ei ole esitelty tällä valtuustokaudella vielä valtuustotasolla ollenkaan, eikä Tuusulanjoentien jatkeen tarpeellisuudesta ole yksimielisyyttä. 30.5.2018 päivätyn yleiskaavan liikenneselvityksessäkin on todettu, että Maisalantien parantaminen olisi parempi vaihtoehto, kuin uusi tie. Kaavaselostuksen luvussa 4.9. Liikenne (s.79) todetaan seuraavaa: "Maisalantien parantaminen on kustannustehokas ratkaisu pääkaupunkiseudun suuntaan verrattuna kaavaluonnoksessa esitetyn uuden väylän, Tuusulanjoentien jatkeen rakentamiseen verrattuna. Tuusulanjoentien jatke on merkitty kaavakarttaan ohjeellisena tieliikenteen yhteystarpeena. Tuusulanjoentien jatke ja sen mahdollinen liittymä Tuusulanväylälle ei ole yleiskaavan mukaisen maankäytön perusteella liikenneverkon toimivuuden ja turvallisuuden kannalta tarpeellista ja sen merkitys olisi lähinnä paikallista maankäyttöä palveleva. Tuusulanjoentien ohjeellinen linjaus kulkee maakuntakaavassa virkistysalueeksi merkityn alueen sekä luonto- ja virkistysarvojen kannalta merkittävien alueiden, mikä rajoittaa uuden maankäytön osoittamista tieyhteyden vaikutusalueelle."

Sanna Kervinen ilmoitti myös päätöksestä eriävän mielipiteen.

Ruut Sjöblom ja Laura Åvall ilmoittivat olevansa esteellisiä ja poistuivat paikaltaan tämän asian käsittelyn ajaksi, eivätkä ottaneet osaa asian käsittelyyn eikä päätöksentekoon. Ruut Sjöblomin tilalla oli Kokoomuksen 3. varavaltuutettu Mari Vainionpää ja Laura Åvallin tilalla oli Kokoomuksen 6. varavaltuutettu Tapani Miettinen.

Puheenjohtajana toimi valtuuston 1. varapuheenjohtaja Kim Kiuru.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta, 13.11.2018, § 113

Valmistelijat / lisätiedot:
Tapio Reijonen
tapio.reijonen@tuusula.fi
ympäristönsuojelupäällikkö

Lausuntopyyntö

Uudenmaan liitto pyytää 8.10.2018 päivätyllä kirjeellään Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen / ympäristölautakunnan lausuntoa Uusimaa-kaava 2050 -luonnoksesta 30.11.2018 mennessä.

Kaavaluonnos

Uusimaa-kaava kattaa koko Uudenmaan alueen, ja sen aikatahtain on vuodessa 2050. Tullessaan voimaan Uusimaa-kaava kumoaa nyt voimassa olevat maakuntakaavat.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Uusimaa-kaava koostuu kolmen seudun vaihekaavoista, joilla vastataan seutujen erilaisiin tarpeisiin. Kaavat laaditaan Helsingin seudulle, Itä-Uudellemaalle ja Länsi-Uudellemaalle. Seutujen vaihekaavoja ohjaavana taustavisiona toimii Uudenmaan rakennesuunnitelma. Suunnitelma kattaa koko Uudenmaan ja siinä esitetään kokonaiskuva maakunnan aluerakenteesta vuonna 2050.

Uusimaa kasvaa ennusteiden mukaan jopa 550 000 asukkaalla ja 290 000 työpaikalla vuoteen 2050 mennessä. Kasvun kestävä ohjaaminen ja sen mukanaan tuomat ilmiöt ovat keskiössä Uusimaa-kaavan laadinnassa.

Kaavan päätavoitteet ovat:

- Kasvun kestävä ohjaaminen ja alueiden välinen tasapaino
- Ilmastonmuutokseen vastaaminen sekä luonnonvarojen ja luonnon kestävä käyttö
- Hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden lisääminen sekä
- Kestävä kilpailukyky

Uusimaa-kaava tulee olemaan entistä strategisempi ja joustavampi, mutta samalla myös fokusoidumpi. Taustalla on aiemmista kaavoista saatu palaute sekä varautuminen toimintaympäristön muutoksiin.

Uudenlainen maakuntakaava laaditaan rinnakkain Uusimaa-ohjelman ja maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmien kanssa. Tämä tuo lisää sujuvuutta ja helpottaa ratkaisujen sovittamista yhteen.

Kaavan suunnitteluperiaatteet (ks.: https://www.uudenmaanliitto.fi/files/20942/Uusimaa-kaavan_suunnitteluperiaatteet.pdf) ovat:

- Kasvu kestäville vyöhykkeille
- Elinvoimaisten keskuksien verkosto
- Liikutaan kestävästi
- Hyvin saavutettava Uusimaa
- Erikoistuvat seudut ja elinkeinot
- Vetovoimainen ympäristö
- Toimiva yhdyskuntatekninen huolto ja kestävä energia

Uusimaa-kaavassa kuuluu yhä vahvemmin seutujen ääni. Jokaiselle seudulle on perustettu kaavatyön tueksi seutujen päättäjistä muodostuvat poliittiset ohjaustoimikunnat sekä seutujen asiantuntijaryhmät.

Uudenmaan keskenään erilaisten alueiden vahvuudet nousevat esille seutujen vaihekaavoissa. Helsingin seudulla tärkeitä teemoja ovat muun muassa kansainväliset yhteydet, kasvuun varautuminen sekä viherrakenteen vaaliminen tiivistyvässä rakenteessa.

Helsingin seudun erityiskysymykset ovat:

- Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan ja MAL 2019 -suunnitelman yhteensovittaminen
- Edellytysten luominen asuntotuotannon sekä palvelu- ja elinkeinotoiminnan merkittävälle kasvulle olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen
- Kasvun hallittu ohjaaminen keskuksiin, raideliikenteen vyöhykkeille ja muille kestävän liikkumisen alueille ympäristön arvot huomioiden

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- Verkostomaisen joukkoliikenteen kehittämisedellytysten parantaminen. Samalla edistäen liikkumisen sujuvuutta, turvallisuutta ja vähäpäästöisyyttä.
- Kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta tärkeiden keskittymien ja liikenneyhteyksien toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaaminen
- Helsinki-Vantaan lentoaseman merkityksen ja vaikutusten huomioon ottaminen
- Elinkeino- ja yritystoiminnan edistäminen seudun erilaiset tarpeet ja vahvuudet huomioiden
- Viherkehän vetovoiman vahvistaminen vastaamaan kasvavaan virkistys- ja matkailukysyntään

Kaavavalmistelun yhteydessä on tehty merkittävä määrä selvityksiä koskien alue- ja yhdyskuntarakennetta, elinkeinoja ja työpaikkoja, liikkumista ja logistiikkaa, ympäristön voimavaroja ja vetovoimaa sekä energiaa ja ilmastoa (ks.: https://www.uudenmaanliitto.fi/aluesuunnittelu/valmistelussa_uusimaa-kaava_2050/selvitykset).

Luonnos kaavakartaksi: https://www.uudenmaanliitto.fi/files/22592/Uusimaa-kaavan_luonnos_Kaavakartta_nahtaville_syksy_2018.pdf.

Lisätietoja:

- ympäristönsuojelupäällikkö Tapio Reijonen, p. 040 314 4727
- ympäristösuunnittelija Mia Honkanen, p. 040 314 4729

Ehdotus

Esittelijä: Risto Mansikkamäki, ympäristökeskuksen johtaja

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta antaa Uusimaa-kaava 2050 -luonnoksesta seuraavan lausunnon. Lautakunta kesittää launnossaan kaavaluonnoksessa esitettyjen suojelu- ja viheralueiden arviointiin.

Yleistä

Maakuntakaavassa pyritään aiempaa strategisempaan ja yleispiirteisempään esitystapaan. Yleispiirteisyys on selvästi nähtävissä esimerkiksi kaavaluonnoksen viherrakenteessa, jossa suuri määrä maakunnallisia viheryhteyksiä on poistettu aiempaan kaavaan nähden. Lisäksi virkistysalueiden merkintätapoja on muutettu. Kaavan yleispiirteisyyden ja määräysten epämääräisyyden myötä kaavan ohjausvaikutus jää heikoksi, mikä johtaa myös siihen, että maakuntakaavaan tukeutuvissa alemman aseteisissa kaavaratkaisuissa on enemmän tulkinnanvaraa.

Luonnonsuojelualueet ja suojeluvaraukset

Suojelualueen aluevarausmerkinnällä (SL) on kaavassa osoitettu luonnonsuojelulain nojalla suojellut, suojeltavaksi tarkoitetut tai muut vähintään maakunnallisesti arvokkaat luonnonympäristöt, joiden pinta-ala on vähintään viisi hehtaaria. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminta-alueelle on osoitettu yhteensä noin 30 uutta suojelualuevarausmerkintää.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta pitää erittäin hyvänä sitä, että suojeluvarauksiin on otettu mukaan uusia, maakunnallisesti arvokkaiksi arvotettuja kohteita. Kunnista lähetetyt aineistot on otettu hyvin huomioon kaavakartalla. Järvenpään Isokydön purolaaksosta (*kuvio 916, Lampela*) puuttuu kuitenkin moottoritien itäpuolella oleva pieni, erillinen osa, joka tulisi liittää kaavakartalle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Keski-Uudeltamaalta on tiedossa useita maakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja kohteita, joiden pinta-ala on alle viisi hehtaaria, ja jotka pinta-alakriteerin vuoksi jäävät merkitsemättä kaavaan. Viiden hehtaarin pinta-alakriteeriä on perusteltu muun muassa sillä, että kyse on entistä strategisemmasta maakuntakaavasta, ja mikäli pieniä kohteita merkitään kaavaan, siitä tulee liian epäselvä. Ympäristölautakunta katsoo, että asiantuntevin perustein maakunnallisesti arvokkaaksi todettu kohde tulisi esittää maakuntakaavassa riippumatta kohteen pinta-alasta. Pienemmät kohteet voidaan tarvittaessa esittää esimerkiksi oikeusvaikutteisessa liitekartassa.

Virkistysalueet

Kaavaluonnoksessa esitetyt virkistysalueet ovat yhdenmukaisia aiempaan kaavaan nähden poissulkien ne alueet, joille on osoitettu suojeluvarausmerkintä (SL). Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminta-alueelle on osoitettu yhteensä 13 virkistysaluetta.

Merkittävä muutos aiempaan kaavaan nähden on se, että ainoastaan yli 50 hehtaarin alueet ovat saaneet aluevarausmerkinnän, joilla on MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Pinta-alaltaan 5-50 hehtaarin alueet on merkitty virkistyskäytön kohdealueeksi, jolla ei ole rakentamisrajoitusta. Tämä on ratkaisuna huono, sillä pinta-ala ei välttämättä korreloi alueen edustavuuden ja merkittävyyden suhteen. Järvenpään Vanhankylänniemi ja Nurmijärven Nukarin- ja Myllykosken alueet ovat pienialaisuudesta huolimatta virkistäytymisen kannalta erittäin merkittäviä alueita, joilla tulisi ehdottomasti olla rakentamisrajoitus. Ympäristölautakunta esittää, että virkistyskäytön kohdealueiden esitystapaa tarkasteltaisiin vielä uudelleen jatkovalmistelun yhteydessä ja aluevarausmerkinnän käyttöä laajennettaisiin. Paras ratkaisu olisi, että viheralueiden esitystapa palautetaan vastaamaan voimassa olevaa kaavaa.

Viheryhteydet

Verrattaessa kaavaluonnosta voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmäkarttaan 2017, voidaan todeta, että kaavaluonnoksesta on poistettu kaikki taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen sisäiset viheryhteydet. Tämä tarkoittaa sitä, että kaupunkirakenteiset Kerava ja Järvenpää jäävät kokonaan ilman maakunnallisia viheryhteyksiä. Myös muualta kuin kehittämisvyöhykkeen sisältä on poistettu viheryhteyksiä, toisaalta muutama on tullut myös lisää. Ympäristölautakunta suhtautuu kriittisesti näin suureen maakunnallisten ekologisten yhteyksien karsimiseen.

Tuusulasta on poistettu erittäin merkittävä poikittainen yhteys Tuomalansuolta Sipoon Rörstrandin metsäalueelle. Myös Ruotsinkylän eteläosan metsistä Vantaan Seutulaan jatkuva yhteys on poistettu. Tälle on selkeä syy, sillä yhteys ei voi toimia kiviaineistenottoalueen läpi. Ruotsinkylään onkin merkitty korvaava yhteys Mätäkiivennummelta Lahelan kautta Nahkelaan ja edelleen Vantaan kautta Nurmijärvelle ja Espooseen (liiteaineisto 1, yhteys nro 65, Luukki-Ruotsinkylä /Mätäkiivennummi). Tästä on esitetty jatkoyhteys etelään (nro 66, Luukki-Seutula-Metsäkylä), joka ei voi toteutua, sillä se on merkitty kulkevaksi kiviainesten ottoalueen läpi. Ympäristölautakunta esittää, että Tuusulan eteläosan viheryhteyksiin ja niiden toimivuuteen kiinnitetään enemmän huomiota seuraavassa kaavavaiheessa. Lisäksi yhteys Tuomalansuolta Sipoon metsäalueille ja Keravanjokea noudatteleva

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

viheryhteysmerkintä tulisi palauttaa. Alueen jokiyhteydet ovat harvoja toimivia ja kehitettäviä pohjois-eteläsuuntaisia viheryhteyksiä. Keravanjoen vaelluskalakanta on nyt myös vahvistumassa, kun Tikkurilankosken pato on avattu kalatielle.

Geologiset muodostumat

Geologisilla kohteilla osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat harjualueet tai muut geologiset muodostumat, joilla on merkittäviä maisemallisia ja luonnontieteellisiä arvoja. Kohteet ovat voimassa olevien maakuntakaavojen mukaisia. Muutosta on tullut siihen, että vinorasterilla esitetään enää vain yli 50 hehtaarin muodostumat, 5-50 hehtaarin muodostumat esitetään kolmiomerkinnällä. Ympäristölautakunta pitää puutteena sitä, että geologisista muodostumista ei ole esitetty selventävää liitekarttaa eikä kohteita ole nimetty.

Kaavavalmistelusta ja jatkotyöstämisestä

Kaavaluonnos käsittää valtavan suuren aineiston, jonka hahmottaminen kokonaisuudessaan asettaa haasteita lausunnonantajalle. Erityisesti haastavaksi koetaan tapahtuneiden muutosten hahmottaminen suhteessa aiempiin voimassa oleviin maakuntakaavoihin. Viheryhteyksien osalta tulkintaa helpottaisi esimerkiksi yhteenvetokartta, josta näkyisi selvästi nykyisen kaavaluonnoksen yhteydet ja myös ne yhteydet, jotka on poistettu.

Mikäli seuraavasta kaavavaiheesta poistetaan nyt esitettyjä suojeluvarauksia, tulee luonnonympäristöjen maakunnallinen arvo silti todentaa kaavassa. Mikäli maakunnallinen arvo ei näy suojeluvarauksella, tulee sen näkyä esimerkiksi erillisellä aluerajauksella. Tärkeää on myös, ettei kuntien omistamia maakunnallista arvoa omaavia suojeluvarauksia poisteta kaavasta. Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää luonnonsuojelualue alueellaan, kuten myös velvoite tarjota virkistysalueita. Nämä eivät poissulje toisiaan. Alueita suojelemalla ne tulevat palvelemaan myös virkistystä.

Kaavan ympäristön voimavarat ja vetovoima osiossa on todettu, että keskeistä on ympäristön valtakunnallisten ja maakunnallisten arvokkaiden ominaisuuksien turvaaminen. Mikäli valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita luonnonympäristöjä ei merkitä kaavaan, ei arvokkaiden alueiden turvaaminen toteudu eikä maakuntakaavan valmistelutyö ole silloin onnistunut tavoitteessaan.

Kaavaluonnoksessa eri osa-alueiden (luonto, virkistysalueet, kulttuuri) huomioimisen taso poikkeaa toisistaan. Esimerkiksi kulttuuriympäristökohteissa ei ole esitetty pinta-alakriteereitä, vaan mukaan on otettu hyvinkin pienialaisia kohteita. Kaikki kohteet on selkeästi listattu ja esitetty liitekartalla (tosin ei oikeusvaikutteisella). Suojeluvarausten, viheralueiden ja geologisten muodostelmien kohdalla suuntaus on ollut toinen. Ne on esitetty käyttämällä pinta-alakriteereitä, minkä lisäksi niiden kohdelistaukset ovat myös paljon epätarkempia. Tätä linjausta tulisi miettiä uudelleen kaavan jatkovalmistelussa.

Kaavaratkaisussa viheryhteyksiin tehtyjä muutoksia ei ole selitetty eikä perusteltu riittävällä tasolla, mikä on aiheellista korjata jatkovalmistelussa. Vaikuttaa myös siltä, että Keski-Uudenmaan alueella viheryhteyksien kohdalla on päädytty ehkä liian helppoon ratkaisuun poistamalla kaikki taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden sisäiset viheryhteydet. Alueille voitaisiin jättää vähintäänkin kaikista merkittävimmät

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

yhteydet ja poistaa vain ne yhteydet, jotka ovat toimimattomia tai muuten vähäarvoisia. Näin saataisiin aikaan monin paikoin tyydyttävämpi kaavaratkaisu.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kuntakehityslautakunta, 08.05.2019, § 64

Valmistelijat / lisätiedot:
Henna Lindström
henna.lindstrom@tuusula.fi
yleiskaavasuunnittelija

Liitteet

- 1 Uusimaa-kaava 2050 -ehdotus, kaavakarttaote, KKL 8.5.2019
- 2 Uusimaa-kaava 2050 -ehdotus, merkinnät ja määräykset, KKL 8.5.2019
- 3 Linkit Uusimaa-kaava 2050 -ehdotuksen materiaaleihin, KKL 8.5.2019

Uusimaa-kaava 2050, ehdotus

Lausuntopyyntö

Uusimaa-kaava 2050 laadinta on edennyt ehdotusvaiheeseen. Uudenmaan maakuntahallitus on päättänyt kokouksessaan 11.3.2019 Uusimaa-kaavan ehdotuksen aineistojen lausunnoille lähettämistä. Lausunnot on pyydetty toimittamaan Uudenmaan liittoon 24.5.2019 mennessä. Lausuntoaineistot ovat saatavissa osoitteesta www.uudenmaanliitto.fi/kaavaehdotus. Tuusulan hallintosäännön mukaan lausunnon antaa valtuusto. Maakuntaliittoon toimitetaan kunnanhallituksen lausunto ennakkona ja valtuuston lopullinen lausunto kesäkuussa.

Uusimaa-kaavan aikatahtain on vuodessa 2050 ja se kokoaa yhteen kaikki alueidenkäytön keskeiset teemat, jotka tulee ratkaista maakuntakaavalla. Tavoitteena on, että vaihemaakuntakaavojen hyväksymisen yhteydessä kumotaan kyseisen seudun kaavan alueelta kaikki aiemmat maakuntakaavat, lukuun ottamatta Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisua. Uusimaa-kaava 2050 koostu kolmesta vaihemaakuntakaavasta: Länsi-Uusimaa, Helsingin seutu ja Itä-Uusimaa. Tuusulaa koskee Helsingin seudun vaihemaakuntakaava.

Seutujen vaihemaakuntakaavoja ohjaavana taustavisiona toimii Uudenmaan rakennesuunnitelma. Oikeusvaikutukseton suunnitelma kattaa koko Uudenmaan ja siinä esitetään kokonaiskuva maakunnan aluerakenteesta vuonna 2050. Rakennesuunnitelma on oikeusvaikutukseton seutujen kaavoja ohjaava taustavision. Suunnitelmassa osoitetaan yleispiirteisellä tasolla:

- alueet, joille maakunnan kasvu voisi sijoittua kestävästi
- liikenne- ja keskusverkon sekä
- viherrakenteen pääelementit

Toteuttamisohjelma

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Uusimaa-kaavan toteuttamisohjelma osoittaa Uudenmaan aluerakenteen kehittymisen prioriteetit. Se tarkentaa Uudenmaan rakennesuunnitelmassa esitettyä joukkoliikenteen ja maankäytön kehityskäytävien priorisointia osoittamalla, mitä liikenteen ja maankäytön hankkeita kehityskäytävät sisältävät ja miten ne ovat kytköksissä toisiinsa.

Toteuttamisohjelma on jaettu kolmeen vaiheeseen. Toteuttamisohjelman vaiheistus tukee Uusimaa-kaavan tavoitteiden mukaisesti kasvun ohjaamista kestäville vyöhykkeille siten, että ensin toteutetaan nykyistä rakennetta tukevat alueet ja yhteydet, sitten nykyistä rakennetta täydentävät alueet ja yhteydet ja vasta viimeiseksi otetaan käyttöön kokonaan uusia alueita ja yhteyksiä.

Ensimmäinen vaihe sisältää hankkeet, jotka ovat tarpeellisia jo nyt tai ovat edellytyksenä toisen vaiheen hankkeille. Ensimmäisen vaiheen liikennehankkeet perustuvat pääasiassa nykyisen maankäytön tarpeisiin tai maankäytön kasvuun nykyisessä rakenteessa. Helsingin seudun osalta ensimmäisen vaiheen infrahankkeet on MAL 2019 -työssä ajoitettu toteutettaviksi ennen vuotta 2030. Hankkeisiin kuuluvat Tuusulan osalta logistiikan poikittaisyhteys Järvenpäästä kantatielle 45 sekä Pasila – Riihimäki pääradan 2. vaihe.

Toiseen vaiheeseen sisältyvät pääsääntöisesti nykyistä rakennetta täydentävät alueet ja yhteydet. Toisen vaiheen hankkeet ajoittuvat pääsääntöisesti vuosien 2030 ja 2050 välille, mutta jotkin hankkeet saattavat käynnistyä jo aikaisemmin, jos niille järjestyy rahoitus. Toisen vaiheen hankkeisiin kuuluvat mm. Kehä IV, Lentorata ja Tallinna-tunneli.

Kolmanteen vaiheeseen sisältyvät kokonaan uudet avaukset tai sellaiset alueet ja yhteydet, joiden toteutukselle ei nykytiedon valossa ole tarvetta tai edellytyksiä ennen vuotta 2050. Kolmannen vaiheen hankkeena on esitetty mm. Itäinen radanvarsi.

Maankäytön hankkeina on tunnistettu Tuusulan osalta Focus ja Ristikytö / Kytömaa.

Kaavatyön eteneminen

Uudenmaan liitto laatii annetun palautteen pohjalta kaavaehdotuksen, joka asetetaan julkisesti nähtäville syksyllä 2019. Uusimaa-kaava on tarkoitus hyväksyä maakuntavaltuustossa loppuvuodesta 2019.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaava, muutokset luonnoksesta ehdotukseen Tuusulassa

Kasvun kestävä ohjaaminen

Jokelan merkintä on muuttunut kaavaluonnoksessa olleesta pieni keskusta - kohdemerkinnästä keskukseksi. Luonnoksen oikeusvaikutteisella liitekartalla Jokelaan osoitettu liityntäpysäköinnin kohdemerkintä on siirretty kaavakartalle.

Hyrylän ympärille merkittyä kehittämisperiaatemerkinä on hieman laajennettu Nahkelantien – Hämeentien – Koskenmäentien risteysalueen tuntumaan sekä etelään Riihikallioon, mutta kavennettu Tuusulanjoen varrelta. Kehittämisperiaatemerkinä osoitettuja alueita tulee kehittää tiiviinä asumisen, työpaikkojen ja palveluiden alueena. Ympärivuotinen asuminen sekä työpaikkarakentaminen on yleisten suunnittelumääräysten mukaan ohjattava ensisijaisesti näille alueille. Tämän

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

vyöhykkeen ulkopuolella tapahtuva asuin- ja työpaikkarakentaminen tulee ensisijaisesti sijoittua olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen.

Liikkuminen ja logistiikka, elinkeinot ja kauppa

Kaavaehdotuksessa on osoitettu Tallinna-tunnelista ainoastaan EU-rahoitteinen FinEst Link-projektin mukainen linjaus.

Tuusulan alueelle ei ole esitetty muutoksia liikenneväyliin. Tuusulan luonnosvaiheen lausunnosta huolimatta Hyrylän itäistä ohikulkutietä ei ole lisätty kaavakartalle.

Uusimaa-kaava 2050 -luonnoksessa Focus-alueelle oli merkitty kaksi tuotanto- ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen kohdemerkintää. Kiilan kiertotalousalue oli merkitty aluevarauksena. Kaavaehdotukseen on lisätty *Maa-aineshuollon kehittämisalueen* kohdemerkintä Senkkerin alueelle. Kiilan kiertotalousalueen aluevaraus on muutettu *Kiertotalouden ja jätehuollon alueen* kohdemerkinnäksi. Merkinnällä osoitetaan seudulliset jäte- ja kiertotaloustoimintojen keskittymät. Laajat alueet on osoitettu aluevarausmerkinnällä. Kohdemerkinnällä osoitetun alueen tarkka sijainti ja laajuus määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Ympäristön voimavarat ja vetovoima, ympäristöhäiriöt

Virkistysalueisiin ja luonnonsuojelualueisiin ei ole esitetty muutoksia, vaikka Tuusula lausui, että Palojoen metsän luonnonsuojelualue tulee poistaa.

Kaavaluonnoksessa osoitettiin koillis-lounais-suuntainen viheryhteys, joka sijoittui Senkkerin maa-ainesten ottoalueelle. Yhteys on siirretty on siirretty länteen päin.

Ristikytöön Tuusulan ja Keravan rajalle on lisätty viheryhteystarve.

Kaavakartalle on lisätty kohdemerkinnöin 5 - 50 hehtaarin suuruiset arvokkaat geologiset muodostumat: Korkeakallio arvokkaana kallioalueena ja Ämmähaudanmäki arvokkaana harjualueena.

Luonnoksessa osoitetut lentoliikenteen laskeutumisyöhykkeet on poistettu kaavaehdotuksesta.

Tuusulan kunnan lausunto Uusimaa-kaava 2050 -ehdotuksesta

Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien lausuntoehdotukseen (komissio 8.5.) ja lausuu lisäksi seuraavaa:

Lausunnon aiheet:

- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke
- Kehä IV, Focus -alue, Kiilan alue, Tallinna-tunneli
- Hyrylän itäinen ohikulkutie
- Lentoradan linjaus ja asema Hyrylään
- Palojoen metsän suojelumerkintä
- Temmonmäen - Lepokallion virkistysaluemerkintä
- Helsingin seudun viherkehä

Kasvun kestävä ohjaaminen, Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien lausuntoesityksen näkemykseen siitä, että taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle tulee voida asemakaavoittaa tehokasta pientalovaltaista asutusta olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuen. Tässä tilanteessa kehityksen esteeksi eivät saa tulla yleiset suunnittelumääräykset ns. valkoisella alueella. Maakuntakaavan täytyy tukea MAL 2019 suunnitelman toteuttamisedellytyksiä mukaan lukien suunnitelman ensisijaiset kehittämisvyöhykkeet.

Tuusula pitää KUUMA-kuntien tavoin erittäin tärkeänä, että maakuntakaavan selostusta tulee täydentää nyt esitettyä tarkemmalla tulkintaohjeella taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ja ns. valkoisen alueen yleisten määräysten osalta. KUUMA-kunnissa valkoisella alueella on useita taajamia, joiden paikallista kehittämistä maakuntakaava ei saa estää. Lisäksi tulee esittää suuntaviivoja, missä kulkee ero paikallisesti ja seudullisesti merkittävän asuin- ja työpaikkarakentamisen välillä esim. suhteessa kunnan kokoon ja väestökasvuun.

Tuusulan lausunto on huomioitu laajentamalla taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä Riihikallioon. Tuusulan näkemyksen mukaan vyöhykettä tulee edelleen laajentaa länteen Lahelan alueelle hyväksytyn MAL 2019 -suunnitelman mukaisen ensisijaisen kehittämisvyöhykkeen laajuudelta.

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa myös seudullisesti merkittävälle työpaikka-alueelle Sulassa. Sulan alueelle rakentuu huomattavasti työpaikkojen kerrosneliöitä, myös Tuusulan itäväylän etelä-kaakkoispuolelle, joka on maakuntakaavaehdotuksessa valkoista aluetta. Myös Vantaa on yleiskaavaluonnoksessaan merkinnyt työpaikka-alueita Vantaan kaupungin puolelle Sulaan ja Tuusulan itäväylään tukeutuen.

Lentokentän pohjoispuoli, Focus-alue on merkitty kohdemerkinnöin. Tuusulan kunta näkee, että lentokenttäkaupungin tulee olla mahdollista kehittyä paitsi etelä- myös pohjoispuoleltaan. Focus-alueelle on mahdollista sijoittaa toimintoja, jotka tukevat maakunnan ja koko valtakunnan tasolla tärkeimmän lentoaseman toimintaa.

Liikkuminen ja logistiikka

Tuusula toistaa kaavaluonnoksesta lausumansa: Kehä IV on erittäin tarpeellinen uusi tiehanke ja tärkeä Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteys, jota tulee edistää rinnan Järvenpää-Nurmijärvi -poikittaisyhteyden kanssa. Kehä IV -väylään tukeutuvan alueen asemakaavoitus on Tuusulassa vireillä ja Tuusula painottaa, että väylän toteutus voi olla käynnissä vaiheittain jo ennen vuotta 2030, kuten MAL 2019 -suunnitelmassakin on linjattu.

Kehä IV -yhteys on elintärkeä myös suunnitellulle Helsinki-Tallinna -tunnelin rahtiterminaalille, jonka sijoittumista Tuusula kuntansa alueelle kannattaa. Tuusulan kunta näkee KUUMA-kuntien tapaan, että tunnelin henkilöliikenne nivoutuu osaltaan Helsingin seudun joukkoliikennejärjestelmään ja tavaraliikenne integroidaan osaksi logistiikkaverkkoa. Tunneliyhteys tarjoaa hyvät edellytykset kehittää lentoaseman lähialuetta vahvana logistiikkatoimintojen keskittymänä. Lentoaseman pohjoispuolelle sijoittuva Kehä IV -yhteys on olennainen osa tätä kokonaisuutta ja luo vahvan poikittaisyhteyden valtatie 3 suuntaan. Tallinna-tunnelin suunnittelun edetessä tulee Tuusulan kunta ottaa mukaan suunnitteluyöhön jo varhaisessa vaiheessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Hyrylän itäinen ohikulkutie tulee lisätä kaavaan. Väylä on seudullisesti tärkeä ja sen merkitys tulee vielä korostumaan Rykmentinpuiston keskustan ja Hyrylän keskustan yhdistymisen ja rakentumisen sekä yleisemmin Tuusulanjärven itäpuolisten taajama-alueiden kehittymisen myötä. Tuusulanväylä Hyrylän keskustan kohdalla kehitetään liikenneympäristöltään kaupunkimaiseksi.

Kulomäentien merkitseminen seudullisesti merkittävänä tienä on Tuusulan kunnan näkemyksen mukainen. Tuusulan kaavoitus lausui Vantaan yleiskaavaluonnoksesta Kulomäentien osalta seuraavaa: *Tuusulan kunta näkee, että Kulomäentien (mt 152) liikenteen sujuvuutta ei tule vaarantaa. Kulomäentien tulee palvella myös seudullista liikennettä Kehä IV:n kehittyvässä käytävässä sekä vt4-kt45 -välillä. Kulomäentie Kulorastaantien ja Korson keskustan väliseltä osuudelta on merkitty Vantaan yleiskaavaluonnokseen katukuvan kehitysalueena, jonka varrelle tutkitaan tehokkaan asuntorakentamisen lisäämistä urbaanimman kaupunkirakenteen luomiseksi. Tieosuus kuitenkin yhdistää Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteyden, Tuusulanväylän ja Hämeenlinnanväylän välisen Kehä IV -osuuden Lahden moottoritille ja edelleen kohti Sipoon Bastukärriä. Tuusulan Focus-alueelle tulee rakentumaan noin miljoona kerrosneliömetriä mm. logistiikalle. Vantaan yleiskaavassa tulee huomioida kehittyvästä poikittaisyhteydestä ja Tuusulasta syntyvät vaikutukset Kulomäentien liikenteelle.*

Lentorata ja Ristikytö

Tuusula toistaa Lentoradasta ja Ristikydöstä lausumansa: Lentorata tulee suunnitella ja toteuttaa myös taajamajunaliikennettä ja pääkaupunkiseudun paikallisliikennettä palvelevana ratana. Uudelle radalle tulee toteuttaa asema Hyrylään ja rata tulee linjata sitovana merkintänä siten, että se kulkee Uusimaa -kaavassa Hyrylän kautta. Myös KUUMA-kunnat lausunnossaan toteavat, että Lentoradan lähiliikennepotentiaali tulee selvittää perusteellisesti ennen radan sijainnin ja käyttötarkoituksen merkitsemistä sitovasti kartalle. Toteutuessaan lähi- ja kaukoliikenneyhteytenä Lentorata tarjoaisi merkittäviä kehittämis- ja tiivistämismahdollisuuksia raidekäytävän asemanseuduille. Hyrylä voitaisiin kytkeä lähijunaliikenteen piiriin.

Lentorata tulee linjata Hyrylän jälkeen siten, että se yhtyy pää- ja oikorataan Ristikydössä, jonne on mahdollista toteuttaa uusi merkittävä vaihtoasema ja taajamarakennetta maakuntakaavan tavoitevuoden jälkeen. Näin merkittävien infrapanostusten osalta tulee ennakoida tulevaisuuden tarpeita maakuntakaavan tavoitevuotta pidemmälle.

Elinkeinot ja kauppa

Focus-alueen seudullisen vähittäiskaupan suuryksikkömerkinnän osalta Tuusula toistaa lausumansa. Uusimaa-kaavan 2050 suunnitteluperiaatteiden mukaan kaavalla tuetaan elinkeinoelämän toiminta- ja kehittymisedellytyksiä maakunnan erityyppisillä alueilla ja mahdollistetaan erityispiirteiden hyödyntäminen. Koska alue rajautuu Suomen suurimpaan ja tärkeimpään lentoasemaan sekä vilkkaiden liikenneväylien solmukohtaan, tulee tätä sijaintitekijää pystyä hyödyntämään alueen kaupallisen konseptin suunnittelussa. Focus-alueella toiminnan tulee tukeutua lentokentän ja erityisesti matkustajaliikenteen avaamiin mahdollisuuksiin, mutta vastavuoroisesti alueen kehittämisen tulee tukea lentoaseman kilpailukykyä ja palvelutarjontaa. Alue on myös liikenteellisen sijaintinsa ja erilaisten tavaraliikenteen lentokenttäintegraatiomahdollisuuksien puolesta otollinen erilaisten varastomyymälä-

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

ja verkkokaupakonseptien kehittämiseen, joissa logistiikka on keskiössä. Maakuntakaavan tulee edistää ja mahdollistaa näiden uudenlaisten ja kehittyvien kaupan konseptien sekä liiketoimintamallien syntyminen.

Maa-ainesten ottoalueen kohdemerkinnän lisäystä pidetään hyvänä. Mutta Kiilan kiertotalousalueen merkinnän muuttuminen aluevarauksesta kohdemerkinnäksi antaa kuvan alueen merkityksen ja laajuuden supistumisesta, jota Tuusula ei näe oikeansuuntaisena muutoksena.

Ympäristön voimavarat ja vetovoima

Palojoen metsän luonnonsuojelualue

Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien näkemykseen luonnonsuojelualueista: Suojelualueiden rajauksia on tarkistettu ja uusia suojelualueita on osoitettu selvitystulosten perusteella. KUUMA-kunnat näkevät, että suojelualueiden osoittamisen tulee perustua yhtenäisiin kriteereihin koko kaavan alueella ja lisäksi tulee varmistua, että kaavassa osoitetut suojelukohteet ovat todella maakunnallisia ja että niiden rajaukset koskevat vain maakunnallisesti arvokkaita kohteita. Tämä korostuu etenkin suojelualueen sijaitessa hyvin saavutettavalla alueella, jonka maankäyttöä maakuntakaavan tavoitteiden mukaan tulee tiivistää. Esimerkki tällaisesta kohteesta on Tuusulassa aseman läheisyydessä Jokelan suojelualue rataan rajautuen.

Maakuntakaavaan ei tule merkitä Palojoen metsän luonnonsuojelualueita. Enviro Oy:n tekemän Jokelan Hevoskylän -luontoselvityksen (2015) mukaan alueen kohteet eivät täytä maakunnallisia LAKU-kriteerejä. Luonnonsuojelualueen osoittaminen alle kahden kilometrin päähän Jokelan juna-asemasta, ei tue Uusimaa-kaava 2050 tavoitteita ilmastonmuutoksen vastaisesta kestävästä kasvun ohjaamisesta. Kasvu tulee esittää kestäville vyöhykkeille, seutukeskuksiin, asemanseuduille ja muihin joukkoliikenteen solmukohtiin. Uusimaa-kaava 2050 tavoitteina on myös elinvoimaisten keskuksien verkosto ja keskusten monipuolisen asumisen kehittymisen tukeminen.

Vireillä olevassa Tuusulan yleiskaava 2040 -ehdotuksessa turvataan luontoarvot paikallisesti luonnonsuojelullisesti arvokkaalla merkinnällä (sl) Palojoen varrella (noin 14 ha) yhtyen etelässä Lepänojan luonnonsuojelualueeseen. Näin turvataan puronvarren tärkeä ekologinen yhteys. Lisäksi yleiskaavaehdotukseen on merkitty kahden tärkeimmän viitasammakkolammen ympäristö (noin 6 ha ja 2 ha) sl-merkinnöin. Hevoskylän aluevarausmääräyksessä määrätään ottamaan huomioon luontoarvot. Nämä alueet on osoitettu yleiskaavaehdotukseen Environ Palojoen molemmin puolin tekemien luontoselvitysten perusteella (Jokelan hevoskylän luontoselvitys 2015 ja Tuusulan Jokelan kartanon alueen luontoselvitys 2014).

Palojoen metsän alueella on vireillä Jokelan hevoskylä -asemakaavan laadinta. Alueelle tavoitellaan asumisen, hevosarrastamisen ja -elinkeinojen yhdistävää toteutusta. Alueelle tehdään suunnitteluperiaatteet, joiden pohjalta edetään vaiheittain toteutettaviin asemakaavoihin. Alustavien maankäyttöideoiden pohjalla on ollut viherverkoston ja hevosasumisen yhdistävä suunnittelu. Maankäyttöideoiden pohjalta olemassa olevien lampien läheisyyteen on mietitty hevosreittejä ja Palojoen läheisyyteen metsälaitumia. Näin voidaan turvata myös alueen luontoarvot.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Jokela profiloituu hevosystävällisenä alueena, muun muassa lukiossa on mahdollisuus opiskella hevoslinjalla. Aseman läheisyys mahdollistaa uuden tyyppisen asumisen hevoskylässä ja samanaikaisesti työssä käynnin pääkaupunkiseudulla sekä harrastustoimintaan kulkemisen julkisilla liikennevälineillä. Myös hevosen pitäminen omassa pihapiirissä kiinnostaa tehtyjen markkinavuoropuheluiden myötä. Näin vältetään liikkuminen asunnon ja hevosen vuokratallin välillä. Hevosharrastajia on paljon pääkaupunkiseudulla, jossa hevosen pitäminen lähellä asumista ei ole mahdollista. Hevoskylätoiminta myös edesauttaa omalta osaltaan maatalouselinympäristön säilymistä.

Temmonmäen – Lepokallion virkistysalue

Jokelan Temmonmäen - Lepokallion virkistysalue on jokelalaisille tärkeä ulkoilualue, mutta Tuusulan kunta ei näe kohdetta seudullisesti merkittävänä. Alue on turvattu virkistyskäyttöön Jokelan osayleiskaavassa ja vireillä olevassa Tuusulan yleiskaava 2040:ssä. Aluetta ei uhkaa rakentaminen. Kuitenkin maakuntakaavan mittatarkkuus ja edellisiä maakuntakaavoja yleispiirteisempi ratkaisu huomioiden kohde tulee poistaa Uusimaa-kaava 2050:stä, Helsingin seudun vaihemaakuntakaavasta.

Ristikytöön on lisätty voimassa olevassa maakuntakaavassakin esitetty poikittainen viheryhteys. Yhteyden toteuttaminen on haastavaa moottoritien, oiko- ja pääradan vuoksi.

Helsingin seudun viherkehä

Tuusulan kunta yhtyy Kuuma-kuntien näkemykseen siitä, että Helsingin seudun viherkehän merkinnät tulee poistaa. Yleisten suunnittelumääräysten mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Helsingin seudun viherkehän kokonaisuuden kehittäminen. Viheryhteydet ovat yli kuntarajojen jatkuvia eli seudullisia. Näin ollen niiden suunnittelu ei voi jäädä kunnan yksityiskohtaisemman suunnittelun varaan, vaan maakuntakaavan viheryhteysmerkinnän ja sen sijainnin tulee perustua yhteisesti hyväksytyyn useiden kuntien suunnitelmaan. Tällaista suunnitelmaa ei kuitenkaan ole tehty, joten Helsingin seudun viherkehän merkinnät tulee poistaa.

KUUMA-kunnat eivät halua profiloitua pääosin pääkaupunkiseutua palvelevana Helsingin seudun viherkehänä. KUUMA-kunnat eivät halua yksityiskohtaisempaan kaavoitukseensa selvittämisen- ja suunnitteluvaihtoehtoja Helsingin seudun viherkehän takia.

Muuta

Tuusula KUUMA-kuntien lausunnossa esitetyn tavoin näkee, että kaavakartan kaikki merkinnät tulee olla luettavissa valitulla mittakaavatasolla. Esimerkiksi merkittävien kulttuuriympäristöjen kohdemerkinnällä esitettävien alueiden pinta-alan ylärajaa tulee nostaa. Merkinnät eivät saa jäädä toisten merkintöjen alle, esimerkiksi Jokelan tiilitehdas sekä Klaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue eivät erotu kaavakartalta.

Tuusula kiinnittää huomiota liitekarttojen sisältöön ja selitteisiin. Esimerkiksi selite liitekartalla L2 –joukkoliikenne on vajavainen kartan sisältöön verrattuna. Ovatko esimerkiksi laivaväylät tai Tallinna-tunnelin tavaraterminalista lähtevä pintaratayhteys Hanko-radalle joukkoliikenteen osia?

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Yhteenveto

Tuusulan kunta edellyttää seuraavia muutoksia Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaehdotukseen:

- Taajamatoimintojen suhdetta ns. valkoisiin alueisiin tulee täsmentää
- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa Lahelaan ja Sulaan
- Kehä IV:sta tulee painottaa maakunnallisesti merkittävänä väylänä ja Focusta maakunnallisena logistiikka-alueena, jonne tulee sallia monimuotoisia kaupan konsepteja. Yhteys Tallinna-tunneliin on merkittävä.
- Hyrylän itäinen ohikulkutie tulee lisätä kaavaan
- Lentorata tulee merkitä sitovana Hyrylään, sekä edelleen Ristikytöön
- Kiilan kiertotalousalueen muuttuminen aluevarauksesta kohdemerkinnällä osoitetuksi ei tue Tuusulan näkemystä alueen kehittymisestä
- Palojoen metsän luonnonsuojelualue tulee poistaa
- Temmonmäen - Lepokallion virkistysalue tulee poistaa
- Helsingin seudun viherkehä -merkintä tulee poistaa

..

Ehdotus

Esittelijä: Pia Sjöroos, kaavoituspäällikkö

Kuntakehityslautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto päättää

- antaa Uusimaa-kaava 2050 -ehdotuksesta edellä esitetyn lausunnon.

Puheenjohtajan avattua asiasta keskustelun Jari Anttalainen esitti, että lausuntoon lisätään teksti:

"Kaavaan on lisättävä myös Finest Bay Area -rautatietunnelin mukainen linjaus, jonka suunniteltu reitti kulkee Tallinnasta Espoon Otaniemen kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle tai Otaniemestä Pasilan kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle."

Kuntakehityslautakunta hyväksyi lisäsesityksen yksimielisesti.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Lisäksi kuntakehityslautakunta päätti lisätä lausuntoon teksti

- Kaavaan on lisättävä myös Finest Bay Area -rautatietunnelin mukainen linjaus, jonka suunniteltu reitti kulkee Tallinnasta Espoon Otaniemen kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle tai Otaniemestä Pasilan kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Merkittiin, että puheenjohtaja Mika Mäki-Kuhna ja jäsen Riitta Nybäck poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 19.19. Kokouksen puheenjohtajana jatkoi varapuheenjohtaja Liisa Sorri.

Kunnanhallitus, 20.05.2019, § 195

Valmistelijat / lisätiedot:
Henna Lindström

Liitteet

- 1 Linkit Uusimaa-kaava 2050 -ehdotuksen materiaaleihin, khall 20.5.2019
- 2 Uusimaa-kaava 2050 -ehdotus, kaavakarttaote, khall 20.5.2019
- 3 Uusimaa-kaava 2050 -ehdotus, merkinnät ja määräykset, khall 20.5.2019
- 4 KUUMA lausunto kaavaehdotuksesta, khall 20.5.2019

Ehdotus

Esittelijä: Harri Lipasti, kansliapäällikkö

Kunnanhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- antaa Uusimaa-kaava 2050 -ehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Tuusulan kunnan lausunto Uusimaa-kaava 2050 -ehdotuksesta

Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien lausuntoehdotukseen (komissio 8.5.) ja lausuu lisäksi seuraavaa:

Lausunnon aiheet:

- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke
- Kehä IV, Focus -alue, Kiilan alue, Tallinna-tunneli
- Hyrylän itäinen ohikulkutie
- Lentoradan linjaus ja asema Hyrylään
- Palojoen metsän suojelumerkintä
- Temmonmäen - Lepokallion virkistysaluemerkintä
- Helsingin seudun viherkehä

Kasvun kestävä ohjaaminen, Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke

Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien lausuntoesityksen näkemykseen siitä, että taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle tulee voida asemakaavoittaa tehokasta pientalovaltaista asutusta olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuen. Tässä tilanteessa kehityksen esteeksi eivät saa tulla yleiset

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

suunnittelumääräykset ns. valkoisella alueella. Maakuntakaavan täytyy tukea MAL 2019 suunnitelman toteuttamisedellytyksiä mukaan lukien suunnitelman ensisijaiset kehittämisvyöhykkeet.

Tuusula pitää KUUMA-kuntien tavoin erittäin tärkeänä, että maakuntakaavan selostusta tulee täydentää nyt esitettyä tarkemmalla tulkintaohjeella taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ja ns. valkoisen alueen yleisten määräysten osalta. KUUMA-kunnissa valkoisella alueella on useita taajamia, joiden paikallista kehittämistä maakuntakaava ei saa estää. Lisäksi tulee esittää suuntaviivoja, missä kulkee ero paikallisesti ja seudullisesti merkittävän asuin- ja työpaikkarakentamisen välillä esim. suhteessa kunnan kokoon ja väestökasvuun.

Tuusulan lausunto on huomioitu laajentamalla taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä Riihikallioon. Tuusulan näkemyksen mukaan vyöhykettä tulee edelleen laajentaa länteen Lahelan alueelle hyväksytyt MAL 2019 -suunnitelman mukaisen ensisijaisen kehittämisvyöhykkeen laajuudelta.

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa myös seudullisesti merkittävälle työpaikka-alueelle Sulassa. Sulan alueelle rakentuu huomattavasti työpaikkojen kerrosneliöitä, myös Tuusulan itäväylän etelä-kaakkoispuolelle, joka on maakuntakaavaehdotuksessa valkoista aluetta. Myös Vantaa on yleiskaavaluonnoksessaan merkinnyt työpaikka-alueita Vantaan kaupungin puolelle Sulaan ja Tuusulan itäväylään tukeutuen.

Lentokentän pohjoispuoli, Focus-alue on merkitty kohdemerkinnöin. Tuusulan kunta näkee, että lentokenttäkaupungin tulee olla mahdollista kehittyä paitsi etelä- myös pohjoispuoleltaan. Focus-alueelle on mahdollista sijoittaa toimintoja, jotka tukevat maakunnan ja koko valtakunnan tasolla tärkeimmän lentoaseman toimintaa.

Liikkuminen ja logistiikka

Tuusula toistaa kaavaluonnoksesta lausumansa: Kehä IV on erittäin tarpeellinen uusi tiehanke ja tärkeä Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteys, jota tulee edistää rinnan Järvenpää-Nurmijärvi -poikittaisyhteyden kanssa. Kehä IV -väylään tukeutuvan alueen asemakaavoitus on Tuusulassa vireillä ja Tuusula painottaa, että väylän toteutus voi olla käynnissä vaiheittain jo ennen vuotta 2030, kuten MAL 2019 -suunnitelmassakin on linjattu.

Kehä IV -yhteys on elintärkeä myös suunnitellulle Helsinki - Tallinna -tunnelin rahtiterminaalille, jonka sijoittumista Tuusula kuntansa alueelle kannattaa. Tuusulan kunta näkee KUUMA-kuntien tapaan, että tunnelin henkilöliikenne nivoutuu osaltaan Helsingin seudun joukkoliikennejärjestelmään ja tavaraliikenne integroidaan osaksi logistiikkaverkkoa. Tunneliyhteys tarjoaa hyvät edellytykset kehittää lentoaseman lähialuetta vahvana logistiikkatoimintojen keskittymänä. Lentoaseman pohjoispuolelle sijoittuva Kehä IV -yhteys on olennainen osa tätä kokonaisuutta ja luo vahvan poikittaisyhteyden valtatie 3 suuntaan. Tallinna-tunnelin suunnittelun edetessä tulee Tuusulan kunta ottaa mukaan suunnittelutyöhön jo varhaisessa vaiheessa.

Uusimaa-kaava 2050:een on lisättävä myös Finest Bay Area -rautatietunnelin mukainen linjaus, jonka suunniteltu reitti kulkee Tallinnasta Espoon Otaniemen kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle tai Otaniemestä Pasilan kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Hyrylän itäinen ohikulkutie tulee lisätä kaavaan. Väylä on seudullisesti tärkeä ja sen merkitys tulee vielä korostumaan Rykmentinpuiston keskustan ja Hyrylän keskustan yhdistymisen ja rakentumisen sekä yleisemmin Tuusulanjärven itäpuolisten taajama-alueiden kehittymisen myötä. Tuusulanväylä Hyrylän keskustan kohdalla kehitetään liikenneympäristöltään kaupunkimaiseksi.

Kulomäentien merkitseminen seudullisesti merkittävänä tienä on Tuusulan kunnan näkemyksen mukainen. Tuusulan kaavoitus lausui Vantaan yleiskaavaluonnoksesta Kulomäentien osalta seuraavaa: *Tuusulan kunta näkee, että Kulomäentien (mt 152) liikenteen sujuvuutta ei tule vaarantaa. Kulomäentien tulee palvella myös seudullista liikennettä Kehä IV:n kehittyvässä käytävässä sekä vt4-kt45 -välillä. Kulomäentie Kulorastaantien ja Korson keskustan väliseltä osuudelta on merkitty Vantaan yleiskaavaluonnokseen katukuvan kehitysalueena, jonka varrelle tutkitaan tehokkaan asuntorakentamisen lisäämistä urbaanimman kaupunkirakenteen luomiseksi. Tieosuus kuitenkin yhdistää Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteyden, Tuusulanväylän ja Hämeenlinnanväylän välisen Kehä IV -osuuden Lahden moottoritille ja edelleen kohti Sipoon Bastukärriä. Tuusulan Focus-alueelle tulee rakentumaan noin miljoona kerrosneliömetriä mm. logistiikalle. Vantaan yleiskaavassa tulee huomioida kehittyvästä poikittaisyhteydestä ja Tuusulasta syntyvät vaikutukset Kulomäentien liikenteelle.*

Lentorata ja Ristikytö

Tuusula toistaa Lentoradasta ja Ristikydöstä lausumansa: Lentorata tulee suunnitella ja toteuttaa myös taajamajunaliikennettä ja pääkaupunkiseudun paikallisliikennettä palvelevana ratana. Uudelle radalle tulee toteuttaa asema Hyrylään ja rata tulee linjata sitovana merkintänä siten, että se kulkee Uusimaa -kaavassa Hyrylän kautta. Myös KUUMA-kunnat lausunnossaan toteavat, että Lentoradan lähiliikennepotentiaali tulee selvittää perusteellisesti ennen radan sijainnin ja käyttötarkoituksen merkitsemistä sitovasti kartalle. Toteutuessaan lähi- ja kaukoliikenneyhteytenä Lentorata tarjoaisi merkittäviä kehittämis- ja tiivistämismahdollisuuksia raidekäytävän asemanseduille. Hyrylä voitaisiin kytkeä lähijunaliikenteen piiriin.

Lentorata tulee linjata Hyrylän jälkeen siten, että se yhtyy pää- ja oikorataan Ristikydössä, jonne on mahdollista toteuttaa uusi merkittävä vaihtoasema ja taajamarakennetta maakuntakaavan tavoitevuoden jälkeen. Näin merkittävien infrapanostusten osalta tulee ennakoida tulevaisuuden tarpeita maakuntakaavan tavoitevuotta pidemmälle.

Elinkeinot ja kauppa

Focus-alueen seudullisen vähittäiskaupan suuryksikkömerkinnän osalta Tuusula toistaa lausumansa. Uusimaa-kaavan 2050 suunnitteluperiaatteiden mukaan kaavalla tuetaan elinkeinoelämän toiminta- ja kehittymisedellytyksiä maakunnan erityyppisillä alueilla ja mahdollistetaan erityispiirteiden hyödyntäminen. Koska alue rajautuu Suomen suurimpaan ja tärkeimpään lentoasemaan sekä vilkkaiden liikenneväylien solmukohtaan, tulee tätä sijaintitekijää pystyä hyödyntämään alueen kaupallisen konseptin suunnittelussa. Focus-alueella toiminnan tulee tukeutua lentokentän ja erityisesti matkustajaliikenteen avaamiin mahdollisuuksiin, mutta vastavuoroisesti alueen kehittämisen tulee tukea lentoaseman kilpailukykyä ja palvelutarjontaa. Alue on myös liikenteellisen sijaintinsa ja erilaisten tavaraliikenteen lentokenttäintegraatiomahdollisuuksien puolesta otollinen erilaisten varastomyymälä-

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

ja verkkokaupakonseptien kehittämiseen, joissa logistiikka on keskiössä. Maakuntakaavan tulee edistää ja mahdollistaa näiden uudenlaisten ja kehittyvien kaupan konseptien sekä liiketoimintamallien syntyminen.

Maa-ainesten ottoalueen kohdemerkinnän lisäystä pidetään hyvänä. Mutta Kiilan kiertotalousalueen merkinnän muuttuminen aluevarauksesta kohdemerkinnäksi antaa kuvan alueen merkityksen ja laajuuden supistumisesta, jota Tuusula ei näe oikeansuuntaisena muutoksena.

Ympäristön voimavarat ja vetovoima

Palojoen metsän luonnonsuojelualue

Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien näkemykseen luonnonsuojelualueista: Suojelualueiden rajauksia on tarkistettu ja uusia suojelualueita on osoitettu selvitystulosten perusteella. KUUMA-kunnat näkevät, että suojelualueiden osoittamisen tulee perustua yhtenäisiin kriteereihin koko kaavan alueella ja lisäksi tulee varmistua, että kaavassa osoitetut suojelukohteet ovat todella maakunnallisia ja että niiden rajaukset koskevat vain maakunnallisesti arvokkaita kohteita. Tämä korostuu etenkin suojelualueen sijaitessa hyvin saavutettavalla alueella, jonka maankäyttöä maakuntakaavan tavoitteiden mukaan tulee tiivistää. Esimerkki tällaisesta kohteesta on Tuusulassa aseman läheisyydessä Jokelan suojelualue rataan rajautuen.

Maakuntakaavaan ei tule merkitä Palojoen metsän luonnonsuojelualueita. Enviro Oy:n tekemän Jokelan Hevoskylän -luontoselvityksen (2015) mukaan alueen kohteet eivät täytä maakunnallisia LAKU-kriteerejä. Luonnonsuojelualueen osoittaminen alle kahden kilometrin päähän Jokelan juna-asemasta, ei tue Uusimaa-kaava 2050 tavoitteita ilmastonmuutoksen vastaisesta kestävästä kasvun ohjaamisesta. Kasvu tulee esittää kestäville vyöhykkeille, seutukeskuksiin, asemanseuduille ja muihin joukkoliikenteen solmukohtiin. Uusimaa-kaava 2050 tavoitteina on myös elinvoimaisten keskuksien verkosto ja keskusten monipuolisen asumisen kehittymisen tukeminen.

Vireillä olevassa Tuusulan yleiskaava 2040 -ehdotuksessa turvataan luontoarvot paikallisesti luonnonsuojelullisesti arvokkaalla merkinnällä (sl) Palojoen varrella (noin 14 ha) yhtyen etelässä Lepänojan luonnonsuojelualueeseen. Näin turvataan puronvarren tärkeä ekologinen yhteys. Lisäksi yleiskaavaehdotukseen on merkitty kahden tärkeimmän viitasammakkolammen ympäristö (noin 6 ha ja 2 ha) sl-merkinnöin. Hevoskylän aluevarausmääräyksessä määrätään ottamaan huomioon luontoarvot. Nämä alueet on osoitettu yleiskaavaehdotukseen Environ Palojoen molemmin puolin tekemien luontoselvitysten perusteella (Jokelan hevoskylän luontoselvitys 2015 ja Tuusulan Jokelan kartanon alueen luontoselvitys 2014).

Palojoen metsän alueella on vireillä Jokelan hevoskylä -asemakaavan laadinta. Alueelle tavoitellaan asumisen, hevosarrastamisen ja -elinkeinojen yhdistävää toteutusta. Alueelle tehdään suunnitteluperiaatteet, joiden pohjalta edetään vaiheittain toteutettaviin asemakaavoihin. Alustavien maankäyttöideoiden pohjalta on ollut viherverkoston ja hevosasumisen yhdistävä suunnittelu. Maankäyttöideoiden pohjalta olemassa olevien lampien läheisyyteen on mietitty hevosreittejä ja Palojoen läheisyyteen metsälaitumia. Näin voidaan turvata myös alueen luontoarvot.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Jokela profiloituu hevosystävällisenä alueena, muun muassa lukiossa on mahdollisuus opiskella hevoslinjalla. Aseman läheisyys mahdollistaa uuden tyyppisen asumisen hevoskylässä ja samanaikaisesti työssä käynnin pääkaupunkiseudulla sekä harrastustoimintaan kulkemisen julkisilla liikennevälineillä. Myös hevosen pitäminen omassa pihapiirissä kiinnostaa tehtyjen markkinavuoropuheluiden myötä. Näin vältetään liikkuminen asunnon ja hevosen vuokratallin välillä. Hevosharrastajia on paljon pääkaupunkiseudulla, jossa hevosen pitäminen lähellä asumista ei ole mahdollista. Hevoskylätoiminta myös edesauttaa omalta osaltaan maatalouselinympäristön säilymistä.

Temmonmäen - Lepokallion virkistysalue

Jokelan Temmonmäen - Lepokallion virkistysalue on jokelalaisille tärkeä ulkoilualue, mutta Tuusulan kunta ei näe kohdetta seudullisesti merkittävänä. Alue on turvattu virkistyskäyttöön Jokelan osayleiskaavassa ja vireillä olevassa Tuusulan yleiskaava 2040:ssä. Aluetta ei uhkaa rakentaminen. Kuitenkin maakuntakaavan mittatarkkuus ja edellisiä maakuntakaavoja yleispiirteisempi ratkaisu huomioiden kohde tulee poistaa Uusimaa-kaava 2050:stä, Helsingin seudun vaihemaakuntakaavasta.

Ristikytöön on lisätty voimassa olevassa maakuntakaavassakin esitetty poikittainen viheryhteys. Yhteyden toteuttaminen on haastavaa moottoritien, oiko- ja pääradan vuoksi.

Helsingin seudun viherkehä

Tuusulan kunta yhtyy Kuuma-kuntien näkemykseen siitä, että Helsingin seudun viherkehän merkinnät tulee poistaa. Yleisten suunnittelumääräysten mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Helsingin seudun viherkehän kokonaisuuden kehittäminen. Viheryhteydet ovat yli kuntarajojen jatkuvia eli seudullisia. Näin ollen niiden suunnittelu ei voi jäädä kunnan yksityiskohtaisemman suunnittelun varaan, vaan maakuntakaavan viheryhteyksimerkinnän ja sen sijainnin tulee perustua yhteisesti hyväksytyyn useiden kuntien suunnitelmaan. Tällaista suunnitelmaa ei kuitenkaan ole tehty, joten Helsingin seudun viherkehän merkinnät tulee poistaa.

KUUMA-kunnat eivät halua profiloitua pääosin pääkaupunkiseutua palvelevana Helsingin seudun viherkehänä. KUUMA-kunnat eivät halua yksityiskohtaisempaan kaavoitukseensa selvittämisen- ja suunnitteluvaihtoehtoja Helsingin seudun viherkehän takia.

Muuta

Tuusula KUUMA-kuntien lausunnossa esitetyn tavoin näkee, että kaavakartan kaikki merkinnät tulee olla luettavissa valitulla mittakaavatasolla. Esimerkiksi merkittävien kulttuuriympäristöjen kohdemerkinnällä esitettävien alueiden pinta-alan ylärajaa tulee nostaa. Merkinnät eivät saa jäädä toisten merkintöjen alle, esimerkiksi Jokelan tiilitehdas sekä Klaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue eivät erotu kaavakartalta.

Tuusula kiinnittää huomiota liitekarttojen sisältöön ja selitteisiin. Esimerkiksi selite liitekartalla L2 -joukkoliikenne on vajavainen kartan sisältöön verrattuna. Ovatko esimerkiksi laivaväylät tai Tallinna-tunnelin tavaraterminalista lähtevä pintaratayhteys Hanko-radalle joukkoliikenteen osia?

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Yhteenveto

Tuusulan kunta edellyttää seuraavia muutoksia Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaehdotukseen:

- Taajamatoimintojen suhdetta ns. valkoisiin alueisiin tulee täsmentää
- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa Lahelaan ja Sulaan
- Kehä IV:sta tulee painottaa maakunnallisesti merkittävänä väylänä ja Focusta maakunnallisena logistiikka-alueena, jonne tulee sallia monimuotoisia kaupan konsepteja. Yhteys Tallinna-tunneliin on merkittävä.
- Hyrylän itäinen ohikulkutie tulee lisätä kaavaan
- Lentorata tulee merkitä sitovana Hyrylään, sekä edelleen Ristikytöön
- Kiilan kiertotalousalueen muuttuminen aluevarauksesta kohdemerkinnällä osoitetuksi ei tue Tuusulan näkemystä alueen kehittymisestä
- Palojoen metsän luonnonsuojelualue tulee poistaa
- Temmonmäen - Lepokallion virkistysalue tulee poistaa
- Helsingin seudun viherkehä -merkintä tulee poistaa
- Kaavaan on lisättävä myös Finest Bay Area -rautatietunnelin mukainen linjaus.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Valtuusto, 10.06.2019, § 85

Liitteet

- 1 Uusimaa-kaava 2050 -ehdotus, merkinnät ja määräykset, valt 10.6.2019
- 2 KUUMA lausunto kaavaehdotuksesta, valt 10.6.2019
- 3 Uusimaa-kaava 2050 -ehdotus, kaavakarttaote, valt 10.6.2019
- 4 Linkit Uusimaa-kaava 2050 -ehdotuksen materiaaleihin, valt 10.6.2019

Ehdotus

Valtuusto päättää

- antaa Uusimaa-kaava 2050 -ehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Tuusulan kunnan lausunto Uusimaa-kaava 2050 -ehdotuksesta

Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien lausuntoehdotukseen (komissio 8.5.) ja lausuu lisäksi seuraavaa:

Lausunnon aiheet:

- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke
- Kehä IV, Focus -alue, Kiilan alue, Tallinna-tunneli
- Hyrylän itäinen ohikulkutie
- Lentoradan linjaus ja asema Hyrylään
- Palojoen metsän suojelumerkintä
- Temmonmäen - Lepokallion virkistysalueluumerkintä
- Helsingin seudun viherkehä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kasvun kestävä ohjaaminen, Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke

Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien lausuntoesityksen näkemykseen siitä, että taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle tulee voida asemakaavoittaa tehokasta pientalovaltaista asutusta olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuen. Tässä tilanteessa kehityksen esteeksi eivät saa tulla yleiset suunnittelumääräykset ns. valkoisella alueella. Maakuntakaavan täytyy tukea MAL 2019 suunnitelman toteuttamisedellytyksiä mukaan lukien suunnitelman ensisijaiset kehittämisvyöhykkeet.

Tuusula pitää KUUMA-kuntien tavoin erittäin tärkeänä, että maakuntakaavan selostusta tulee täydentää nyt esitettyä tarkemmalla tulkintaohjeella taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ja ns. valkoisen alueen yleisten määräysten osalta. KUUMA-kunnissa valkoisella alueella on useita taajamia, joiden paikallista kehittämistä maakuntakaava ei saa estää. Lisäksi tulee esittää suuntaviivoja, missä kulkee ero paikallisesti ja seudullisesti merkittävän asuin- ja työpaikkarakentamisen välillä esim. suhteessa kunnan kokoon ja väestökasvuun.

Tuusulan lausunto on huomioitu laajentamalla taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä Riihikallioon. Tuusulan näkemyksen mukaan vyöhykettä tulee edelleen laajentaa länteen Lahelan alueelle hyväksytyyn MAL 2019 -suunnitelman mukaisen ensisijaisen kehittämisvyöhykkeen laajuudelta. Tuusulan kunta suhtautuu myönteisesti Tallinna-tunnelin ja rahtiterminaalin sijoittamiseen kunnan alueelle.

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa myös seudullisesti merkittävälle työpaikka-alueelle Sulassa. Sulan alueelle rakentuu huomattavasti työpaikkojen kerrosneliöitä, myös Tuusulan itäväylän etelä-kaakkoispuolelle, joka on maakuntakaavaehdotuksessa valkoista aluetta. Myös Vantaa on yleiskaavaluonnoksessaan merkinnyt työpaikka-alueita Vantaan kaupungin puolelle Sulaan ja Tuusulan itäväylään tukeutuen.

Lentokentän pohjoispuoli, Focus-alue on merkitty kohdemerkinnöin. Tuusulan kunta näkee, että lentokenttäkaupungin tulee olla mahdollista kehittyä paitsi etelä- myös pohjoispuoleltaan. Focus-alueelle on mahdollista sijoittaa toimintoja, jotka tukevat maakunnan ja koko valtakunnan tasolla tärkeimmän lentoaseman toimintaa.

Liikkuminen ja logistiikka

Tuusula toistaa kaavaluonnoksesta lausumansa: Kehä IV on erittäin tarpeellinen uusi tiehanke ja tärkeä Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteys, jota tulee edistää rinnan Järvenpää-Nurmijärvi -poikittaisyhteyden kanssa. Kehä IV -väylään tukeutuvan alueen asemakaavoitus on Tuusulassa vireillä ja Tuusula painottaa, että väylän toteutus voi olla käynnissä vaiheittain jo ennen vuotta 2030, kuten MAL 2019 -suunnitelmassakin on linjattu.

Kehä IV -yhteys on elintärkeä myös suunnitellulle Helsinki - Tallinna -tunnelin rahtiterminaalille, jonka sijoittumista Tuusula kuntansa alueelle kannattaa. Tuusulan kunta näkee KUUMA-kuntien tapaan, että tunnelin henkilöliikenne nivoutuu osaltaan Helsingin seudun joukkoliikennejärjestelmään ja tavaraliikenne integroidaan osaksi logistiikkaverkkoa. Tunneliyhteys tarjoaa hyvät edellytykset kehittää lentoaseman lähialuetta vahvana logistiikkatoimintojen keskittymänä. Lentoaseman pohjoispuolelle sijoittuva Kehä IV -yhteys on olennainen osa tätä kokonaisuutta ja luo vahvan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

poikittaisyhteyden valtatie 3 suuntaan. Tallinna-tunnelin suunnittelun edetessä tulee Tuusulan kunta ottaa mukaan suunnittelutyöhön jo varhaisessa vaiheessa.

Uusimaa-kaava 2050:een on lisättävä myös Finest Bay Area -rautatietunnelin mukainen linjaus, jonka suunniteltu reitti kulkee Tallinnasta Espoon Otaniemen kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle tai Otaniemesta Pasilan kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle.

Hyrylän itäinen ohikulkutie tulee lisätä kaavaan. Väylä on seudullisesti tärkeä ja sen merkitys tulee vielä korostumaan Rykmentinpuiston keskustan ja Hyrylän keskustan yhdistymisen ja rakentumisen sekä yleisemmin Tuusulanjärven itäpuolisten taajama-alueiden kehittymisen myötä. Tuusulanväylä Hyrylän keskustan kohdalla kehitetään liikenneympäristöltään kaupunkimaiseksi.

Kulomäentien merkitseminen seudullisesti merkittävänä tienä on Tuusulan kunnan näkemyksen mukainen. Tuusulan kaavoitus lausui Vantaan yleiskaavaluonnoksesta Kulomäentien osalta seuraavaa: *Tuusulan kunta näkee, että Kulomäentien (mt 152) liikenteen sujuvuutta ei tule vaarantaa. Kulomäentien tulee palvella myös seudullista liikennettä Kehä IV:n kehittyvässä käytävässä sekä vt4-kt45 -välillä. Kulomäentie Kulorastaantien ja Korson keskustan väliseltä osuudelta on merkitty Vantaan yleiskaavaluonnokseen katukuvan kehitysalueena, jonka varrelle tutkitaan tehokkaan asuntorakentamisen lisäämistä urbaanimman kaupunkirakenteen luomiseksi. Tieosuus kuitenkin yhdistää Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteyden, Tuusulanväylän ja Hämeenlinnanväylän välisen Kehä IV -osuuden Lahden moottoritille ja edelleen kohti Sipoon Bastukärriä. Tuusulan Focus-alueelle tulee rakentumaan noin miljoona kerrosneliömetriä mm. logistiikalle. Vantaan yleiskaavassa tulee huomioida kehittyvästä poikittaisyhteydestä ja Tuusulasta syntyvät vaikutukset Kulomäentien liikenteelle.*

Lentorata ja Ristikytö

Tuusula toistaa Lentoradasta ja Ristikydöstä lausumansa: Lentorata tulee suunnitella ja toteuttaa myös taajamajunaliikennettä ja pääkaupunkiseudun paikallisliikennettä palvelevana ratana. Uudelle radalle tulee toteuttaa asema Hyrylään ja rata tulee linjata sitovana merkintänä siten, että se kulkee Uusimaa -kaavassa Hyrylän kautta. Myös KUUMA-kunnat lausunnossaan toteavat, että Lentoradan lähiliikennepotentiaali tulee selvittää perusteellisesti ennen radan sijainnin ja käyttötarkoituksen merkitsemistä sitovasti kartalle. Toteutuessaan lähi- ja kaukoliikenneyhteytenä Lentorata tarjoaisi merkittäviä kehittämis- ja tiivistämismahdollisuuksia raidekäytävän asemanseuduille. Hyrylä voitaisiin kytkeä lähijunaliikenteen piiriin.

Lentorata tulee linjata Hyrylän jälkeen siten, että se yhtyy pää- ja oikorataan Ristikydössä, jonne on mahdollista toteuttaa uusi merkittävä vaihtoasema ja taajamarakennetta maakuntakaavan tavoitevuoden jälkeen. Näin merkittävien infrapanostusten osalta tulee ennakoida tulevaisuuden tarpeita maakuntakaavan tavoitevuotta pidemmälle.

Elinkeinot ja kauppa

Focus-alueen seudullisen vähittäiskaupan suuryksikkömerkinnän osalta Tuusula toistaa lausumansa. Uusimaa-kaavan 2050 suunnitteluperiaatteiden mukaan kaavalla tuetaan elinkeinoelämän toiminta- ja kehittymisedellytyksiä maakunnan erityyppisillä alueilla ja mahdollistetaan erityispiirteiden hyödyntäminen. Koska alue rajautuu

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Suomen suurimpaan ja tärkeimpään lentoasemaan sekä vilkkaiden liikenneväylien solmukohtaan, tulee tätä sijaintitekijää pystyä hyödyntämään alueen kaupallisen konseptin suunnittelussa. Focus-alueella toiminnan tulee tukeutua lentokentän ja erityisesti matkustajaliikenteen avaamiin mahdollisuuksiin, mutta vastavuoroisesti alueen kehittämisen tulee tukea lentoaseman kilpailukykyä ja palvelutarjontaa. Alue on myös liikenteellisen sijaintinsa ja erilaisten tavaraliikenteen lentokenttäintegraatiomahdollisuuksien puolesta otollinen erilaisten varastomyymälä- ja verkkokauppa-konseptien kehittämiseen, joissa logistiikka on keskiössä. Maakuntakaavan tulee edistää ja mahdollistaa näiden uudenlaisten ja kehittyvien kaupan konseptien sekä liiketoimintamallien syntyminen.

Maa-ainesten ottoalueen kohdemerkinnän lisäystä pidetään hyvänä. Mutta Kiilan kiertotalousalueen merkinnän muuttuminen aluevarauksesta kohdemerkinnäksi antaa kuvan alueen merkityksen ja laajuuden supistumisesta, jota Tuusula ei näe oikeansuuntaisena muutoksena.

Ympäristön voimavarat ja vetovoima

Palojoen metsän luonnonsuojelualue

Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien näkemukseen luonnonsuojelualueista: Suojelualueiden rajauksia on tarkistettu ja uusia suojelualueita on osoitettu selvitystulosten perusteella. KUUMA-kunnat näkevät, että suojelualueiden osoittamisen tulee perustua yhtenäisiin kriteereihin koko kaavan alueella ja lisäksi tulee varmistua, että kaavassa osoitetut suojelukohteet ovat todella maakunnallisia ja että niiden rajaukset koskevat vain maakunnallisesti arvokkaita kohteita. Tämä korostuu etenkin suojelualueen sijaitessa hyvin saavutettavalla alueella, jonka maankäyttöä maakuntakaavan tavoitteiden mukaan tulee tiivistää. Esimerkki tällaisesta kohteesta on Tuusulassa aseman läheisyydessä Jokelan suojelualue rataan rajautuen.

Maakuntakaavaan ei tule merkitä Palojoen metsän luonnonsuojelualueita. Enviro Oy:n tekemän Jokelan Hevoskylän -luontoselvityksen (2015) mukaan alueen kohteet eivät täytä maakunnallisia LAKU-kriteerejä. Luonnonsuojelualueen osoittaminen alle kahden kilometrin päähän Jokelan juna-asemasta, ei tue Uusimaa-kaava 2050 tavoitteita ilmastonmuutoksen vastaisesta kestävästä kasvun ohjaamisesta. Kasvu tulee esittää kestäville vyöhykkeille, seutukeskuksiin, asemanseuduille ja muihin joukkoliikenteen solmukohtiin. Uusimaa-kaava 2050 tavoitteina on myös elinvoimaisten keskuksien verkosto ja keskusten monipuolisen asumisen kehittämisen tukeminen.

Vireillä olevassa Tuusulan yleiskaava 2040 -ehdotuksessa turvataan luontoarvot paikallisesti luonnonsuojelullisesti arvokkaalla merkinnällä (sl) Palojoen varrella (noin 14 ha) yhtyen etelässä Lepänojan luonnonsuojelualueeseen. Näin turvataan puronvarren tärkeä ekologinen yhteys. Lisäksi yleiskaavaehdotukseen on merkitty kahden tärkeimmän viitasammakkolammen ympäristö (noin 6 ha ja 2 ha) sl-merkinnöin. Hevoskylän aluevarausmääräyksessä määrätään ottamaan huomioon luontoarvot. Nämä alueet on osoitettu yleiskaavaehdotukseen Environ Palojoen molemmin puolin tekemien luontoselvitysten perusteella (Jokelan hevoskylän luontoselvitys 2015 ja Tuusulan Jokelan kartanon alueen luontoselvitys 2014).

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Palojoen metsän alueella on vireillä Jokelan hevoskylä -asemakaavan laadinta. Alueelle tavoitellaan asumisen, hevosharrastamisen ja -elinkeino yhdistävää toteutusta. Alueelle tehdään suunnitteluperiaatteet, joiden pohjalta edetään vaiheittain toteutettaviin asemakaavoihin. Alustavien maankäyttöideoiden pohjalla on ollut viherverkoston ja hevosasumisen yhdistävä suunnittelu. Maankäyttöideoiden pohjalta olemassa olevien lampien läheisyyteen on mietitty hevosreittejä ja Palojoen läheisyyteen metsälaitumia. Näin voidaan turvata myös alueen luontoarvot.

Jokela profiloituu hevosystävällisenä alueena, muun muassa lukiossa on mahdollisuus opiskella hevoslinjalla. Aseman läheisyys mahdollistaa uuden tyyppisen asumisen hevoskylässä ja samanaikaisesti työssä käynnin pääkaupunkiseudulla sekä harrastustoimintaan kulkemisen julkisilla liikennevälineillä. Myös hevosen pitäminen omassa pihapiirissä kiinnostaa tehtyjen markkinavuoropuheluiden myötä. Näin vältetään liikkuminen asunnon ja hevosen vuokratallin välillä. Hevosharrastajia on paljon pääkaupunkiseudulla, jossa hevosen pitäminen lähellä asumista ei ole mahdollista. Hevoskylätoiminta myös edesauttaa omalta osaltaan maatalouselinympäristön säilymistä.

Temmonmäen - Lepokallion virkistysalue

Jokelan Temmonmäen - Lepokallion virkistysalue on jokelalaisille tärkeä ulkoilualue, mutta Tuusulan kunta ei näe kohdetta seudullisesti merkittävänä. Alue on turvattu virkistyskäyttöön Jokelan osayleiskaavassa ja vireillä olevassa Tuusulan yleiskaava 2040:ssä. Aluetta ei uhkaa rakentaminen. Kuitenkin maakuntakaavan mittatarkkuus ja edellisiä maakuntakaavoja yleispiirteisempi ratkaisu huomioiden kohde tulee poistaa Uusimaa-kaava 2050:stä, Helsingin seudun vaihemaakuntakaavasta.

Ristikytöön on lisätty voimassa olevassa maakuntakaavassakin esitetty poikittainen viheryhteys. Yhteyden toteuttaminen on haastavaa moottoritien, oiko- ja pääradan vuoksi.

Helsingin seudun viherkehä

Tuusulan kunta yhtyy Kuuma-kuntien näkemykseen siitä, että Helsingin seudun viherkehän merkinnät tulee poistaa. Yleisten suunnittelumääräysten mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Helsingin seudun viherkehän kokonaisuuden kehittäminen. Viheryhteydet ovat yli kuntarajojen jatkuvia eli seudullisia. Näin ollen niiden suunnittelu ei voi jäädä kunnan yksityiskohtaisemman suunnittelun varaan, vaan maakuntakaavan viheryhteysmerkinnän ja sen sijainnin tulee perustua yhteisesti hyväksytyyn useiden kuntien suunnitelmaan. Tällaista suunnitelmaa ei kuitenkaan ole tehty, joten Helsingin seudun viherkehän merkinnät tulee poistaa.

KUUMA-kunnat eivät halua profiloitua pääosin pääkaupunkiseutua palvelevana Helsingin seudun viherkehänä. KUUMA-kunnat eivät halua yksityiskohtaisempaan kaavoitukseensa selvittämisen ja suunnitteluvaihtoehtoja Helsingin seudun viherkehän takia.

Muuta

Tuusula KUUMA-kuntien lausunnossa esitetyn tavoin näkee, että kaavakartan kaikki merkinnät tulee olla luettavissa valitulla mittakaavatasolla. Esimerkiksi merkittävien kulttuuriympäristöjen kohdemerkinnällä esitettävien alueiden pinta-alan ylärajaa tulee

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

nostaa. Merkinnät eivät saa jäädä toisten merkintöjen alle, esimerkiksi Jokelan tiilitehdas sekä Klaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue eivät erotu kaavakartalta.

Tuusula kiinnittää huomiota liitekarttojen sisältöön ja selitteisiin. Esimerkiksi selite liitekartalla L2 -joukkoliikenne on vajavainen kartan sisältöön verrattuna. Ovatko esimerkiksi laivaväylät tai Tallinna-tunnelin tavaraterminaalista lähtevä pintaratayhteys Hanko-radalle joukkoliikenteen osia?

Yhteenveto

Tuusulan kunta edellyttää seuraavia muutoksia Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaehdotukseen:

- Taajamatoimintojen suhdetta ns. valkoisiin alueisiin tulee täsmentää
- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa Lahelaan ja Sulaan
- Kehä IV:sta tulee painottaa maakunnallisesti merkittävänä väylänä ja Focusta maakunnallisena logistiikka-alueena, jonne tulee sallia monimuotoisia kaupan konsepteja. Yhteys Tallinna-tunneliin on merkittävä.
- Hyrylän itäinen ohikulkutie tulee lisätä kaavaan
- Lentorata tulee merkitä sitovana Hyrylään, sekä edelleen Ristikytöön
- Kiilan kiertotalousalueen muuttuminen aluevarauksesta kohdemerkinnällä osoitetuksi ei tue Tuusulan näkemystä alueen kehittymisestä
- Palojoen metsän luonnonsuojelualue tulee poistaa
- Temmonmäen - Lepokallion virkistysalue tulee poistaa
- Helsingin seudun viherkehä -merkintä tulee poistaa
- Kaavaan on lisättävä myös Finest Bay Area -rautatietunnelin mukainen linjaus.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 28.10.2019, § 419

Valmistelija / lisätiedot:
Henna Lindström

Liitteet

- 1 Uusimaa-kaava 2050, ote Helsingin seudun maakuntakaavasta, khall 28.10.2019
- 2 Uusimaa-kaavan 2050 vastine, Tuusula, khall 28.10.2019df - Adobe Acrobat.pdf
- 3 Uusimaa-kaava 2050 merkinnät ja määräykset, khall 28.10.2019

Uusimaa-kaava 2050, ehdotus

Uusimaa-kaava 2050 on ehdotuksena julkisesti nähtävillä 8.10. – 8.11.2019. Ehdotusvaiheen kokonaisuus oli viranomaisitahoilla lausunnoilla keväällä 2019. Tuusulan kunnanhallituksen lausunto (20.2.2019 § 195) lähetettiin Uudenmaan liittoon ennakkotietona ja valtuusto antoi lopullisen lausuntonsa kokouksessaan 10.6.2019 § 85. Uudenmaan liitto on laatinut lausuntoihin vastineet ja myös kunnilla on mahdollisuus jättää muistutus kaavan ollessa julkisesti nähtävillä. Muistutuksen antaa Tuusulan hallintosäännön mukaan valtuusto. Kunnanhallituksen muistutus tulee lähettää Uudenmaan liittoon ennakkotietona ja valtuusto voi antaa lopullisen muistutuksensa kokouksessaan 11.11.2019.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kaavaehdotuksen muutokset Tuusulan osalta

Tuusulan lausunnon (Valt. 10.6.2019 § 85) mukaisesti maakuntahallitus on päättänyt täydentää kaavaselostusta kaavan tulkinnan osalta, laajentaa taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä Lahelan alueelle, muuttaa Jokelan Palojoen metsän suojelualuemerkinnän rajausta pienemmäksi sekä osoittaa kohdemerkinnällä alle 100 hehtaarin kokoiset kulttuuriympäristöalueet, jotka ovat laajemman ja yhtenäisen kulttuuriympäristöjä osoittavan ominaisuusrasterimerkinnän ulkopuolella. Näin osoitetaan Jokelan tiilitehdas, Klaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue. Lisäksi maakuntahallitus on päättänyt poistaa liitekartasta L2 merkinnät, jotka eivät liity joukkoliikenteeseen.

Tuusulan kunnan lausunto ei aiheuttanut toimenpiteitä seuraaviin asioihin:

- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä ei ole laajennettu Sulan työpaikka-alueelle
- Hyrylän itäistä ohikulkutietä ei ole lisätty kaavakartalle
- Lentorataa ei ole linjattu Hyrylän kautta Ristikytöön
- Focus-alueen kaupallisessa konseptissa ei ole huomioitu Tuusulan näkemystä siitä, että logistisesti erinomaisen sijainnin vuoksi esimerkiksi varastomyymälä- ja verkkokauppa tulisi mahdollistaa Focus-alueella perinteisen tilaa vievän kaupan sijaan.
- Kiilan kiertotalousmerkintää ei ole muutettu kohdemerkinnästä aluevarausmerkinnäksi
- Jokelan Temmonmäki – Lepokallion virkistysaluevarausta ei ole poistettu kaavasta
- Ristikydön poikittainen viheryhteys on edelleen kaavassa, vaikka yhteys on haastava toteuttaa (kunta ei lausunnossaan kuitenkaan vaatinut yhteystarpeen poistamista)
- Helsingin seudun viherkehä esitetään edelleen kaavan liitemateriaalissa
- Finest Bay Area –rautatietunnelin mukaista linjausta ei ole lisätty kaavakartalle

Sitä, ettei taajamatoimintojen kehittämisaluetta ole ulotettu Sulaan, perustellaan hyväksytyyn MAL 2019 mukaisen ensisijaisen kehittämisvyöhykkeen rajauksella. MAL 2019 suunnitelmassa Sulaan ei ole esitetty kyseistä vyöhykettä.

Hyrylän itäistä ohikulkutietä ei ole merkitty maakuntakaavaan. Perusteluna maakuntaliitto esittää, että Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa väylät on osoitettu MAL 2019-suunnitelman ja Liikenneviraston laatiman Helsingin seudun tieverkon luokitus- ja palvelutasotavoitteet -selvityksen 2018 mukaisesti. Selvityksessä Hyrylän itäinen ohikulkutie on huomioitu kaupunkimaisena kehitettävänä tie- tai katujaksona. Tuusulan valtuusto on hyväksynyt MAL-suunnitelman maankäytön ja asumisen osalta 2.9.2019 § 109 ja Helsingin seudun liikenne (HSL) –kuntayhtymä 26.3.2019 liikennesisällön jäsenkuntiensa kuten Tuusulan osalta.

Lentoratalinjausta perustellaan sillä, että rata on linjattu mahdollisimman lyhyenä, eikä sitä suunnitella taajamajuna- ja paikallisliikennettä palvelevaksi. Maakuntakaavassa ei myöskään esitetä asemia.

Focus-alueen kaupan ratkaisun osalta maakuntaliitto toteaa, että vaihemaakuntakaavaehdotuksessa on huomioitu Focus-alueen seudullinen merkitys.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kiertotalouden ja jätehuollon alueista ainoastaan Ämmässuon alue on merkitty aluevarauksena. Kiilan alue on kuitenkin maakunnallisesti merkittävä eikä kohdemerkintä ota kantaa kohteen laajuuteen, vaan se määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Temmonmäki-Lepokallio on tunnistettu viisiportaisessa luokituksessa ulkoilupuiستoksi. Luokituksessa lähivirkistysalueita ei ole osoitettu kaavaan, mutta neljä muuta luokkaa: ulkoilupuiستot, ulkoilualueet, retkeilyalueet ja vaellusalueet on maakuntakaavaan merkitty.

Ristikydön poikittaisen viheryhteyden haasteet on tunnistettu. Yhteys on kuitenkin tärkeä, sillä se yhdistää Tuomalansuon virkistys- ja suojelualueen Sipoon puolen laajaan ekologiseen käytävään.

Helsingin seudun viherkehä koostuu kaavakartalla suojelu- ja virkistysalueista, virkistyskäytön kohdealueista, viheryhteystarpeista sekä kulttuuriympäristöstä. Viherkehän kokonaisuus on osoitettu oikeusvaikutuksettomalla liitekartalla.

Tallinna-tunneli -linjauksista on esitetty ainoastaan Fin Est Link-selvityksen mukainen linjaus. Tätä perustellaan mm. työmatkojen matka-ajan merkityksellä, jonka vuoksi linjauksen tulee kulkea Helsingin rautatieaseman, Pasilan aseman ja Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta. Muiden linjauksien ei nähdä kytkeytyvän riittävän hyvin valtakunnalliseen ja seudulliseen liikenneverkkoon. Linjaus tarkentuu jatkosuunnittelussa.

Tuusulan kunnan muistutus

Muistutus käsitellään kuntakehityslautakunnan kokouksessa 30.10.2019, kunnanhallituksessa 4.11.2019 ja valtuustossa 11.11.2019.

Ehdotus

Esittelijä: Arto Lindberg, pormestari

Kunnanhallitus päättää

- ottaa asian valtuuston 11.11.2019 pidettävän kokouksen esityslistalle
- tehdä ehdotuksensa valtuustolle 4.11.2019 pidettävässä kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Valtuusto, § 117,02.09.2019

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, § 101,22.10.2019

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, § 88,22.10.2019

Kunnanhallitus, § 420, 28.10.2019

§ 420

Lukutaidon tukeminen, aloite

TUUDno-2019-1764

Valtuusto, 02.09.2019, § 117

Ruut Sjöblom esitti seuraavan Kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteen:

"Suomen kunnissa tulisi tehdä työtä lasten ja nuorten lukutaidon edistämiseksi. Yksi ratkaisu siihen olisi tukea lukutaitoa teatterin ja draaman keinoin.

Suomalaisten lukutaito on rapistumassa. PISA-arvioinnissa Suomen kansallinen keskiarvo (536) sijoittuu tyydyttävälle suoritustasolle. Arvioinnin mukaan heikkoja lukijoita oli kahdeksan prosenttia. Eurostatin tutkimusten (8/2016) mukaan Suomessa on enemmän koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle pudonneita nuoria kuin muissa Pohjoismaissa. Lukutaito on yksi avaintekijä syrjäytymisen ehkäisyssä. Se on myös elinikäisen oppimisen perusta. Vankka pohja lukutaidolle luodaan lapsena. Lukutaito on taito, joka kehittyy ja jota tulee kehittää koko elämän ajan.

Lukutaidon kehittämisessä on tärkeää löytää lapsia ja nuoria kiinnostavia tekstejä ja tekstityyppejä sekä laajentaa käsitystä lukemisesta. Jos kaunokirjallinen teos ei tunnu lapsesta tai nuoresta omimmalta lukemisen muodolta, voimme kannustaa esimerkiksi tietokirjojen tai rap-lyriikoiden pariin. Sanat haltuun -hankkeessa lukutaitoa lähestyttiin rap-musiikin keinoin. Hankkeen työpajojen vaikutuksia tutkittaessa puolet nuorista koki oppineensa uutta, 30 prosenttia kiinnostui uudenlaisista teksteistä, ja yli 20 prosenttia muutti suhtautumistaan lukemiseen.

Yksi ratkaisu lasten ja nuorten lukutaidon edistämiseen on, että kunnassa tehdään lukutaitoa edistävää työtä teatterin ja draaman keinoin. Kiinnostus kirjoihin ja lukemiseen ei synny itsestään, vaan se vaatii uudenlaisia menetelmiä. Kirjastojen kirjavinkkaukset voisi toteuttaa draaman keinoin tai ilmiöpohjaisesti yhdessä tehden. Tätä työtä voitaisiin tehdä kirjastoon palkattavan ammattilaisen toimesta, yhteistyössä paikallisten taiteen ammattilaisten, kulttuurijärjestöjen tai -yritysten kanssa. Kaupungit tai kunnat voivat myös yhdessä palkata alueelle yhteisen teatterialan ammattilaisen tai ostaa yhdessä palvelun alueen yhdistykseltä tai yritykseltä.

Helsingissä lukutaitoa edistetään jo draaman ja teatterin keinoin. Helsingin kaupungin kirjastolla on seitsemän vuotta ollut kirjaston teatteritäti. Teatteritäti on vuosien aikana vinkannut ja innostanut useita tuhansia lapsia ja nuoria lukemaan. Annettujen kirjavinkkausten jälkeen kirjoja on jouduttu tilaamaan lisää kovan kysynnän vuoksi. Syksyn 2019 aikana kirjavinkkaukset teatterin ja draaman keinoin alkavat Helsingissä myös aikuisille. Tämä loistava konsepti on mahdollista monistaa mihin tahansa kuntaan. Helsingin teatteritäti Minna Rimpilä on luvannut auttaa toiminnan käynnistämisessä. Hankkeen kummeiksi voidaan pyytää oman alueen kirjailijoita.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Lisäksi kartoitetaan Tuusulassa olevat hyvät käytänteet ja tutkitaan niiden laajempaa käyttöönottoa.

Kokoomuksen valtuustoryhmä esittää, että kunnassa aloitetaan lukutaidon vahvistaminen teatterin ja draaman keinoin."

Päätös

Aloite lähetettiin kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, 22.10.2019, § 101

Valmistelijat / lisätiedot:

Annastiina Louhisalmi, Hannamari Halinen, Markus Torvinen
hannamari.halinen@tuusula.fi, markus.torvinen@tuusula.fi
varhaiskasvatuspäällikkö, opetuspäällikkö

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan vastaus aloitteeseen:

Laissa yleisistä kirjastoista (2017) annetaan yleisille kirjastoille kuusi tehtävää, joista yksi on edistää lukemista ja kirjallisuutta. Lisäksi lain tavoitteena on edistää lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa. Tuusulan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämissuunnitelmassa kirjaston kehittämisen yhdeksi painopistealueeksi on valittu lukemiskulttuuri ja monipuolinen lukutaito. Kehittämissuunnitelmassa todetaan, että "kirjasto edistää lukemiskulttuuria ja tukee monipuolista lukutaitoa. Lukutaito on avain koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen. Heikentynyt lukutaito on kansallisesti merkittävä asia. Lukeminen edistää tutkitusti empatiakykyä, lisää avarakatseisuutta ja pidentää ikää. Kirjasto tarjoaa uusia sisältöjä, avaa niitä ja auttaa löytämään jokaiselle sopivaa aineistoa. Kirjasto tarjoaa elämyksiä ja uusia kokemuksia. Kirjasto tekee lukemisedistämistyötä verkostomaisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa." Lisäksi kirjaston valtuustokauden tavoitteisiin on kirjattu, että kirjasto edistää lukutaitoa ja lukemiskulttuuria yhteistyössä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Kehittämissuunnitelmaan on lisäksi koottu lukuisia toimenpiteitä, joiden avulla kirjasto pyrkii pääsemään tavoitteisiin:

- Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma toteutetaan yhteistyössä kulttuuri- ja museopalveluiden kanssa ja otetaan käyttöön vuonna 2019.
- Toisen asteen ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelman kehittäminen aloitetaan vuonna 2020.
- Kehitetään perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelmaa.
- Haetaan hankerahoitusta aluehallintovirastolta alle kouluikäisten kielellisten taitojen kehittämiseen vuonna 2018.
- Toteutetaan lukemisen teemavuosi yhteistyössä perusopetuksen kanssa vuonna 2020 ja teemavuoden vaikutukset arvioidaan valtakunnallisilla kokeilla.
- Kirjasto laatii toimintaympäristön analyysiin perustuvan toimintasuunnitelman lastenkirjastotyöhön.
- Kunta ottaa kirjastopalvelut osaksi lapsi- ja perhepalvelujen kehittämisen suunnittelua. Kirjastopalvelut huomioidaan tärkeänä osana lasten hyvinvointia

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

ottamalla lukeminen ja lukutaidot indikaattoriksi kunnan hyvinvointikertomukseen. Lasten kirjastopalveluja parannetaan kehittämällä osallistamis- ja kuulemismenetelmiä yhdessä kunnan muiden toimijoiden kanssa.

- 1 htv lastenkirjastotyöhön 40 000 e.
- Kirjastoaineistomäärärahan kasvattaminen samalla tasolle naapurikuntien kanssa 40 000 e.

Osa näistä toimenpiteistä on parhaillaan käynnissä, osa on jo toteutettu ja osa tavoitteena tulevilla vuosilla. Kaikkien toimenpiteiden tavoitteena on edistää monipuolista lukutaitoa sekä lukemiskulttuuria.

Näiden lisäksi kirjastolla on paljon lukemista edistävää vakiintunutta ja säännöllistä toimintaa. Kulttuurikasvatussuunnitelman sisällä tarjotaan kirjavinkkaus jokaisella tuusulalaiselle kolmosluokkalaiselle. Sen lisäksi vinkkausta on tarjolla myös muille vuosiluokille pyydettyä. Kirjaston tarjoamiin vinkkauksiin osallistui 1470 oppilasta vuonna 2018. Vinkkauksia on toteutettu niin perinteisinä kirjavinkkauksina kuin draamallisina vinkkauksia ja kuvaa, musiikkia ja ääntä hyödyntävänä KuMuKi-vinkkauksena. Vinkkauksissa käytettäviä menetelmiä kehitetään jatkuvasti ja kirjaston lasten- ja nuortenkirjastotyötä tekevä henkilökunta koulutautuu säännöllisesti. Lisäksi joka toimipisteessä on säännöllisesti satutunnit, taaperoiden lorutellutuokiot, kirjastokinot, lukupiirit sekä lukukoiratoimintaa. Lisäksi kirjasto pitää yllä lukudiplomeja ja tarjoaa kouluille aineistopaketteja sekä lukukirjapaketteja. Kirjaston lapsille ja nuorille suunnatusta lukemisedistämistyöstä saa hyvän kuvan tutustumalla perusopetuksen Kultsuun sekä varhaiskasvatuksen TaikaKultsuun. Kultsujen sisällöt löytyvät osoitteesta: www.tuusulankulttuurikasvatus.fi.

Kulttuurikasvatussuunnitelmien lisäksi lukemisen edistämistä kehitetään tällä hetkellä myös kirjaston Sanataidetta alle kouluikäisille -hankkeen kautta. Hankkeessa tavoitteena on sanataiteen keinoin vahvistaa pienten lasten kielen kehitystä. Hankkeelle on saatu rahoitusta Aluehallintovirastolta.

Ensi vuoden talousarvioitavoitteissa on järjestää lukemisen teemavuosi yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Vuoden aikana järjestetään tapahtumia, kampanjoita sekä koulutetaan henkilökuntaa. Tärkeä osa lukemisedistämistyötä on myös riittävä aineiston saatavuus. Vuoden 2020 talousarviossa on esitetty 40 000 euron korotusta kirjastoaineistomäärärahaan. Raha käytetään osittain sähköisten aineistojen hankintaan, mutta sillä pystytään myös lisäämään merkittävästi lasten- ja nuortenaineiston hankintaa. Tutkitusti aineiston saatavuudella on suuri vaikutus lainausmääriin sekä lukemiseen.

Tuusulan kunnankirjastossa on kolmessa toimipisteessä sekä kirjastoautossa yhteensä 26 henkilöä töissä, joista 8 tekee lasten- ja nuortenkirjastotyötä. Kaikkien tehtäväkuvaan kuuluu myös asiakaspalvelua sekä muita tehtäviä, joten yksikään ei tee pelkästään lastenkirjastotyötä. Resurssit lastenkirjastotyön tekemiseen ovat rajalliset, mutta niitä käytetään tällä hetkellä erittäin tehokkaasti ja vaikuttavasti.

Draaman keinojen käyttäminen kirjavinkkauksissa on yksi osa laajaa lukemisedistämistyötä, jota Tuusulassa toteutetaan ansiokkaasti. Lukemaan houkuttelevuus on yksi lasten- ja nuortenkirjastotyöntekijöiden perustaitoja ja myös perinteisen vinkkauksen jälkeen esille tuodut kirjat lähtevät poikkeuksetta lainaan.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Vinkkauksen idea on paljastaa kirjasta vain sen verran, että lapsi jää koukkuun ja haluaa itse lukea kirjan. Helsingin kaupunginkirjastossa toteutettavaa draamavinkkausta tekee kuitenkin draamapedagogi, jolla on teatterialan koulutus. Tässä laajuudessa toimintaa ei voi toteuttaa ilman ammattilaisia ja riittäviä ajallisia resursseja. Onneksi lukemisedistämiseen on myös monia muita keinoja, joita ammattitaitoiset kirjastotyöntekijät omassa työssään hyödyntävät jo Tuusulassa.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa oppimisen alueet on ryhmitelty esiopetussuunnitelman mukaisesti viideksi kokonaisuudeksi. Ne ovat Kielten rikas maailma, Ilmaisun monet muodot, Minä ja meidän ympäristömme, Tutkin ja toimin ympäristössäni, Kasvan liikun ja kehityn. Nämä osa-alueet eivät ole erikseen toteutettavia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnonkohteiden ja osaamisen mukaisesti. Aihepiirit voivat nousta lasten leikeistä, saduista, retkistä tai spontaaneista vuorovaikutustilanteista lasten ja henkilöstön kesken tai lasten keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Oppimisen alueiden tavoitteiden käsittelyn tapa vaihtelee valittujen aihepiirien, tilanteiden ja lasten oppimisen mukaan. Henkilöstön tehtävänä on edistää eri-ikäisten lasten kehitystä ja oppimista.

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin. Kielen kehityksen tukeminen kytkeytyy lapsen monilukutaidon kehittymiseen (osio Laaja-alainen osaaminen). Lisäksi se on yhteydessä muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen. (Vasu 2019)

Varhaiskasvatuksessa tuetaan ja seurataan lapsen kielellisten taitojen kehittymistä. Kielitietoisuuden lisäämiseksi hyödynnetään mm. kirjastoa ja digitaalisia välineitä. Lapsille luetaan päivittäin. (Vasu 2019)

Varhaiskasvatuksessa on otettu kolmeksi vuodeksi käyttöön Lukulumo. Lukulumo on digitaalinen kuva- ja äänikirjapalvelu. Sitä kokeiltiin ensin kahden kuukauden ajan varhaiskasvatuksen arjessa. Sinä aikana luettiin lasten kanssa yhteensä 180 268 sivua. Yksi kirja on keskimäärin 32 sivua, eli noin 5633 kirjaa. Lukulumo tarjoaa kirjallisuutta jopa 25 eri kielellä. Kirjavalikoiman Lukulumoon valitsee lastenkirjallisuuden asiantuntijat, tällä varmistetaan kirjallisuuden kielen ja kuvituksen korkealaatuisuus.

Lukulumo on avannut päiväkodeissa lukemiselle uuden väylän. Lukulumo tarjoaa kasvattajalle mahdollisuuden lukea uusia kirjoja, sellaisia, joita ei itse tulisi kirjastosta lainattua. Tämä laajentaa siis lasten lisäksi myös kasvattajien lastenkirjakokemuksia ja näkemyksiä. Lukulumo mahdollistaa kirjojen etsimisen aiheen mukaan ja tarjoaa laadukkaita kirjoja luettavaksi lapsille täysin uudella tavalla. Kirjoja voidaan lukea eri kielillä yhtä aikaa. Lapset voivat lukea kirjoja myös itsekseen esim. omalla kielellään.

Lukulumo rikastuttaa lasten kielellistä maailmaa ja tarjoaa lapsille mahdollisuuksia kuulla eri kieliä. Yhdessä lapsiryhmässä havaittiin, että lapset keskustelevalta ja harjoittelevat oma-aloitteisesti ruokailussa esimerkiksi mitä lusikka on espanjaksi, sillä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

yksi lapsista on espanjankielinen ja satuja on luettu sekä espanjaksi, että suomeksi. Kasvattajat kuvaavat miten lapset ovat innoissaan kuullessaan satuja omalla äidinkielellään.

Taika Kultsu, varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma, tukee lasten kielellistä kehitystä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Taika Kultsussa kulttuurikasvatuksen tavoitteiksi on asetettu lapselle ilmaisun rikkaan maailman tarjoaminen. Siihen liittyvät: lapsen positiivisen suhtautumistavan luominen taiteeseen ja kulttuurilliseen ilmaisuun, uteliaisuuden, luovuuden ja vastuuntunnon kehittäminen, taiteellisen ilmaisun taitojen kehittäminen, kulttuuriperinnön tiedostaminen, oman ja muiden perheiden perinteiden ja tapojen arvostus.

Jokaisella tuusulalaisella varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on toimintavuoden aikana mahdollisuus osallistua vähintään yhteen luovaan projektiin, joka sisältää osia esim. teatterista, musiikista, taiteesta, museosta, mediasta. Lisäksi toimintavuoden aikana on mahdollisuus kokea vähintään kerran ammattitaitelijoiden toteuttama teatteri-, musiikki-, tanssi- tai sirkusesitys. Varhaiskasvattajat tutustuttavat lapset vuoden aikana vähintään kolmeen perinneleikkiin ja jokaisessa yksikössä järjestetään vuosittain yksi liikunnallinen tapahtuma yhdessä huoltajien kanssa.

Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamista arjessa auttaa kasvattajien suunnittelua tukevat Suunnittelutarjottimet varhaiskasvatuksen arkeen - kulttuurikasvatuksen työväline. Niitä käytetään lapsen mielenkiinnon kohteista nousevien projektien suunnittelussa.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Lasten ilmaisulle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus ja ilmaisun eri muotojen luova yhdisteleminen. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistävät lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja luovat merkityksiä erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä myös lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla. (Vasu 2019)

Lapsia rohkaistaan sanalliseen ja keholliseen ilmaisuun esimerkiksi draaman, tanssin ja leikin keinoin. Tavoitteena on, että harjoitukset ja leikit tarjoavat lapsille mahdollisuuden monipuoliseen kielelliseen ja keholliseen kokemukseen, ilmaisuun ja viestintään. Lasten mielikuvituksesta nousevia tai heidän kokemiaan ja havaitsemiaan asioita työstetään yhdessä. Lapset saavat kokemuksia sekä spontaanista ilmaisusta että yhteisesti suunnitellusta, toteutetusta ja arvioidusta luovasta prosessista. Toiminnassa hyödynnetään monipuolisesti esimerkiksi lastenkirjallisuutta, sanataidetta, teatterin eri muotoja, tanssia ja sirkusta.(Vasu 2019)

Yhteistyössä huoltajien kanssa on tärkeää avata lasten lukutaidon ja ilmaisun merkitystä ja kannustaa heitä omalta osaltaan lasten lukutaidon tukemiseen.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Sivistyksen toimialue kiittää, että tärkeään asiaan kiinnitetään huomiota ja toteaa, että lukutaitoa ja lukemiseen kannustamista tehdään Tuusulan kunnassa hyvin monipuolisesti ja myös erilaisia taiteen lajeja hyödyntäen. Olemme luomassa laadukkaan kulttuurikasvatuksen mallin varhaiskasvatuksesta toiselle asteella.

Ehdotus

Esittelijä: Virpi Lehmusvaara, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää hyväksyä esittelytekstin mukaisen vastauksen aloitteeseen ja ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että VALTUUSTO päättää katsoa Ruut Sjöblomin esittämän Kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteen 2.9.2019 § 117 tulleen käsitellyksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, 22.10.2019, § 88

Valmistelijat / lisätiedot:

Annastiina Louhisalmi, Hannamari Halinen, Markus Torvinen

Ruut Sjöblom esitti seuraavan Kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteen:

"Suomen kunnissa tulisi tehdä työtä lasten ja nuorten lukutaidon edistämiseksi. Yksi ratkaisu siihen olisi tukea lukutaitoa teatterin ja draaman keinoin.

Suomalaisten lukutaito on rapistumassa. PISA-arvioinnissa Suomen kansallinen keskiarvo (536) sijoittuu tyydyttävälle suoritustasolle. Arvioinnin mukaan heikkoja lukijoita oli kahdeksan prosenttia. Eurostatin tutkimusten (8/2016) mukaan Suomessa on enemmän koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle pudonneita nuoria kuin muissa Pohjoismaissa. Lukutaito on yksi avaintekijä syrjäytymisen ehkäisyssä. Se on myös elinikäisen oppimisen perusta. Vankka pohja lukutaidolle luodaan lapsena. Lukutaito on taito, joka kehittyy ja jota tulee kehittää koko elämän ajan.

Lukutaidon kehittämisessä on tärkeää löytää lapsia ja nuoria kiinnostavia tekstejä ja tekstityyppejä sekä laajentaa käsitystä lukemisesta. Jos kaunokirjallinen teos ei tunnu lapsesta tai nuoresta omimmalta lukemisen muodolta, voimme kannustaa esimerkiksi tietokirjojen tai rap-lyriikoiden pariin. Sanat haltuun -hankkeessa lukutaitoa lähestyttiin rap-musiikin keinoin. Hankkeen työpajojen vaikutuksia tutkittaessa puolet nuorista koki oppineensa uutta, 30 prosenttia kiinnostui uudentlaisista teksteistä, ja yli 20 prosenttia muutti suhtautumistaan lukemiseen.

Yksi ratkaisu lasten ja nuorten lukutaidon edistämiseen on, että kunnassa tehdään lukutaitoa edistävää työtä teatterin ja draaman keinoin. Kiinnostus kirjoihin ja lukemiseen ei synny itsestään, vaan se vaatii uudentlaisia menetelmiä. Kirjastojen kirjavinkkaukset voisi toteuttaa draaman keinoin tai ilmiöpohjaisesti yhdessä tehden. Tätä työtä voitaisiin tehdä kirjastoon palkattavan ammattilaisen toimesta, yhteistyössä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

paikallisten taiteen ammattilaisten, kulttuurijärjestöjen tai -yriytysten kanssa. Kaupungit tai kunnat voivat myös yhdessä palkata alueelle yhteisen teatterialan ammattilaisen tai ostaa yhdessä palvelun alueen yhdistykseltä tai yritykseltä.

Helsingissä lukutaitoa edistetään jo draaman ja teatterin keinoin. Helsingin kaupungin kirjastolla on seitsemän vuotta ollut kirjaston teatteritäti. Teatteritäti on vuosien aikana vinkannut ja innostanut useita tuhansia lapsia ja nuoria lukemaan. Annettujen kirjavinkkausten jälkeen kirjoja on jouduttu tilaamaan lisää kovan kysynnän vuoksi. Syksyn 2019 aikana kirjavinkkaukset teatterin ja draaman keinoin alkavat Helsingissä myös aikuisille. Tämä loistava konsepti on mahdollista monistaa mihin tahansa kuntaan. Helsingin teatteritäti Minna Rimpilä on luvannut auttaa toiminnan käynnistämisessä. Hankkeen kummeiksi voidaan pyytää oman alueen kirjailijoita.

Lisäksi kartoitetaan Tuusulassa olevat hyvät käytänteet ja tutkitaan niiden laajempaa käyttöönottoa.

Kokoomuksen valtuustoryhmä esittää, että kunnassa aloitetaan lukutaidon vahvistaminen teatterin ja draaman keinoin."

Sivistyksen toimialueen vastaus aloitteeseen:

Laissa yleisistä kirjastoista (2017) annetaan yleisille kirjastoille kuusi tehtävää, joista yksi on edistää lukemista ja kirjallisuutta. Lisäksi lain tavoitteena on edistää lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa. Tuusulan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämissuunnitelmassa kirjaston kehittämisen yhdeksi painopistealueeksi on valittu lukemiskulttuuri ja monipuolinen lukutaito. Kehittämissuunnitelmassa todetaan, että "kirjasto edistää lukemiskulttuuria ja tukee monipuolista lukutaitoa. Lukutaito on avain koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen. Heikentynyt lukutaito on kansallisesti merkittävä asia. Lukeminen edistää tutkitusti empatiakykyä, lisää avarakatseisuutta ja pidentää ikää. Kirjasto tarjoaa uusia sisältöjä, avaa niitä ja auttaa löytämään jokaiselle sopivaa aineistoa. Kirjasto tarjoaa elämyksiä ja uusia kokemuksia. Kirjasto tekee lukemisedistämistyötä verkostomaisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa." Lisäksi kirjaston valtuustokauden tavoitteisiin on kirjattu, että kirjasto edistää lukutaitoa ja lukemiskulttuuria yhteistyössä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Kehittämissuunnitelmaan on lisäksi koottu lukuisia toimenpiteitä, joiden avulla kirjasto pyrkii pääsemään tavoitteisiin:

- Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma toteutetaan yhteistyössä kulttuuri- ja museopalveluiden kanssa ja otetaan käyttöön vuonna 2019.
- Toisen asteen ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelman kehittäminen aloitetaan vuonna 2020.
- Kehitetään perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelmaa.
- Haetaan hankerahoitusta aluehallintovirastolta alle kouluikäisten kielellisten taitojen kehittämiseen vuonna 2018.
- Toteutetaan lukemisen teemavuosi yhteistyössä perusopetuksen kanssa vuonna 2020 ja teemavuoden vaikutukset arvioidaan valtakunnallisilla kokeilla.
- Kirjasto laatii toimintaympäristön analyysiin perustuvan toimintasuunnitelman lastenkirjastotyöhön.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- Kunta ottaa kirjastopalvelut osaksi lapsi- ja perhepalvelujen kehittämisen suunnittelua. Kirjastopalvelut huomioidaan tärkeänä osana lasten hyvinvointia ottamalla lukeminen ja lukutaidot indikaattoriksi kunnan hyvinvointikertomukseen. Lasten kirjastopalveluja parannetaan kehittämällä osallistamis- ja kuulemismenetelmiä yhdessä kunnan muiden toimijoiden kanssa.
- 1 htv lastenkirjastotyöhön 40 000 e.
- Kirjastoaineistomäärärahan kasvattaminen samalla tasolle naapurikuntien kanssa 40 000 e.

Osa näistä toimenpiteistä on parhaillaan käynnissä, osa on jo toteutettu ja osa tavoitteena tulevilla vuosilla. Kaikkien toimenpiteiden tavoitteena on edistää monipuolista lukutaitoa sekä lukemiskulttuuria.

Näiden lisäksi kirjastolla on paljon lukemista edistävää vakiintunutta ja säännöllistä toimintaa. Kulttuurikasvatussuunnitelman sisällä tarjotaan kirjavinkkaus jokaisella tuusulalaiselle kolmosluokkalaiselle. Sen lisäksi vinkkausta on tarjolla myös muille vuosiluokille pyydettyä. Kirjaston tarjoamiin vinkkauksiin osallistui 1470 oppilasta vuonna 2018. Vinkkauksia on toteutettu niin perinteisinä kirjavinkkauksina kuin draamallisina vinkkauksina ja kuvaa, musiikkia ja ääntä hyödyntävänä KuMuKi-vinkkauksena. Vinkkauksissa käytettäviä menetelmiä kehitetään jatkuvasti ja kirjaston lasten- ja nuortenkirjastotyötä tekevä henkilökunta koulutautuu säännöllisesti. Lisäksi joka toimipisteessä on säännöllisesti satutunnit, taaperoiden loruttelu- ja laulu-kiertueet, kirjastokinot, lukupiirit sekä lukukoiratoimintaa. Lisäksi kirjasto pitää yllä lukudiplomeja ja tarjoaa kouluille aineistopaketteja sekä lukukirjapaketteja. Kirjaston lapsille ja nuorille suunnatusta lukemisedistämistyöstä saa hyvän kuvan tutustumalla perusopetuksen Kultsuun sekä varhaiskasvatuksen TaikaKultsuun. Kultsujen sisällöt löytyvät osoitteesta: www.tuusulankulttuurikasvatus.fi.

Kulttuurikasvatussuunnitelmien lisäksi lukemisen edistämistä kehitetään tällä hetkellä myös kirjaston Sanataidetta alle kouluikäisille -hankkeen kautta. Hankkeessa tavoitteena on sanataiteen keinoin vahvistaa pienten lasten kielen kehitystä. Hankkeelle on saatu rahoitusta Aluehallintovirastolta.

Ensi vuoden talousarvioitavoitteissa on järjestää lukemisen teemavuosi yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Vuoden aikana järjestetään tapahtumia, kampanjoita sekä koulutetaan henkilökuntaa. Tärkeä osa lukemisedistämistyötä on myös riittävä aineiston saatavuus. Vuoden 2020 talousarviossa on esitetty 40 000 euron korotusta kirjastoaineistomäärärahaan. Raha käytetään osittain sähköisten aineistojen hankintaan, mutta sillä pystytään myös lisäämään merkittävästi lasten- ja nuortenaineiston hankintaa. Tutkitusti aineiston saatavuudella on suuri vaikutus lainausmääriin sekä lukemiseen.

Tuusulan kunnankirjastossa on kolmessa toimipisteessä sekä kirjastoautossa yhteensä 26 henkilöä töissä, joista 8 tekee lasten- ja nuortenkirjastotyötä. Kaikkien tehtävänkuvaan kuuluu myös asiakaspalvelua sekä muita tehtäviä, joten yksikään ei tee pelkästään lastenkirjastotyötä. Resurssit lastenkirjastotyön tekemiseen ovat rajalliset, mutta niitä käytetään tällä hetkellä erittäin tehokkaasti ja vaikuttavasti.

Draaman keinojen käyttäminen kirjavinkkauksissa on yksi osa laajaa lukemisedistämistyötä, jota Tuusulassa toteutetaan ansiokkaasti. Lukemaan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

houkutteleva on yksi lasten- ja nuortenkirjastotyöntekijöiden perustaitoja ja myös perinteisen vinkkauksen jälkeen esille tuodut kirjat lähtevät poikkeuksetta lainaan. Vinkkauksen idea on paljastaa kirjasta vain sen verran, että lapsi jää koukkuun ja haluaa itse lukea kirjan. Helsingin kaupunginkirjastossa toteutettava draamavinkkausta tekee kuitenkin draamapedagogi, jolla on teatterialan koulutus. Tässä laajuudessa toimintaa ei voi toteuttaa ilman ammattilaisia ja riittäviä ajallisia resursseja. Onneksi lukemisen edistämiseen on myös monia muita keinoja, joita ammattitaitoiset kirjastotyöntekijät omassa työssään hyödyntävät jo Tuusulassa.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa oppimisen alueet on ryhmitelty esiopetus suunnitelman mukaisesti viideksi kokonaisuudeksi. Ne ovat Kielten rikas maailma, Ilmaisun monet muodot, Minä ja meidän ympäristömme, Tutkin ja toimin ympäristössäni, Kasvan liikun ja kehityn. Nämä osa-alueet eivät ole erikseen toteutettavia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnonkohteiden ja osaamisen mukaisesti. Aihepiirit voivat nousta lasten leikeistä, saduista, retkistä tai spontaaneista vuorovaikutustilanteista lasten ja henkilöstön kesken tai lasten keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Oppimisen alueiden tavoitteiden käsittelyn tapa vaihtelee valittujen aihepiirien, tilanteiden ja lasten oppimisen mukaan. Henkilöstön tehtävänä on edistää eri-ikäisten lasten kehitystä ja oppimista.

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin. Kielen kehityksen tukeminen kytkeytyy lapsen monilukutaidon kehittymiseen (osio Laaja-alainen osaaminen). Lisäksi se on yhteydessä muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen. (Vasu 2019)

Varhaiskasvatuksessa tuetaan ja seurataan lapsen kielellisten taitojen kehittymistä. Kielitietoisuuden lisäämiseksi hyödynnetään mm. kirjastoa ja digitaalisia välineitä. Lapsille luetaan päivittäin. (Vasu 2019)

Varhaiskasvatuksessa on otettu kolmeksi vuodeksi käyttöön Lukulumo. Lukulumo on digitaalinen kuva- ja äänikirjapalvelu. Sitä kokeiltiin ensin kahden kuukauden ajan varhaiskasvatuksen arjessa. Sinä aikana luettiin lasten kanssa yhteensä 180 268 sivua. Yksi kirja on keskimäärin 32 sivua, eli noin 5633 kirjaa. Lukulumo tarjoaa kirjallisuutta jopa 25 eri kielellä. Kirjavalikoiman Lukulumoon valitsee lastenkirjallisuuden asiantuntijat, tällä varmistetaan kirjallisuuden kielen ja kuvituksen korkealaatuisuus.

Lukulumo on avannut päiväkodeissa lukemiselle uuden väylän. Lukulumo tarjoaa kasvattajalle mahdollisuuden lukea uusia kirjoja, sellaisia, joita ei itse tulisi kirjastosta lainattua. Tämä laajentaa siis lasten lisäksi myös kasvattajien lastenkirjakokemuksia ja näkemyksiä. Lukulumo mahdollistaa kirjojen etsimisen aiheen mukaan ja tarjoaa laadukkaita kirjoja luettavaksi lapsille täysin uudella tavalla. Kirjoja voidaan lukea eri kielillä yhtä aikaa. Lapset voivat lukea kirjoja myös itseksensä esim. omalla kielellään.

Lukulumo rikastuttaa lasten kielellistä maailmaa ja tarjoaa lapsille mahdollisuuksia kuulla eri kieliä. Yhdessä lapsiryhmässä havaittiin, että lapset keskustelevalta ja harjoittelevat oma-aloitteisesti ruokailussa esimerkiksi mitä lusikka on espanjaksi, sillä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

yksi lapsista on espanjankielinen ja satuja on luettu sekä espanjaksi, että suomeksi. Kasvattajat kuvaavat miten lapset ovat innoissaan kuullessaan satuja omalla äidinkielellään.

Taika Kultsu, varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma, tukee lasten kielellistä kehitystä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Taika Kultsussa kulttuurikasvatuksen tavoitteiksi on asetettu lapselle ilmaisun rikkaan maailman tarjoaminen. Siihen liittyvät: lapsen positiivisen suhtautumistavan luominen taiteeseen ja kulttuurilliseen ilmaisuun, uteliaisuuden, luovuuden ja vastuuntunnon kehittäminen, taiteellisen ilmaisun taitojen kehittäminen, kulttuuriperinnön tiedostaminen, oman ja muiden perheiden perinteiden ja tapojen arvostus.

Jokaisella tuusulalaisella varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on toimintavuoden aikana mahdollisuus osallistua vähintään yhteen luovaan projektiin, joka sisältää osia esim. teatterista, musiikista, taiteesta, museosta, mediasta. Lisäksi toimintavuoden aikana on mahdollisuus kokea vähintään kerran ammattitaitelijoiden toteuttama teatteri-, musiikki-, tanssi- tai sirkusesitys. Varhaiskasvattajat tutustuttavat lapset vuoden aikana vähintään kolmeen perinneleikkiin ja jokaisessa yksikössä järjestetään vuosittain yksi liikunnallinen tapahtuma yhdessä huoltajien kanssa.

Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamista arjessa auttaa kasvattajien suunnittelua tukevat Suunnittelutarjottimet varhaiskasvatuksen arkeen - kulttuurikasvatuksen työväline. Niitä käytetään lapsen mielenkiinnon kohteista nousevien projektien suunnittelussa.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Lasten ilmaisulle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus ja ilmaisun eri muotojen luova yhdisteleminen. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistävät lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja luovat merkityksiä erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä myös lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla. (Vasu 2019)

Lapsia rohkaistaan sanalliseen ja keholliseen ilmaisuun esimerkiksi draaman, tanssin ja leikin keinoin. Tavoitteena on, että harjoitukset ja leikit tarjoavat lapsille mahdollisuuden monipuoliseen kielelliseen ja keholliseen kokemukseen, ilmaisuun ja viestintään. Lasten mielikuvituksesta nousevia tai heidän kokemiaan ja havaitsemiaan asioita työstetään yhdessä. Lapset saavat kokemuksia sekä spontaanista ilmaisusta että yhteisesti suunnitellusta, toteutetusta ja arvioidusta luovasta prosessista. Toiminnassa hyödynnetään monipuolisesti esimerkiksi lastenkirjallisuutta, sanataidetta, teatterin eri muotoja, tanssia ja sirkusta.(Vasu 2019)

Yhteistyössä huoltajien kanssa on tärkeää avata lasten lukutaidon ja ilmaisun merkitystä ja kannustaa heitä omalta osaltaan lasten lukutaidon tukemiseen.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Sivistyksen toimialue kiittää, että tärkeään asiaan kiinnitetään huomiota ja toteaa, että lukutaitoa ja lukemiseen kannustamista tehdään Tuusulan kunnassa hyvin monipuolisesti ja myös erilaisia taiteen lajeja hyödyntäen. Olemme luomassa laadukkaan kulttuurikasvatuksen mallin varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

Ehdotus

Esittelijä: Virpi Lehmusvaara, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää hyväksyä esittelytekstin mukaisen vastauksen aloitteeseen ja ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että VALTUUSTO päättää katsoa Ruut Sjöblomin esittämän Kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteen 2.9.2019 § 117 tulleen käsitellyksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 28.10.2019, § 420

Valmistelija / lisätiedot:

Hannamari Halinen, Annastiina Louhisalmi, Markus Torvinen

Ehdotus

Esittelijä: Arto Lindberg, pormestari

Kunnanhallitus päättää

- hyväksyä edellä olevan vastauksen aloitteen johdosta
- ehdottaa valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- katsoa Ruut Sjöblomin 2.9.2019 § 117 esittämän Kokoomuksen valtuustoryhmän aloitteen tulleen käsitellyksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Valtuusto, § 105, 10.06.2019

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, § 104, 22.10.2019

Kunnanhallitus, § 421, 28.10.2019

§ 421

Kahdessa kodissa asuvien erityisoppilaiden koulukuljetusten järjestäminen, aloite

TUUDno-2019-1332

Valtuusto, 10.06.2019, § 105

Annika Lappalainen esitti seuraavan hänen ja usean muun valtuutetun allekirjoittaman aloitteen:

"Tuusulan nykyinen koulukuljetusohjeistus mahdollistaa lapsen koulukuljetuksen ainoastaan yhdestä, väestörekisteriin merkitystä osoitteesta. Ohjeistus ei mahdollista lapsen koulukuljetusta molempien vanhempien luota esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa lapsi asuu vuoroviikoin molempien vanhempien luona. Erityisoppilaan koulukuljetuksen tarve ei kuitenkaan poistu toisen vanhemman luona ollessa. Nykyinen ohjeistus asettaa vanhemmat eriarvoiseen asemaan, eikä edistä lapsen etua.

Lähikunnista Nurmijärvi tarjoaa jo oppilailleen koulukuljetusta myös sellaisissa tilanteissa, joissa oppilaan vanhemmat asuvat eri osoitteissa.

Sen lisäksi, että koulukuljetuksen tarjoaminen erityisoppilaalle tukisi lapsen oikeutta molempiin vanhempiinsa, voisi se muodostua pitovoimaa lisääväksi tekijäksi Tuusulassa.

Esitän, että selvitetään mahdollisuus tarjota koulukuljetukseen oikeutetuille, kahdessa kodissa asuville erityisoppilaille koulukuljetus molempien, Tuusulassa asuvien vanhempien luota."

Päätös

Aloite lähetettiin kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, 22.10.2019, § 104

Valmistelijat / lisätiedot:

Markus Torvinen, Virpi Lehmusvaara

markus.torvinen@tuusula.fi, virpi.lehmusvaara@tuusula.fi

opetuspäällikkö, sivistysjohtaja

Sivistyksen toimialueen vastaus aloitteeseen:

Nykyisen lainsäädännön mukaan lapsella voi olla vain yksi virallinen osoite, jonka perusteella mahdollisia etuuksia myönnetään.

Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus haluaa selvittää vuoroasumisen periaatteita tai vuoroasumisen säännökset kirjattaisiin lakiin. Vanhemmat voisivat sopia tai

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

tuomioistuin voisi päättää yhtenä mahdollisena asumismuotona, että lapsi asuu vuorotellen kummankin vanhempansa luona. Asumisratkaisuun vaikuttaisivat muun muassa lapsen yksilölliset ominaisuudet ja tarpeet.

Vuoroasumisessakin lapsella voisi olla vain yksi virallinen asuinpaikka. Ehdotetut säännökset eivät siten vaikuttaisi etuuksiin ja palveluihin, kuten asumistukeen ja lapsilisän jakautumiseen. Vuoroasumisjärjestely tulisi kuitenkin näkyville väestötietojärjestelmään ja kuvastaisi nykyistä paremmin lapsen asumista silloin, kun hän asuu yhtä paljon kummankin vanhempansa luona.

Tuusulan sivistyksen toimialue haluaa seurata kansallista linjausta ja toimia sen mukaan. Emme lähde tässä vaiheessa tekemään linjausmuutoksia.

Osa erityisoppilaista saa koulukuljetuksen perustuen heidän terveydentilaansa ja heidän kuljetuksiaan tehdään aamu- ja päivätoimintaan vammaispalvelulain mukaisesti. Suurin osa näistä oppilaista on Mikkolan koulussa tai lähikuntien erityiskouluissa. Mikäli oppilas on lastensuojelun kautta sijoitettuna Tuusulan kuntaan pois omasta kodista, järjestämme oppilaille tarvittavat koulukuljetukset.

Ehdotus

Esittelijä: Virpi Lehmusvaara, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää hyväksyä esitetyn selvityksen aloitteen johdosta ja ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että VALTUUSTO päättää katsoa Annika Lappalaisen esittämän ja monen muun valtuutetun allekirjoittaman aloitteen 28.1.2019 § 18 tulleen käsitellyksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kunnanhallitus, 28.10.2019, § 421

Valmistelija / lisätiedot:
Markus Torvinen, Virpi Lehmusvaara

Ehdotus

Esittelijä: Arto Lindberg, pormestari

Kunnanhallitus päättää

- hyväksyä edellä olevan vastauksen aloitteen johdosta
- ehdottaa valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- katsoa Annika Lappalaisen 28.1.2019 § 18 esittämän ja monen muun valtuutetun allekirjoittaman aloitteen tulleen käsitellyksi.

Puheenjohtajan avattua asiassa keskustelun Annika Lappalainen esitti, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Päätös

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kunnanhallitus päätti

- hyväksyä edellä olevan vastauksen aloitteen johdosta
- ehdottaa valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- katsoa Annika Lappalaisen 28.1.2019 § 18 esittämän ja monen muun valtuutetun allekirjoittaman aloitteen tulleen käsitellyksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 422

Viranhaltijapäätösten otto-oikeus

Talusojohtaja
hankintapäätös:
§ 48 Kuumajuoma-automaattipalvelut, liittyminen Sarastia Oy:n
hankintasopimukseen, 17.10.2019

Ehdotus

Esittelijä: Arto Lindberg, pormestari

Kunnanhallitus päättää, ettei yllä mainittuja viranhaltijapäätöksiä oteta kuntalain 92 §:n nojalla kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 423

Toimielinten pöytäkirjojen otto-oikeus

Ehdotus

Esittelijä: Arto Lindberg, pormestari

Kunnanhallitus päättää, ettei alla mainituissa toimielinten pöytäkirjoissa käsiteltäviä asioita oteta kuntalain 92 §:n nojalla kunnanhallituksen käsiteltäväksi:

- tekninen lautakunta 15.10.2019

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 424

Ilmoitusasiat

Kunnanhallituksen tietoon saatetaan seuraavat ilmoitusluontoiset asiat:

Uudenmaan ELY-keskus

Työllisyyskatsaus 9/2019

Kokouskutsuja

Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä, yhtymäkokous 6.11.2019

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä, yhtymähallitus 22.10.2019

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä, yhtymävaltuusto 23.10.2019

Pöytäkirjoja

HSL tarkastuslautakunta 23.10.2019

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

§ 425

Muut asiat

Ei muita asioita.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§416, §417, §418, §419, §420, §421

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.